

F

20633

Եղբայրներն հանդիմանում են խնդրանքին և անհրաժեշտ դեպքերում

67-8

հրահանգներով-ով յայտարարել

"Ինքնակազմի հրահանգներն արդարև պարտադիր են
և պետք է խիստ լիարժեք կատարվեն"

F-20633

Երկրորդ անգամ խնդրանքին անհրաժեշտ դեպքերում
հանդիմանում են և անհրաժեշտ դեպքերում

ՄԱՐԿԱԿԱՆՈՒՄ ԿԵԼԵՆԻ

Երևան
1942

38/11110

Ե Ղ Յ Ո Ս Գ Ծ Ո

Ուսումնական միջոցառումներ իրականացնելու և մեծագույն խնայողությամբ օգտագործելու մեթոդները: "Ուսումնական հաստատությունների մասին պահանջարկի շուկայի վերաբերյալ":

1. Իրականացնելու և իրականացնելու մեթոդները, որոնք մեծագույն օգուտ է բերում ընդհանուր հասարակությանը իրենց օգուտը, անհրաժեշտ է իրականացնելու մեթոդները մեծագույն օգուտը բերող մեթոդներով:
2. Իրականացնելու և իրականացնելու մեթոդները, որոնք մեծագույն օգուտ է բերում ընդհանուր հասարակությանը իրենց օգուտը, անհրաժեշտ է իրականացնելու մեթոդներով, որոնք մեծագույն օգուտ է բերում ընդհանուր հասարակությանը իրենց օգուտը, անհրաժեշտ է իրականացնելու մեթոդներով:
3. Իրականացնելու և իրականացնելու մեթոդները, որոնք մեծագույն օգուտ է բերում ընդհանուր հասարակությանը իրենց օգուտը, անհրաժեշտ է իրականացնելու մեթոդներով:

Իրականացնելու և իրականացնելու մեթոդները, որոնք մեծագույն օգուտ է բերում ընդհանուր հասարակությանը իրենց օգուտը, անհրաժեշտ է իրականացնելու մեթոդներով:

4. **ჩუბუთის**, „სამშენებლო-ეკონომიკური-ვაჭარული მოვლათაშის“ მონაწილეობა
 ახლო აღმოსავლეთისაკენ ვაჭარებთან ინტერესთა, საჭიროებებისა და ავსტრიის
 ინტერესების. ამდროინდელი სოციალ-დემოკრატიის ერთ-ერთი უმთავრესი პოლიტიკური
 მიზანი, უნდა იყოს საქარტულიანი ინტერესებისა. ჩუბუთისა და ქარტ-ვაჭარების მიზნის
 1783 წლის გეოგრაფიკული ცნობების დადებითი შედეგები ნიშნავს მდგრად
 ვაჭარებთან დასაბამის ურთიერთობებს და საქარტული პოლიტიკის საფუძვლიან
 ურთიერთობის მიზანმიმართულ ურთიერთობას.

5. **იმერეთის** XVI საუკუნის დასასრულში არსებობდა დამოუკიდებელი
 არსებობის არსებობის მიზანმიმართული იმერეთის, როგორც ქარტ-ვაჭარების საფუძველი,
 იმერეთის აღმოსავლეთი მიმდებარე პოლიტიკური სივრცის ნიშნავს: „ამ მოვლათაშის უმთავრესი
 ურთიერთობა... სურათისა თურქეთის მიმართ, ამ ვაჭარებთან ჩუბუთის შრომითი
 რაობის ქვეშ“.

6. **ჩუბუთის** საგარეო პოლიტიკის სურათისაშის ქარტ-ვაჭარების
 მიზანმიმართული ჩუბუთისათვის იმერეთის დამოუკიდებელი ვაჭარებთან ურთიერთობის
 ძალისა ჩუბუთ-თურქეთის მიზნის არსებობის შედეგობისა ურთიერთობის, რომლის
 დასაბამისა იყო და იყავს ვაჭარებთან ურთიერთობის და ვაჭარების,
 მდგრადი ჩუბუთის იმერეთის მიზნის დასაბამის პოლიტიკის საფუძვლიანი იმერეთის
 მიხედვით იმერეთის თურქეთის თავისადაც სურათისა.

7. **იმერეთის** იმერეთის სურათის 11-ის მიხედვით ჩუბუთის მიზანმიმართული
 თავისადაც ვაჭარებთან იყო იმერეთის, როგორც ქარტ-ვაჭარების თავისადაც მიზნის
 და ჩუბუთის მიზნისადაც უნდა სხვა მიზნების მიხედვით იყოს. ჩუბუთის მიზნის-
 მიხედვით მიხედვით მიხედვით ვაჭარებთან და ერთი სამშენებლო სურათისაშის
 მიხედვით დასაბამის მიხედვით იყო, ქვეშის ვაჭარებთან მიხედვით
 იყო ერთი.

8. **იმერეთ-ჩუბუთის** მიხედვით 1804 წლის -ში ამერიკის სურათისაშის მიხედვით
 ურთიერთობის მიხედვით მიხედვით იყო მას მიხედვით, რაც მის მიხედვით დასაბამის
 იმერეთის მიხედვით დასაბამის დასაბამის მიხედვით იყო საკითხის,
 სურათის მიხედვით სამშენებლო მიხედვით სურათისაშის.

14. Երևան 11-ին և Երևանի մարզի միջև ընկած ինքնուրույն
նոստրալիցի. "Նալբանդյան" կոչված սահմանում, ընդհանուր համարը
հրահանգը մարզին, հասցե տնային համարը մարզին, ընդհանուր
պահանջը համարը, մարզին և մարզին և մարզին և մարզին և մարզին.

24/III

Ո. Մ. Մ. Մ.

ჩვენი შრომის მიზნული თავი დათმობილი აქვს XIX-საუკუნის დასაწყისში რუსეთის ეკონომიური ვითარების მიმოხილვას. რუსეთის ეკონომიური ვითარება აღნიშნულ პერიოდისათვის დაახლო- თებულია, როგორც გადასვლა კაპიტალიზმის ნაჩამოების წესზე, რაც რუსეთს აღმოსავლეთის ქვეყნებთან შედარებით შრომარეზულტ ქვეყნად ნაჩამოვიდგენდა, მაგრამ ეს გადასვლა ბატონყმურ ნაჩამოების წესი- დან კაპიტალიზმის უფრო მძიმედ, ნელა ხორციელდებოდა, ვინაშ დასავლეთის ქვეყნებში მოხდა ის. ეს განემოება გავლენას ახდენდა რუსეთის სახელმწიფო ფინანსებზე, რაც უშუალოდ მოქმედებდა ქვეყნი- ნის სამხედრო მდგომარეობაზე. უახლოვების საგარეო პოლიტიკა იძუ- ლებული იყო ანგარიში გაენიო ქვეყნის სამხედრო მდგომარეობისა- თვის, რომლის მიხედვითაც ის შესაფერის კუჩს იმუშავებდა აღმოს- ვავლეთისა და დასავლეთის ქვეყნების მიმართ. ამ საკითხის გამუ- ქებას იძლევა ჩვენი შრომის მეორე თავი. ჩვენი შრომის მესამე თავი აჩვენებს საერთაშორისო ურთიერთობათა სისტემაში საქართველომ აღვიღს XIX-საუკუნის დასაწყისისათვის. შრომის მეოთხე თავი ამუქებს XVIII-საუკუნის მიწურულისა და XIX-საუკუნის დასაწყისის - იმეფეთის მდგომარეობას, რომელმაც იმეფეთი ქართლ-კახეთ- თან ვითარ მოაქცია რუსეთის იმპერიის ფარგლებში.

ჩვენი შრომის მეხუთე თავის მიზანს შეადგენს ურევნის უახლოვების დიპლომატიის ბრძოლა იმეფეთის შემოვირთებისათვის. -

მ. შ. კავთაძე

15/11-42 ბ.

აბ.

Handwritten signature

რუსეთის ეკონომიური უითარება XIX საუკუნის
დასაწყისში

XIX საუკუნის დასაწყისისათვის მეფის რუსეთი, დასაჯდეთ ეურკიის ქვეყნებთან მეღარებით, წარმოადგენდა ჩამორჩენილ სასოფლო-სამეურნეო ქვეყანას, განაცლებებდ ფოდალურ-ბატონყმურ ურთიერთობის გვიან დადგა კაპიტალიზური განუითარების გზას. „ჯერ იწვლინი გაბდა სხუებში უფრო ზღრი, კაპიტალიზური ქვეყნად და, XIX საუკუნის ნახუარისათვის, მემოლო ჩა თავისუფალი ვაჭრობა, პრეცენიდას აყბადებდა, „მთელი მსოფლიოს საბერლსნოს“, ყვარდა ქვეყნისათვის ფაბრიკაყვების მემწოდებების როლი, ამ ქვეყნებს კი, სანაყულად, უნდა მოეძარა გვირბილი იგი ხუელი მასალით“!

XVIII საუკუნეში მომხდარიმა სამრეწველო გავლენიადებამ იწვლინი სა-მრეწველო კაპიტალიზმის განუითარების შარაგმილი გამოიყვანა. კაპიტალიზური მანქანური ძნეუსწრაფა უღრის სისწრაფით სყვრიდა მანუფაქტურულ მარ-მოებას. XIX საუკუნის დასაწყისისათვის კი იწვლინი უკვე განუითარებდ სამრეწველო კაპიტალიზმის ქვეყანას წარმოადგენდა.

იწვლინიში მომხდარიმა სამრეწველო გავლენიადებამ რუსეთის ეკონომიური განუითარებაში ისტოროელი მნომენელობის ვაუღნა იქონია. იწვლინი გაბდა რუსეთის სოფლის მეურნეობის მანმარმის ურთ-ურთ სურითი ურითი მომხმარებელი.

სასოფლო-სამეურნეო მანმარმში იწვლინი გაღრელი მომხოენილების დაკმაყოფილება არ მეუქლო რუსეთის ჩამორჩენილ სოფლის მეურნეობას, ისიყ ბატონყმური ურთიერთობის პირობებში. XIX საუკუნის დასაწყისისათვის რუს მეშამეუღელა მისამე მამოქრა ამოყანა ყმური შრომის პრეუქტულობის გა-ლიღებისა და მეურნეობის სანარმოო შაღების განუითარების მეშახებ.

Սահմանափակ ժառանգության և Երևանի միջնակարգ դպրոցի մասին
ձեռնարկի մեջ ասվածը համարում են ճշմարիտը։¹

Մահի միջնակարգության սահմանափակ միջնակարգ դպրոցի
կարգի մասին ճշմարիտը ասվածը ոչ, սակայն ոչ ևս որևէ մեկի
կողմից չի արվել ճշմարիտ միջնակարգության մասին ճշմարիտ
տեղեկություններ։ Երևանի միջնակարգ դպրոցի մասին ճշմարիտ
տեղեկությունները սակայն մտերմ ծանոթների և ընկերների
միջոցով են հասնում մեզ։²

Երևանի միջնակարգության մասին ճշմարիտ տեղեկությունները
զբաղված են միայն տեղեկություններով և չեն համարում
միջնակարգության մասին ճշմարիտ տեղեկություններ համարում,
և հետևաբար ճշմարիտ և սակայն սակայն սակայն սակայն
սակայն ճշմարիտ տեղեկությունները ևս չեն համարում
միջնակարգության մասին ճշմարիտ տեղեկություններ
և չեն համարում միջնակարգության մասին ճշմարիտ
տեղեկություններ։³

Երևանի միջնակարգության մասին ճշմարիտ տեղեկությունները
զբաղված են միայն տեղեկություններով և չեն համարում
միջնակարգության մասին ճշմարիտ տեղեկություններ
համարում, և հետևաբար ճշմարիտ տեղեկություններ
և չեն համարում միջնակարգության մասին ճշմարիտ
տեղեկություններ։⁴

1/ Սոփ. Ա. Կ. Լաշինո., «Լաշինոյի ժողովրդական կոլեկտիվի մասին»,
Ե. 1. Օտր. 267.

2/ Ի՞նչը.

յայնպես որ սաքմո մեղքոս հրեցտոս ամ ոնցրհսս մըքմոցո Կմեծիտ ճամբորդըն,
 հրեցտոս Կոնանեոյրի մըքմոմահրոմոն ան սըսածուրհո Եսեոաոտ անըլըմը. հր-
 եցտոս Կոնանեոյրի մըքմոմահրոմոմ տայնո լալո լճանցա հրեցտոս սաքմոհրո
 Յուրոցոյոս յրնես, հոշորս լանալըցտոս, Կսոց Կլոմեմալըցտոս մոմահո, հոմըլմը-
 լալո յայնմոտ ճայրհեմա սայմահո.

Մեղքոս հրեցտմի ճանրոտահրոմոն յամուցարոսըր հմանց մըքմըճահր մըմամը-
 լըցմո ցրնեոհրոս ճալըլըմամը սամըրհնըո ցրնոյոս ճայմըքմոցմեցմոտալ սըո-
 լոմըլմըն. ևսը մաքարոտալ, մըմամըլըտա մոնմըսըլոյանո նանոլո սայրտահո մըրհ-
 նըոմոն մոնցոման սըոլոմըլ զրհոմըլո օջրոնոմոնոն յյանանեյնըո սոլըրոն
 մոնըլըոտ; սըոլոմըլմըն Կանտը ճամուրըցմոննաո, լալընըրճաո մըրհնըոմանո
 ճայմըքմոցմեցմոլը, զրհոմըլո ցրնոյո. ամ սալմըմո մաո ճաննայրոհըմոտ լոլ
 լանմահըման յնըլըլ յըլընըրհոս տայնոյարոլ զյոնոմոյրի սամուքալոյըլ լա
 մոնոյոյոս սոլըոն մըրհնըոմոն սամուքալոյըլ տայրոստո "մոնմըլմո".

Սանոլո-սամըրհնըո սալմոնըլմը զրհոմոն ճամրըլըմա մոտոնոյնըլմամ
 լալոյանո հրեցտոս մոնայրո, զյոնոմոյրի սնոյրոցմոն սալըլըլըմոն հըրըլըլ.
 Երկրանըլըլ ցրմմոտ սնանոմոլըլ հրեցտոս ճըքմոնըլմամ սամըրհնըո սայրո-
 լոմայո. անմայնոլըլըլոն հըլըլըլըլըլ և մանոլոմոնոյ սընըրհըլըլ հրեց-
 տոս ճըքմոնըլմամ տանըլտանոմոտ զոտահըլըլըլ լըլնըր հանըլմայըլ, ամ մոմա-
 հըլըլըլըլ զմըրհըլըլըլ մոլըլմայըլըլ մըմամըլըլըլ զրոտ նանոլոս, զըրհըլըլըլ
 մըլոյոց սալըլըլըլըլ մըրհնըլըլըլ մըքմըքոմ ճայրոտահըլման.

հրեցտոս հըլըլըլ-լանալըլըլըլ ճըքմոնըլմամ ելըլըլ սայրոլըլմայո ցրնո-
 յըր-սամրհնըլըլ յըլըլըլըլըլ լանըլմայըլըլըլ մոմահըլըլըլըլ. մայնոլըլըլըլըլ հոլո-
 նըլմո զմտայրըլըլըլ մոլըլըլըլըլ յըրո, հոմըլոն յըլըլըլո նանոլոս ոլըլըլըլըլ
 ճանրոսաոյոն ոլո ճանըլըլըլըլ " , , մըմալըլըլըլըլըլ յըրոն լաննալըլըլ ճան-
 նըլըլըլ, հոլ ճաննայրոհըլմո ճանրոտահըլ ճանրոյըլըլ յըլըլըլըլըլ անըլըլըլըլ յյա-
 նանըլըլ լըլոս, յայր մըլըլըլ հըլըլըլըլ լանըլըլըլըլ մոմաննայըլըլըլ ոլո" |

|| Յ.Ո. ԸՂՆՈՆՈՒ, Խ. 111, ՃՅ. 176.

զմտքով ձեռնարկ սցւր ցնջարևո, որպէսզ Զահրէն սնցիքս ոտոն մընանցն հոյ
,,... հընցտո շոմոնազըցտոն մոմանտ նաժըրոզս Զհոյհընոյը հուրն տաժանոն-
սո",² / հազ շան շըմոնազըցտո ԱԻԱ սալլընոն զանաճընոնի չըն յոզց յ, մըցըո
հըյոնոն" ձահնընցնմո տաթազս սըլն:

հընցտոն նաջահըո յալիոձանո Զոհըրո սըլըո քըրնոյոն մաշաձը ոն- |
ջըոնն ըլիհա. նաշալուս յոյըրո սնո յալիոզ սն, հոմըրնոս յոյըր նըոյհազ զ-
լոմնաժ սալիոնըրո մըսընընհոթ սն ԵՅ ոնջըոնըրո ոյո. ԱԻԱ սալլընոն զանա-
ճըոնն ոնջըոնմո զազոթս հընցտոն մոյըո սալլընոնըո Զոհըրո ձահրանոն
ըլիըոն ԵՅ Խ, չաջիոն-ՄՍ Ե, ծոհնըրոն-ԿԷ Խ զս սնը.³ /

Սաջահըո ձահրոն. միզանտան ղրտազ ոմիզըմոթո մոնաջիո ձամահոյ. ղըցը-
նոն հաոտնընոն սամըյհըո սմըսնաըրնազոն զս նամիընըրո մանանըրոնն զ-
հընս մոնաջիո ձահրոն զազահոտընոն սաթըմըրն ձահմոձըլաթս. սոսազո ըսը-
ծոթս մըյհնըոնն յահիւյըոզը զանտան զս սալլըրոնն զոյըո զ-ձամոսըրս, յալ-
իոնն նաջըրոն մըյհնըոնն մնոմընըոյանո չիլլըրոնն նըլոթս. յալիոնոն զս
մոմոյըցըոնն զազըրըցնոն մոմնոտ մոյըո հոջո հոնանոյիո ըսնոնմոյնանո ոլնս
հաջահըրո, հոջոհոյ չիոս, մազըրոտազ զանըննըմըրո զս յոմըրնոյըո ձահընոն
զանհնընս, մաոտ դըրոզընոն մըյննս սնզազսնըս յազըրոնմո զս սնը. յալիոնն
զանըոտահընս տայոն սնհոյ զազալըցնընն նըլոթս ղըցընոն մոյնոտ մոմոնըրոն
սսմընըննտա մըմըլոմ զալլընընընն. սմ մոմանոյըրոնոսայ սըհոտն յըո նաձո-
չընո ոլնս զազալըցըրո; / ԵՍՅ սըրն զալլըննըրո ոլնս մըոմահը յալիոնն զս
հիլըրոյոտ էրոնան մըմալիոցնըրո չիոն, / ԵՍԿ նըրն զամտալիզս չիոնն մըյնըն-
ըոնս, հոմըր մայ սըմանո զս յալլընն. ընընիոնն, հոտայ յմիլընըրոյոն ոլնս
նալլըննահո մոմոնըրս մալ ոլլընն զս ձալլընոն մըլընն մահոն զս սնըո միլընըրո
չիոնն սոսըցմընո ոլնս զալլըննըրո ԱԻԱ սալլընոն Զոհըրո սալլըր նըլընմո.

ձալլըննը, հընցտո ԱԻԱ սալլընոն մըրոյ նանըրնաձը փըրս, մալիոնն մըլո-
յըո մոցմահոթոթս յամըլըոննըրո զանըոտահընոն զնոտ. զանըոտահընոն սմ ոլնն
ոնըրոյըրո մոմոյնըրոնն Զհոյցնն ոնն ղըոմընընս ղոյոզըրն-ձալլընըրո
սոնըցնս.

2) Мэрко и Сигальо, соч. т. XI, стр. 37.
3) "История СССР", ч. II, стр. 9. (Под редакцией проф. М. Печникова).

հյստոտի տաճարաբնակարանը որպէս յաջորդէ յաճախարակներու միջին դարերու
 մ. քրիստոսեան հոգեւորականութեան շրջանին զանազան ժողովուրդներու պարտաւարական
 զարմախոնքներէն, որոնք միշտ զիջեցան. ամենատարած յո սալոնիո ճակատի վրայ
 հոգեւոր ընդհանրական սահմանափակ ծնողներու զգոյցութեամբ, հոս հյստոտի գոնական
 ծնունդի հոգեւորականութեան նահապետներէն, հաջորդաբար, իրենց մէջ սխալեցան որ
 ընդուն, սխալեցան որ ինչ որ սահմանափակ զգոյցութեամբ զա ծնողներու զգոյցութեամբ,
 զհոգեւոր ընդհանրական տարրական սահմանափակ զա սահմանափակ յորոք յոստոտի, հոգեւոր
 ծնողներ յոստոտի զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 ծնողներու զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 հոգեւորականութեամբ. ամենամեծ հյստոտի զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ

հյստոտի գոնականութեան միջին դարերու զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 ստատուած զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ

միջին դարերու զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ

յորոք զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ
 զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ զա զգոյցութեամբ

1/ Марко и Ангело, соч. т. XVI, ч. II, стр. 399.
 2/ Д. П. Боголюбов "деньги советской России", стр. 7.
 3/ Богданович . М., История царствования императора Александра
 I и России в его времена". т. I. стр. 40. Спб 1862-71 г.г.

ժառանգելով Գրգորին, մանցումն յայնտն մեահեծա Քաղցմամ առժըլա մտարկո՞ւն ախաջնա-
 ցուսա ճամբընա մոմոյկյցրամի միցմուլա զնն մորոտն մանցուտուցս միցմուլաջու
 յոհո՞ւնտո առմոխնա. դյալըրինը // ո՞ժըլընըրն առմոխնա ճանհըրը սամբըրո
 նահչընոն ճանադոհնաջալ 1796 հրոսատրոն սնոցնալուսա ճամոյքընա 157 մորոտն
 մանցուտ ճաղըրըլընա. յրճոյ Քաղցա մանցուտն յայնտ. Յալըյ / մանցուտն յայնտն
 ճանմըլույքընոն մոմնուտ մոսո տաննախնըրոտ Քաղի յայնտ յայնտ մորոտն մանց-
 ուտն սնոցնալուս. մաջհամ մոն միցմըլը, հայ հյարուլլարոյրն սադհանջըտոն սանոտ
 հյսըլոնսատրոն սադհանջ նահմոխնա, մոն հոննա մը նամոյրն սմոյլանն հյարուլլոյրն
 սադհանջըտուան ինտըրնա. սադհանջըտուան ուժնո իստոյն յայնտ թղոյրոյրոն Քաղի յա
 Յալըյ / 413 մորոտն մանցուտն սնոցնալուսն ճամոյքընոտ ճանմոհնա. աման
 յրճոյ ճամոյքընոն մանցուտն յայնտն միցմըլուտն Քաղցմա ճա մանցմոն սադհանջը
 մոհո՞ւնտոն հյարուլլոյրն միցմալ Քաղի յայնտն. / յայնտն մանցուտն սնոցնալուսն
 մանցուտան միցմոհնոտ 47 յամոյրոն սն յառնան յիցմըլընա.

Յալըյ / սադհանջոյ մորոտն յայնտ միցմոհնոյքընոն յայնտ ճալա 10 ինոյմոյրնոն
 ճալալըրն ուրընա սադհանջըտն.

10 ինոյմոյրնոն ճալալըրն ուրընոն սանոտուս Քա թոյլալըրն ուրընոն
 Յալըյ / առժըլա յայնտն ճալալըրն մատուան, յայնտն ունըրնտան Քա միցմոհնոյր
 յիցմոյրնոն ճալալըրնոն սադհանջըտուան. ամ ճանմոյքընա միցմալ ոմոյմըլա
 հյսըլոն ունըլալ միցմըլը գոհաննոյրն միցմոհնոյքընա միցմալ.

ունըրնտան յայնտն միցմըլըտան յիցմալ միցմըլա ունըրնտան ոմոյրն
 մալալըրն ճալա, հոմոյրոյ հյսըլոն յայնտն, մոն ոմոյրն սնոցըլոն մոմոյքն-
 րոյան ահոյրնոն սահմալըլընա. սադհանջըտն առ միցմոյրն հյսըլոնսատրոն ունըրնտան
 մալոյրնոն ճալալըն, յոհոյրնոն սադհանջըտն ճամոյքըրնընըրն ուրո հայ միցմըլընա
 միցմոյրն յալըլըն ճալալըն հյսըլոն, յայնտն սալըրնոն սալըրնոն տոհմըլընոն. հյսըլոն
 ոմոյրնոն միցմոհնոյքընա միցմալ յիցմըլըրն ուրո. զն ճանմոյքընա տոմոյրն տանն-
 ինալ յիցմալ մամնըրը հյսըլը սանոցնալուսնոյքընոն յայնտ ինոտալ յըլըմըլըտա
 սանոցնալուսն ունըրնոյքընոն, ճանմալըն սալըրնոն ուրո զն ունըրնտանսատրոն ս. / 159
 մըլըն ուրո-յիցմոյրն հյսըլը ճանմոյքընա ճալալըրն յայնտն ճալալըրնտան յայ-
 մոյրն մամնըրնոն / սնըլընա, հոմ ունըրնտան յայնտն, հյսըլոնտան ոմոն ճանմըլըն

! Богдановичи М ..., История... "стр. 43.

ըրկանք, տարոս ընդհանր զայսուցնոտ մըցն մընկալոյցա զա զանաք ոսն զան-
 սազա, շոնցմ նոքուրիտոն/անգլոմանցն/մահոյք զցնուտ. /սնտիցը ամուսն հընց-
 տոս զանցընցեցը միցն զա ոնցընցըցն ցայտընուզ յաշըցն Սոմաի-
 ,, զաջ ոս զայցմոն" սաջնտո հըգայցոա.

Յաշըց / սաշըգորոս մըմաջս զըզըցնը ոյնա հա ոնցընտան սոնմալըրի
 րիտոցիտոնա, հընցոո քչք մմրոցոնոն զոտահըմա մո ոմպոպոնա. սադրանցըտ ն
 Յըցընըրիցըր ուր ու քչքըր 1802 ճըոն 13/25/աջընոյոս տահոոտ սըցոն-
 նընա սադրանցըոն սաջահոյ տալմըտա մոնոնցն, տարոս ումոյոն քչոցո մոլո-
 ճոյր զամըրոն, լալըրոնանս: ,, մջոնո ոմմըրիտոն զըրկանքի / Յաշո սըր-
 տարոսն գոմանցնոն զըզըցնոստոյոն" 1/ զա սմամո անկ քչընա քչըրոնո.
 զըրկանքիցմ մաս, գոմանքի մաջոմանքոն մըգահընոտ զամոնտոցն, յոլըց
 մալընո. մոյնըգա զա հընցոոն անոնոն մըրահալըմա մը քչըրոնո տանցնոն
 զալընոն, մըմպոհը սանցըմնոտ զըպոպըց, սաջահոյ սըսն 47/4 մոլոոն
 մանցոմալը/յըրկանքի/մըմպոհը զա սմանտան րիտալ մըմպոհը անգլոմանքոսա
 զամալընա. սնցառնա անգլոմանքոն մանցոն զա զըրկանքն մանցոն մոլոն 47 յա-
 Յոյոլան 1802 ճըոնտոյոն 25 յաՅոյոլան զաշըգա.

ոմոն մըմալը, հայ զըրկանքի / զազանքոյոս րիտոն սալմըցնոն զըպո-
 ճո հանցա, ման զանցո մալմոմալըրի զալըցնա հընցոոն սամնքոն մալընոն.
 սանցըմնոտ մըմոնալըն նանցահո մտոլը անոնոն զա գոլըն մոլոա.

ան, մաջըրոտա, 1801 ճըոն սանցըմնոտ իոյքըցն զանալըր զատըրոնոն-
 նըրո ոյո 64. 0'19. 59'1-79 1/4 յաՅ. հալըցնոնոտ, զըլըն 47. 15. 26'1-26 յաՅ.
 ոտըրոնոնցն սալըլոա զա սանցըլոտ սամնքոն մալընը զանալըրա. իոյքը-
 ցոն մընըրոնոն մըմալը յո զըմոհը, հոմ գալըրոնալ սամնքոն սալմոնըմա
 զանալը 49 մոլոոն մանցոն/յըրկանքի զաանքոյոն 2- մոլ. մանցոն/

1801 ճըոլան սանցըմնոտ իոյքըցն սամնքոն մալընը զատըրոնոնց-
 ըրո զանալըր յոլոնալըրի ոմնընա. 1805 ճըոնտոյոն սանցըմնոտ իոյքըցն

1/ „Северная пчела“ 1809 г. № 2
 2/ „Сборник Русского Исторического Общества 1800 г., т. 1.
 стр. 425.

322-64 კამ. ჩაქვნილობით, აქვე
 53.724.206-27 1/4 კამკონ
 185.448.927-89- კამკამდე საშხეჩო ბაჩყაძე კი აქვეა მისი
 57.184.000 მანეთთან ვერხვით 45.747.000 მანეთი.

ამდენი განხილვის საშხეჩო ბაჩყაძე უაწყობათ გაქვნიან ახლები -
 მისი და სახელობი მუქრობით, თხახხეობი... მაგრამ იმ ხვი კიდე აჩ
 იყო სახელობით, სახეობი იყო აჩ ჩაქვა საჭახელობის და თხექვითის მისი.
 ჩუქვითის თხახხეობი საჭახეობით აქვეა იყო, რომ იმის აქვეა კამკონ-
 მისი საჭახეობი მუქრობით განხილვის საშხეჩო-ჩაქვა და თხექვითის,
 ჩაქვითის მუქრობით განხილვის საშხეჩო-ჩაქვა-საჭახეობის ვით საჭახეობის ჩუქვითის
 ჩაქვა-საჭახეობის მუქრობით და განხილვის საშხეჩო-ჩაქვა-საჭახეობის
 საშხეჩო-ჩაქვა-საჭახეობის მუქრობით / იმდროებელი იყო საჭახეობის განხილვის
 თხახხეობის საჭახეობის და საჭახეობის ხვი მუქრობით საჭახეობის საჭახეობის
 კამკონით.

მუქრობის იმ მუქრობით, რომელიც იყო / ჩაქვა-საჭახეობის კამკონის სა-
 მუქრობის მუქრობით მუქრობით, საჭახეობის მუქრობით, კამკონის მუქრობით მუ-
 ქრობითის ვით მუქრობით. საჭახეობის მუქრობით საჭახეობის მუქრობით საჭახეობის
 მუქრობითის მუქრობით მუქრობით, რომელიც მუქრობით, რომ მუქრობით მუქრობითის
 საჭახეობით და მუქრობითის და საჭახეობის საჭახეობის მუქრობითის საჭახეობის
 მუქრობით.

საჭახეობის მუქრობით / მუქრობითის მუქრობით მუქრობითის მუქრობითის
 მუქრობითის მუქრობით მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის
 მუქრობითის მუქრობით მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის
 მუქრობითის მუქრობით მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის მუქრობითის

«ըղջևամեղքն ցեղիցսն զամբնացիցնն նմն շրջա ժոկո մահուս տշտոհն-
 -անցրոս սնցիզս: հոմ հրցն սալմց ոմցրոնտան յայմոհոս զամբնացիցնն մոցո-
 ցրանցոս զս մոցննցո հրցնո յայհոնոս... Գոնաննցնո մանյուրոնն մեջումահրո-
 ման յանրոյլլըմա... զս սնոցննպոցնմա զայլահրցն տայրանոս զոհննցըցնոն
 նանցրահոս... 1/ Երլմոցոն Սաշո" ... ցն մամոնցը հրցնտոնստայնն նոմնացա
 սհյս սաջահո զամալ զոհննն" 2/ հայ հրցնոն շեղցս նանցըմնոգոս զոհոցո-
 ցոս մոնանց պցնցննն. 3/ զոհոցոցոն զաբահրան յաջարցոն պզոնն զամոմցընոս
 սեղոմննն. 1610 թղոն զամոմցընն յոյնն 577 մոլոտն մանցոն սնոցննպոս.
 յայսանցրոգոյլ զս պցն սնոցննպոս մանցոն յոնն. շրհյեղոն մանցոն, յոհո-
 զս 4-նն յայոյոյոնն 4 մանցոնն զս սնոցննպոս. 3/

1610, նրոնստայն հրցնոն մոմնացնմա սյանն. 577 մոլոտն մանցոն
 մոլոնոս, զմաջց զհոս սաջահրո սյանն 1000 մոլոտն մանցոն զոհննցա, Գ. Ո. հր-
 ցոնն նանցըմնոգոս սալահոս զաջարոնննն շրհոզս 577 մոլոտն մանցոն, ցն
 ոյո մամոն, հոլցսայ հրցնոն նըլոհո մցմոնսպարո շրհոզս 127 մոլոտն մանցոն
 զո զանսպարո յո 153 մոլոտն մանցոն.

Սանցըմնոգոս սնցոն Գոնաննցըն մեջումահրոնն զաջարնան սեղցնն
 յայոցնոս սաջահրո յոլոցոյոյոնն զս մոնո զանահրոնն մոլոցըննն 4/

1/ Русская старина" 1888 г. кн. 2, стр. 9-10
 2/ Корме и Зипале, соч. т. XVI, ч. II, стр. 20
 3/ Богданович, М., История царствования императора Александра
 1... т. III, стр. 50.
 4/ Финляндские документы царствования Александра I, т. I, стр. 1.

რუსეთის საგარეო პოლიტიკის კურსი და საზღვრულობა და
საღმისაზღვრეთს ქვეყნებთან მიმართ

ყარის მიმართ საგარეო პოლიტიკა, როგორც სწავლილი სწავრდა, განისაზღვრებოდა
"... რუსეთის სამხედრო-ეკონომიკურ-ვაჭარული მდგომარეობის ,, მოთხოვნებიდან"
მდგრადი განსაზღვრებები, სამართალ ნაუსაზღვრებზე, საგარეო ვაჭრობის გა-
ფართოებისა და სწრაფადი პუნქტების დაუფლებამდე" 1)

რუსეთის საგარეო პოლიტიკის ამ მიმართებების დეტალურად უნდა ვისა-
ვიყინო / სთვლიდა. 2) პირველ, / რომელიც ,, სარკვევით გამოსწრა" ვერსიისა-
კენ, დაუხრამდელ მდგომარეობა რუსეთის უმრავლესობას სამართალ გმობდა. საგა-
რეო პოლიტიკის ასეთ კურსს მისთვის და თანამდებარედა ახორციელებდა
რუსეთის დიპლომატია, რის გამოც თერქეთთან და შუაგობასთან რუსეთის კონ-
ფლიქტს ხანგრძლივი და თოქმის ვადებზე დასაბამი შექმნა. რუსეთის სა-
მართლო კანონი და დიპლომატიამ კარგად იყო და, რომ რუსეთის მიერ სამართალ
გმობის ძიება ვერსიის მხრივ რეაგირების ვარაუდი არ დარჩებოდა. ამიტომ
რუსეთის სასიყვარულო ინტერესებს შუადგომდა სწავრადი ვერსიისა ვადე-
რის მიმოხილვა. რუსეთს ამ მიმართებების განსაზღვრისათვის არასდროს არ
შეუქმნია რუსეთი ხელსაყრელი პირობები, როგორც მას შეუქმნია ევანგელის
11-ის ვადეების დროსათვის. ეს პირობები შეუქმნია რუსეთის მიმართებ-
ებით მდგრადი კანონი და დროებით 11, ,, დროით" მოდებზე ბრწყინვალე
გადაჩხვებთ.

მდგრადი კანონი ინტერესმა განსაზღვრა სოფიანეთის ძიებებმა მდგა-
მი, ხოლო რუსეთის მიერ პრესიის მდგრადი და მარცხებაში ვადედა დროებით 11
დებარედა რეაგირებოდა ევანგელის 11-ს. 1764 წლის 31 მარტის 11 სწავლილი

1) 2) Карка и Сугальо, 1909. XVI, ч. II, стр. 12.

სვერველურად თუ შიშველად სანდო, რომელიც აღმოჩნდა ვრუსთა ვითარებაში
პრუსიის საგანს მიერ და დროის დროს // - სანდო, ვინც სანდო, ,, შიშველად
საყვანი იყო ის ძველი, რომელიც მუდმივ მითვალ პრუსიას; რათა ავტორებმა
ის მიუხედავად მხარეთა რუსულ ჯაჭვებში მთელი ასე იქონიეს განმარტობაში !

პრუსიის მიმართ სანდო მითვალ სანდო გარდაცემის მიხედვით ვინაშინ
კონსტიტუციური არ მითვალ მთელი სანდო მითვალ, რომელიც პრუსია მიხედ-
ვით მთელი რუსეთის საგანგებო შიშველად კონსტიტუციის დროს მითვალ.

შინდელი მითვალ მითვალ, რომ რუსეთის დამარტობა მიუხედავად
ამავე მითვალ განმარტობაში რუსეთის მითვალ სანდო მითვალ უმთავრესად
ამ მიხედვით რუსეთის მიხედვით მიუხედავად მითვალ, რომელიც
დასრულდა მითვალ მითვალ და მითვალ მითვალ დასრულდა მითვალ. ამ
მითვალ მიხედვით მიხედვით განმარტობაში რუსეთის საგანგებო შიშველად
სანდო მითვალ 1789 წლის რევოლუციის მიხედვით, ხოლო სანდო მითვალ რევოლუციის მი-
ხედვით განმარტობა მიუხედავად ვინაშინ კონსტიტუციური.

მითვალ განმარტობაში, რევოლუციური ხანძარი მითვალ და მითვალ მიუხედავად
მი შიშველად განმარტობის დამარტობის მიხედვით, მიუხედავად მიუხედავად // , მიუხედავად
/ და მიუხედავად / სანდო მითვალ მიხედვით მიუხედავად მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით, რომელიც მიუხედავად რუსეთ-სანდო მითვალ მიხედვით, მიხედვით მიუხედავად
მიხედვით რუსეთის საგანგებო შიშველად კონსტიტუციის მიხედვით მიხედვით მიხედვით
თავად კონსტიტუციის მიხედვით, მიხედვით, რომელიც მიხედვით მიხედვით მიხედვით, მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით, მიხედვით მიუხედავად მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით.

ამ მიხედვით მიხედვით / რევოლუციის მიხედვით მიხედვით მიხედვით და
მიხედვით მიუხედავად მიხედვით მიხედვით მიხედვით / მიხედვით მიხედვით მიხედვით, მიხედ-
ვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით რუსეთის საგანგებო შიშველად კონსტიტუციის მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით
მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით მიხედვით

1/ Шерко и Шугало, соч. т. XVI, ч. II, стр. 14.

შინსუიძის. ამ შინსუიძის დაყრის საბაბით რუსეთი შინსუიძელებს წაჩმა-
 ტვებას აღნივჯდა ევროპის კონტინენტზე, ხრამყი იუ-ევროპაში, ანაძვე აღმო-
 სავედროში უმეფრსაჲ, რადგან, როგორც ვნახდეს, საფრანგეთს შინსუიძე
 რეპრეზენტაციას მიუძღვებოდა, ყოველი საბიჯი უკან ვადაღმდეგი რეპრეზენტის
 განუთავრებობს გრამი დასავედროში, თან სევედა/თან ახლდა/რუსეთის შინსუი-
 ზებებს აღმოსავედროში. / დასავედრო ევროპის კონტინენტზე *status quo* დაყრით,
 რუსეთი უფლებას იძებდა მის დასარევერად აღმოსავედროში. ევროპის დიპლო-
 მატები გრემოეგონზე იყავნენ *status quo* ახლო აღმოსავედროს შინსუიძის,
 ჯერ ერთი მაშინ როდესაც მისი დასარევერად ნაკლებ საჩვენებლობას ვამოვლო-
 ებოინ და მეორეთ მაშინ როდესაც *status quo* ევროპის კონტინენტზე უმეფრ-
 ვეცოტადე მითარებათ. მოგვიჩ რუსეთსაც ან უმეფრად აღმოსავედროს საკითხი
 საჯარო განხილვის საჯარო განხილვისა და მისარს უმეფრად მის შინსუიძის *status*
quo / შინსუიძის დაყრას, სახამ უს შინსუიძის ან დასარევერად ევროპის
 შინსუიძის და ევროპულთა ყურადღება ან ჩამომოხელებოდა აღმოსავედროს საკითხს.
 ამის მემდეგ, როგორც კი მივეცემოდა საშევედრო მეფის ხელისუფლებას, ქრის-
 ტიანთა განთავისუფლებობს საბაბით უფროდდა ევროპის კონტინენტზე, ან თენი-
 ბის განევერებას, ე.ი. აღმოსავედროს შინსუიძის *status quo* დასარევერად.
 უაჩიშის საჯარო პოლიტიკის ამეთი ხასიათი საკანაბევი იყო XV / / საუ-
 კუნის სახევერისათვის რუსეთის ეკონომიური **რეკონსტრუქციით**, რაც თავის
 დაღს ახვამდა ქვეყნის საშევერო ძლიერების საშევერ; რუსეთის უმეფრად
 სახვერმნიყოს თავდაყრით უმეფრის უძვევერებას თან ახლდა მუვევერთი თენი-
 ყობის უმეფრის ხეჩომიერი სისუსეა !

საფრანგეთში მუვევერით რეპრეზენტაციასთან დაკავშირებით იმეფრად იმეფრ-
 სობა და რუსეთის დაახლოება და საფრანგეთ-რუსეთ მითის უნთიერეობით
 განხვერება. 1702 წლის 17/24 თებერვლის შინსუიძის ვადავირის 11 დი-
 პლომატიური უნთიერეობა განხვერება საფრანგეთთან. ბოლო იმეფრ წლის

1/ Маркс и Энгельс, соч. т. IX, стр. 399.
 2/ Маркс и Энгельс, соч. т. XVI, стр. 8.

14/25 մահաց հյստո-նիցրոս մորոն ընդոտ Եղբայրացիքու ապահանջուտն
 նոսաւաւմիջոց, մաջհամ յորոտեցսիո հյստոնն իջարմահոտնն ճանտըրոնն
 ճամո Եղբայրացիքոտ ճատցարոննիցոյցը զաւղայրացիքոտն յիւրացիքու ճա-
 նորոցըրոնն ճի մոյրոնն. յորոտեցոնն սաթմիցըրոնն մոջցահոցոնն իջմիջոց, 1795
 նրոն 7/18 տղոցըրոնն հյստո-նիցրոսն մորոնն ճաւղոնն ճեւարոնն իրոյցուցոնն. ման
 միցըրոնն յարո ճոյնն ճոյնիցոնն, Եւրո յիւրոնն յայմոնն միցըրոնն սապահան-
 ճոտտան, համայն ճամոննոն հյստոնն մոյրացիքոնն մահարոնն, ման յիւրոնն
 մոյրոնն յորոտեցոնն յիւր ճանտըրոնն ճանտըրոնն մահարոնն, ման յիւրոնն
 մոյրոնն 1/ ճանտըրոնն ճաւղոնն ճանտըրոնն ճանտըրոնն սապահանջոտնն ճի-
 նաւաւմիջոց. յայրո 1/ յո, մոյրացիքոնն ճանտըրոնն ճանտըրոնն ճանտըրոնն
 սապահանջոտնն 18 նոյրացիքոնն/ 1799 նրոն 9 նոյրացիքոնն/ ճաւղայրոնն ճիւր-
 ճոց սապահանջոնն ճիւրացիքոնն սապահանջոնն ճաւղայրոնն:

1800 նրոն ճիւրացիքոնն ճանտըրոնն ճանտըրոնն ճանտըրոնն ճիւրոն,
 հայ սապահանջոնն յորոտեցոնն ճեւարոնն մոյրացիքոնն մոյրացիքոնն ճիւրոն. 1800
 նրոն 30 նոյրացիքոնն 1/12 նոյրացիքոնն/ հոստոնիցոնն ճանտըրոնն ճիւրոնն
 սապահանջոնն յորոտեցոնն ճիւրացիքոնն: սապահանջոնն յորոտեցոնն մոյրացիքոնն
 ճանտըրոնն, սապահանջոնն-սապահանջոնն յայմոնն.

Մահարոնն ման տարոնն յիւրացիքու ճանտըրոնն ճիւրոն 1801 նրոն
 4/16/ ճանտըրոնն հյստո-նիցրոս մորոնն ճաւղոնն Եղբայրացիքոնն ճիւրոնն ճա-
 ճիւրոնն ճիւրոն 12/24 ճանտըրոնն հյստոնիցոնն, հոյրացիքոնն մոյրացիքոնն ճիւրոնն
 ճանտըրոնն ճաւղայրոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն
 մոյրացիքոնն ճիւրացիքոնն: ճանտըրոնն ճաւղայրոնն ճիւրացիքոնն Եղբայրացիքոնն,
 յիւրացիքոնն մոյրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն,
 սոնն սապահանջոնն մոյրացիքոնն մոյրացիքոնն. մաջհամ սոնն սապահանջոնն
 ճանտըրոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն, ման նոյրացիքոնն մոյրացիքոնն
 ,, ճաւղայրոնն ճիւրացիքոնն".

ճիւրացիքոնն-հյստոնիցրոնն մոյրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն
 ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն

1/ հոյրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն
 ճիւրացիքոնն, 13/25 մահարոնն տարոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն ճիւրացիքոնն
 ճիւրացիքոնն սապահանջոնն: ,, По мнению моему Франция никому полезна и ни с
 кем искренен быть не может в теперешнем ее состоянии" / СБ.Р.И.О 1890
 т.1, стр.77/ 2/ Окунов. "История СССР" стр.61 л.189т.2/ А.Историко
 4 Мемуары... стр.259 1913 г.

ազգյանը հոգի / ճամբարը առնուհետև նախադրյալն անընդմեջ
ներդրած: Ռեզուլտատն յայնպիսի էր, որպեսզի նախադրյալն իմպրովու
սկան հանդիպեն:

Ազգյանը ըստ մտն սկզբնական ժամանակն իմաստով հաստատար
հիշատակ մեղաքանդ սանցըմնոպանսն ինքնակազմին հասարակ, ազգային
պարզ իրավունքներն ճանաչողն էր, որպեսզի սակայն նախադրյալն
քանից ճանաչուսան:

Սակայն յայնպիսի տեղեկություն տալով, որ յայն 1802 թվին 22 հունիսին,
ճամբարի մասին նախադրյալն յայնպիսի էր, որպեսզի նախադրյալն ճանաչ
հիշատակ նախադրյալն յայնպիսի էր մնալով: Ամ տեղեկություն յայնպիսի
առնուհետև, որմ ինչ նախադրյալն ընդհանուր ճանաչողներն նախ-
նց ճանաչողներն մատն, որպեսզի հիշատակ ընդհանուր ճանաչողներն
մասնաբաշխ ընդհանուր ընդհանուր ընդհանուր ընդհանուր ընդհանուր ընդհանուր
մահապատեր: ²

Սակայն նախադրյալն ընդհանուր նախադրյալն ընդհանուր նախադրյալն
մահապատերն ընդհանուր մահապատերն, ըստ ընդհանուր, որպեսզի ընդհանուր տարի
անընդմեջ ընդհանուր մահապատերն ընդհանուր, որպեսզի ընդհանուր մահա-
պատերն ըստ նախադրյալն ընդհանուր ³

Սակայն յայնպիսի առնուհետև նախադրյալն ընդհանուր նախադրյալն
նախադրյալն ընդհանուր մահապատերն ընդհանուր նախադրյալն սակայն
նախադրյալն ընդհանուր մահապատերն ընդհանուր նախադրյալն, որպեսզի
մահապատերն ընդհանուր նախադրյալն ընդհանուր ընդհանուր մահա-
պատերն:

Սակայն ընդհանուր նախադրյալն սակայն ընդհանուր նախադրյալն
նախադրյալն ընդհանուր մահապատերն, ընդհանուր նախադրյալն սակայն
նախադրյալն ընդհանուր մահապատերն նախադրյալն սակայն նախադրյալն
նախադրյալն ընդհանուր մահապատերն ընդհանուր մահապատերն, որպեսզի
նախադրյալն նախադրյալն սակայն մահապատերն ընդհանուր մահապատերն, որպեսզի
նախադրյալն:

¹ "Записки князя А.Чарториашского", стр. 302, 1908 г.
² Богданович, И. "История..." стр. 62.
³ 1877, стр. 63.

ահամբոյ Քաջտնոս ման, հատա ուս օր համարիցն զոչ ծնուցանցոս, համբոյն
ահաներոս օր մոպտայրցն տայրն մոյայմոհրցցն Եւ օր զաւմպահրցն Յայն
Սադրահրցոտն տրիցցոտն ջահրցցոտն^{1/}

1801 Յուն 28 Եղիցցմնոս / 10 Եղիցցմնոս / Սադրայմոտ յոմայնպոս յոմ
ջաւմահրոս յոմայնպոս հոմայնպոս. համարոտն օր յոմայնպոս օրն յոմայնպոս
զայրայմո, համայն ջաւմոմոյոս հոմայնպոս-Սադրահրցոտն յոմայնպոս ջաւմոյայրցն.
հոմայնպոս յոմայնպոս Սադրայմոտ յոմայնպոս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս ջաւմոյայրցն
յոմայնպոս յոմայնպոս Սադրահրցոտն, ուս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս ջաւմոյայրցն
տր օր ջաւմոյայրցն յոմայնպոս յոմայնպոս հոմայնպոս հոմայնպոս, տայրն յոմայնպոս
ջաւմոյայրցն յոմայնպոս հոմայնպոս^{2/}

ոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն հոմայնպոս, ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն,
հոմայնպոս-Սադրահրցոտն Սադրայմոտ յոմայնպոս յոմայնպոս, յոմայնպոս ջաւմոյայրցն
հոմայնպոս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս Սադրահրցոտն 1802 Յուն 15/28 մահրցն յոմայնպոս.
Սադրահրցոտն յոմայնպոս յոմայնպոս, հոմայնպոս յոմայնպոս յոմայնպոս յոմայնպոս
յոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն յոմայնպոս յոմայնպոս յոմայնպոս
յոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն յոմայնպոս յոմայնպոս յոմայնպոս յոմայնպոս
1802 Յուն ջաւմոյայրցն, ուս հոմայնպոս տայրն ջաւմոյայրցն, յոմայնպոս ջաւմոյայրցն
հոմայնպոս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս ջաւմոյայրցն, հոմայնպոս ջաւմոյայրցն^{3/} յոմայնպոս
ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն յոմայնպոս ջաւմոյայրցն, հոմայնպոս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս,
1, հոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն յոմայնպոս, յոմայնպոս հոմայնպոս ջաւմոյայրցն յոմայնպոս,
օր ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն
հոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն, հոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն
ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն, յոմայնպոս ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն
Սադրահրցոտն ջաւմոյայրցն, ջաւմոյայրցն օր ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն
ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն^{4/}

1/ Соловьев, С., „Император Александр 1“. стр. 20-21
2/ „это дело не должно было-бы занимать Императора Александра более, нежели сколько занимают его, Первого Консула, дела в Персии“ ջաւմոյայրցն ջաւմոյայրցն.
3/ „Консул хитроумно предлагал этот остров / Եղիցց, ո. յ. / Павлу, но англичане и теи хозяевами острова, отказались передать его Павлу, не смотря на то, чьл Павел был уже провозглашен просмья-старым малтинского ордана“ / А. Черторицкий, „Мемуары...“ стр. 246.
4/ Соловьев, С. „Император Александр 1“, стр. 25.

Մամոն, հողեցայ անդրեան ճարտ ոհողորդ, Եւթուրոնմա հյեղտոն ցրհոնն
 թանցառոյնոս թայմիտ թաչոնն տրհոյնն թեպոտն մըսածըմըմա՞նց
 չոհ ամուտ թան սչիլա տաղոնպարոս ցոպըրոցո հյաղտոն ցրճըրճճանո
 հանցոնթաչան թանալըտոն սախմոյնն թա թոտհոյս, ալմոնալըտմո ցոտ-
 մանցոնստոյն թաչաեղնոն հյեղտոնա թա ոհըրոնն ոհեղոնցնն, մաչհամ
 հյեղտոն սանըմնոտ յանըրոն յոհոնցոցո 1802 նոն 24 թոյնմնոն
 տահոլոտ ադոտնորըմա մահոյն Դահմնո, հոմ Եւթուրոնն ցրճըր մոտ-
 տոնն տրհոյնն թապոտն մըսածըմըմոն մըսանըմ թոլոնն թոյնոյն
 թա յմանցոն, հոմ հյեղտոն սնըրըմոտ թհ ճոնս թանցոնցնցնըմո տրհոյնն
 թոյնոն սաչոտնն.

յոհոնցոցո 1803 նոն 20 ոտաչոնն տոմոնոյնն ալըտոննըմա մահ-
 յոյն ոմոն մըսանըմ, հոմ տոյ ալմոննըմոնն սանըր մոտոնն, հոմըմոն
 տրհոյնն մոտմնալոն տրոմանտո ոմմոհոնն նչոյոն տաչոնն սանահըմըմոյ,
 մամոն, հանս յոհոյնն, ոմմոհոյնն ոմմոնըմո ոմնըմա ալըտոնն հաչոնոն
 սախմոն, հոտա թայնմանոն մըմոնըն, թա մոտոն թաթմիլոյնըմա, հոմը-
 տոնն ոն սոնոնն սաչոտոն հյեղտոն ոհըրոնցնա թանսաչալ... ոմմոնալոնն
 թհ մոյնն թոլոնն թոյնոն տրոմանտո մոհոնն սահչմո սոչոնն սաթոլո-
 ճըրոս թաթոնն, հաթոն յն սաչոտոնն մըմոնըն, հոմըրոյ մոլմըմա
 թոյնըն հյեղտոն, թա ոմմոհոյնն թհ սոնն մոնն մոյնն սոչոնն մըմոնը-
 տո.^{2/}

F. 20633

1/ թոնն մըսանըմ չոհ յոյն 1001 նոն 13/20 մահոյն տահոլոտ ալըտոն-
 նըմա մահոյնն յոհոյնն հաստմոնն, հոմ Փրանցիա կոնեյնո մաթ
 какле власти той же власти. Понимая, Франция конечно знает
 она может быть, надеется заместить Россию и иметь их; первый
 консул не скрыл от меня своего мнения о Порте; он думает,
 ея существование очень непрочное, что она безсильна и предте-
 вляет полное ничтожество в политической системе" / Сб. Р. И. О.
 1820 г., 1, 79-80. թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն 12/24 թոյնն
 ոմմոնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն
 տերոնն 1, թոյնն թոյնն թոյնն, որոնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն
 տրոյնն ոմմոնն ոմմոնն 1, թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն
 թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն թոյնն
 2/ Сб. Р. И. О. 1820 г., 1, 22-23.

ჯერჯერობით ნამოციონმა ვერ შეხებოა რუსეთს ყურადღებონ ჯალა-
 ცამა დასაუღლოდამ აღმოსავრეთისაკენ, ვა ბოლოს ნამოციონის ძაღლი
 ჩივი ღოთისძიებათა შიუხედავად რუსეთს მიერევირება იმგვინისაკენ
 ფაქცი სეუბოდა. საფრანგეთის მეფეჩინჯიველი ვიჩი ვეუჯილი ცარიერანს
 აცყობინებდა 1803 წლის 7/16 აპრილს, რომ რუსეთი თავის უაქრობით
 შეუთხმევადა დაჯავშინებულა იმგვინთან, რომ თავის ძეშაჩინებინა-
 თვის გურბოღვინვა იმეყადინოსო.^{1/}

ამიგნის შავის დაჩლვევით გაბომვეველი ომი, როგორც მანკიერი
 იცყობინებოდა 1803 წლის 2/17 მაისს პარიზისა, თუჩვეთის მიმართუ-
 ლებით მანმართავდა პირველ დაჩლვეშას,^{2/} რაც რუსეთს გაბომეყვანდა
 სეოცინაღური მესამეწირობიდან.

ნამოციონი მარცხის საკითხს იმეყხად ვიღ მნიშვნელობას ანიკებ-
 და, რომ მან ვრთხედა საჯაროე ნამოციონისა: „მარცხა ან ომი, და ვაი მათ,
 ვინც სეიშევირეებებს აჩლვევსო“.^{3/} შიუხედავად ამისა მანკიერი პარი-
 ზიდან აღმეუღლებდა ა. უაჩინეოვს იმით, რომ მიმეციხაჩე ომიმეწილი პირველ
 კონხურს უაჩი ვამიხიდა ომის ვანახილებიხ ვინეშ იმგვინსო.^{4/} საგნად
 იღოვე მანკიერი იმეუღებელი, იყო ვრთი თვის მეშევე მეფეცყობინებინა ა.
 უაჩინეოვისათვის „იმეღე მავის დაყვაში, როგორც ჩახს სჩვედა
 ძეგბა“.^{5/} მეფეჩინჯიველი ვი ვეუჯილი 1817 მაისს აცყობინებდა

1/ Сб. П. М. 1890 г., 1, 87.
 2/ იქვე, 87. 89-90
 3/ იქვე, 67
 4/ იქვე, 76
 5/ იქვე, 121

Թաղը որանս ,, ԳՅԻՎԱՐՆԱ, ԿՈՅ ՈՆՃԵՐՈՍՅԵՐԵՑԻՆ ՆՅՄԻՏ ԿՄԻՒ" 1/ ԿՈՂՈՒՄ ՆՔԱՆՍ
 ԿՄԻՒ ԵՂԵՂ ԶԱՐԸ ԵՅԱԸՆ ԵՂԵՑԱ, ԵՎ ՍՊՈՐՏՈՒՆ ԹՈՂԻՒ ԵՄ ԵՎ ՍՏՆՈՒՆ ԵՎ ՆԱՐԵՍՏՈՒՆ
 ԿԱՅԱՐԵՑԱ ԿՅՆԵՒՆ ԿՆԻՄԿՅՆԵՑԻՆ ԹՅՄՅԱԸ ՍՅԸՆԵՎԵՅՍԱ. ԵՄՈՆ ԶԱՄԻ ԳՈՒՆԻՄԵՐԵՐԻ
 ԶՄ ՍՏՆՈՒՆ ՍՈՆՆԵՆԵՑԻՒՆ ԿՄԻՄԿԱՄԿՆԱԸՄԻՆ, ԹՈՒՆԵՒՅԸ ԵՎ ԿՈՂԵՐԶԱՐԻՆ ԼՈՒՆԻՆ-
 ԺՈՂՈՆ ՋԱՄԻԿ ԿՅՆԵՑԱՆ ԵՄ ԺՆՆԵՆԵՆԵՐ ՍԱՔՆԵՆՈՆ ԹԱՅԻՆԵՎՆԱՅՆՍԵՐԵՐԵՐԸ. 2/
 ԵՆԵՐ ՍԱՄԵՂԵՐԸ ԵՄ ԿՄԻՄԵՐ ԿՅՆԱ ՈՆՃԵՐՈՍ-ՍԱՔՆԱՆՃԵՐ ԹՈՒՆՆ ԹՈՒՆՆԱՐԵՎԱՅԵՐԸ
 ԶԱՆՍԵՐԸ ԵՎ ԿՈՂԵՐ ԶՄ ՍՏՆՈՆ ՍՅՆԱՔՆԻՆԻՆ ԸՎՅԱԸՐԸ ԵՎ ՍՏՆՈՒՆ.
 ԺԱՅԿՈՒՆՍԱԸՄ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆ ՈՆՆԻՄԿԵՐԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԵՐԸ, ԿՈՒ ԿՆԸՈՒՅԸ
 ԶՆԻՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ԶԱՆՍԱՅՄԻՆԻՆ ԳՆԱՆՈՆ ԵՎ ԵՂԵՐԸ ՍԱՅՈՒՆԻՆ ԿՅՆԵՒՆ
 ԶՆՆԵՆՈՒՄ ԿՆԻՄԿՅՆԵՑԻՆ ԿՅՐ ԿՄԵՎԱԸՒ ԹՈՒՅԵՐԸ, ԵՄԿՅԱՄ ԵՆ ՍԱՅՈՒՆ ԿՅՆԵՒՆ
 ԶՈՒՐԸ ԵՎ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵՑԱ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆՍԱՅՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ՆՅՄԻՆՆԱՆԻՄ
 ԵՎ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵՑԱ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆՍԱՅՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ՆՅՄԻՆՆԱՆԻՄ
 ԵՎ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵՑԱ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆՍԱՅՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ՆՅՄԻՆՆԱՆԻՄ
 ԵՎ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵՑԱ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆՍԱՅՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ՆՅՄԻՆՆԱՆԻՄ
 ԵՎ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵՑԱ ԳՈՒՆԻՄԵՐԻՆՍԱՅՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ՆՅՄԻՆՆԱՆԻՄ

ԿՅՆԵՒՆ ԸՈՒՐՈՒՄՅՈՒՆ ՍՅՆԱԸՈՒՄՅԱ, ԿՈՂՈՒՄ ՈՆՃԵՐՈՍՆԱ ԵՎ ՍԱՔՆԱՆ-
 ՃԵՐՆ ԹՈՒՆՆ ՈՆՅ ԹՅՆՈՒ ԿՅՆԵՒՆ ԵՎ ՍԱՔՆԱՆՃԵՐ ԹՈՒՆՆ ԹԱՅԻՆ ՍՅՆԱՐԿՅՆԵ-
 ԾԱՄԵՐ ԵՄԵՐԸՅՈՒ ԵՄԿՅՆԸ.

ՍԱՔՆԱՆՃԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԵՐԸ ԶԱՆՅՅՅԱՆ ԸՂԵՐ-ԸՂԵՐԵՐ ԺՈՂՈՒՆԵՆ.
 ՍԱՔՆԱՆՃԵՐԸ ԿՄԻՆ ՍՅՆԵՆԵՐԵՎՈՒ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԿՅՆԱՅՈՒՆ ԸՈՒՐ ԵՄԿՅՆԵՐԸ
 ԵՎ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ՍՊՈՐՏՈՒՆ ԵՂԵՐԸ. ԵՄ ԵՄԿՅՆՈՒ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԿՅՆԵՒՆ
 ԵՎ ՍԱՔՆԱՆՃԵՐ ՍՊՈՐՏՈՒՆ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԸ ԵՎ ԵՂԵՐԸ
 ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ
 ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ
 ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ
 ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ ԿՅՆԱՆՃԵՐ

1/06.P.M.O. 1890. 1, ctp. 149

2/ 0522, 87. 134

3/ 0522, 87. 191.

ԹՃԵՃՈՆ ԳՆՈՂԵՃՈՒ ՋՅԱՆՆԱԾ ԴՈՆ-ՎՃԹՈՃԵՆ ԸՆԴՈՒՆ-ԿՈՄ ԺԱՅՐ ԵՄՈՒՆԵ
ԺԱՅՐՈՒՆԵՆ ՈՆԿՐՈՒՄՈՒ ՄԵՆՅԵՄԵՃՈՆՆԱ ԸՎ ԺԱՐԵՃՈՆ ԲՈՂԵՃՈՆ ԿՈՂԵՃՈՆ ԵՆՈՐԻ ՎԵՐՈ
ՄԵՅՆԱՅԵՃՈՆՆԱՏՅՈՒՆ. ԵՐԸՈՂՅՈՆ ԺԱՅՐՈՒՆ ԿՈՂԵՃ ՄԵՆՈՆՆԱՏՅՈՒՆ ՎՆԵՐՈ ԿՈՂԸ
ՄԵՆԱԿԵՐՎ.

ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ ԵՐԸՈՆԵՐԵՃՈՒՆ ԸՎ ՍՈՆԱ ՆԱԶԱԿԵՄ ՍՈՐԵՂՅՈՒՆ. ՎՆԻՆ
ՈՍ ԳՆՈՂԵՃՈՒ ԺՅԱՆՆԱՅ ԵՐԸՈՆԵՄ ՎԸՎՄ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ. ՈՆ ԺԱՅՐՈՒ ՄԵՄԵՅՈՒՆԵՆ
ՆՄԵՂԵՎՎ. "...ՅՈՒՄՆԱԿԵՄ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅ ԿՈՂԵՃՈՒ ԿՈՂԵՃՈՒ" . | ԵՆ
ՈՅՄ ԶԵՆԱՅԵՐԵՅՆՈՒ, ԿՈՄԵՐԸՈՅ ՎԻ ՓՈՂԿՈՒՆԵՆ ԵՂԵՅ ՄԵՆՈՆԿՈՒՆՆԱՅ, ՎՆԱՅԵՅ
ՅՈՒՆՆԱԿՈՒՆ ԶՎՈՂԵՅՄԵՃՈՒՆ ԺԱՅՐՈՒՆ ԺԱՐՎ ՄՆԱԿՐՈՒՆ ԸՎՆՎՄԵՅՈՒՆԵՅ. | ԿՈՂԵՃ
ԵՅՅՈՒՄ ԶՎՍԱԶԻՄՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒ, ԿՈՄ ,, ՅՈՒՄՆԱՅ ԿՈՂԵՃՈՒՆ | ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ
Ո. Վ. | ՎԵՐՎ ԵՂԵՅ ՎԻ ԸՎՈՅՄՆԱՅՄՎՎՎ ՄՆԱԿՐՈՒՆ ԶՎՍԱՆՆԱՅՈՆՆԱՅԵՅՅՈՒՆ ԺԱՐՈՒ
ՆԱԿՐՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ, ՎՆԱՅԵՅ ՈՍ ԺԱՐՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆԵՅՅՈՒՆ. ...ԿՈՂԵՃ
ՆԱՅ ՆՅՈՆ ԵՅՅՈՒՆ ԸՎՅՈՒՆԿՈՒՆ ԺԱՅՐՈՒՆ յՎՈՒՆՆԱՅ" . | ՈՍՈՆ ՄԵՄԵՅՅ, |
ԿՈՅ ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ ԹՃԵՃՈՒ ԶՎՈՒՄԵՅ ՈՍՅՈՒՆՈՐԸՈՅՅԻՆ, ԵՆՎՍՈՒՆԸՈՒ ԹՃԵՃՈՒ
ՍՈՐԸՈՅՅՈՒՆ. ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ ԵՐԸՈՒՆ ԺԱՅՐՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆ ՈՍՅՈՒ ԸՎՂԵՅՅՈՒ.
ԿՅԱՅՈՒ-ՆԱԿՐՈՒՆԵՅՅՈՒՆ յՎՈՒՆԸՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆՆԱՏՅՈՒՆ ԸՎՈՂԵՃՈՒՆ
ՍՈՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՆԱԿՐՈՒՆ. ԵՆ ԹՈՒՄԵՅՅՈՒ ԶՎՍԱՆՆԱՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ
ՍՈՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՆԱԶԱԿԵՄ ՍՈՐԸՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ՆՓՅՈՒՄՈՒ. ՈՂՈ ՆՄԵՂԵՎՎ ԺԱՅՐՈՒ ՄԵՄԵՅՈՒՆ
,, ԿՈՂԵՃՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆ ՈՅՄ, ԿՈՄ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ՄԵՆՈՆԿՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՎՄ ԿՈՒ ԿՈՒ ԵՐԸՈՒՆՆԱՅ
ՍՈՒՆՆԱՅ | ԿՅԱՅՈՒՆ-ՆԱԿՐՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ՍՈՒՆՆԱՅ, Ո. Վ. | ՈՅՅՈՒՆ ԸՎՈՒՄՅԵՅՅՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆ
ՈՆՅԵՂԵՅՅՈՒՆՆԱՏՅՈՒՆ" . | ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ԿՅԱՅՈՒՆ-ՆԱԿՐՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ԸՎՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ
ԸՎՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆ ԵՅՅՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ, ՍՈՐԸՈՒՆ ՍՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ
ԿՅԱՅՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆ ՍՈՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ.

ՄՆԱԿՐՈՒՆ ԵՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ ՎԵՐՈՆՆԱՅՅՈՒՆ
ԸՎՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԸՎ ԵՆ ԸՎՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԸՎ ՎՅՍՏԱԿՈՒՆՆԱՅ
ՅՈՒՆՆԱՅ ԵՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ, ՄԱԶԻՄՈՒ ՄՈՍՅՈՒ ՆՎՈՐԵՂԿՆԻՆ ՆԱՆԱԿՅԵՅՅՈՒՆ ԶՎՍԱՆԵՅ-
ՅՈՒՆՆԱՅ ԵՐԸՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ. ՆԱԿՐՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ԸՎՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԸՎՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆ
ՅՅՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ՎԵՐՈՒՆՆԱՅՅՈՒՆ ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ ԵՂԵՅ ՍՈՒՆՆԱՅ ԵՆ ՈՅՄ. ԿՈՂԵՃՈՒՆԵՅՅՈՒՆ,

1 | Յ. Ո. ԸՆԴՈՒՆՆԱՅ, ՏԵՄ. Կ. ՆԱՍ. ՈՒՆ ԵՐԸՈՒՆ, Յ. 11, 27. 70

2 | „Мемуары...“ стр. 344

4 | 1879

5 | Мемуары... стр. 322

հոմեոլոց սմ բաժնայնձամո. Եղբայր և Յուրմոցոսն յննչսիցնան, ուսկընձսրո
այոզնա համարողնմըա սազահրո Յուրմոցոյոս ստրիտս.

1808 Նոյն 26 ուղոսոն նոհուրոտ հահրահոյնյո սպիտոնորցնձա զըյմ-
սանքիցն Երոմոցոն ծաղոյան զամբոնմահո մըլըազմոն բամբոյմըլո ծանո-
տոն զամո. մոնո անոտ, հյնյոտո զմոհիւրցնձա հո ցրըլազմոն ՄաՅուրոյոնան
հոյնան սմոտ զմնանիցնն սապհանցրոտն բամբոյմոտո յուրազոյոս ունցնյ-
սցնն, հյնյոտո օյոնըցնն մոն ժաղցնն քա սմոհոյնն ժաղցնն ցրըլ յնոմանցոտ
սաշրտահ ժաղցնն. հյնյոտո յահազոն մըսաժոնոմնան զայ ոտն նոնաժոնմըլըա
մաՅուրոյոնն, հոյոս ոս հյնյոտոն նոնաժոնմըլըա համարա քա սմոյոս զնմոն, հոյոս
բահնմընըցնն յցյմըո մահմաղցնձամո. նաՅուրոյոնն սոյն հյնյոտոն ժաղցնո
ոյոն բաշխահիւրո, սմոյոտ ման հաձա ոս մըլըոսանոն ումո, սմաշր մոննոտ
ոս Եղբս յնոն տրիգոտան հյնյոտոն բամբոյնոն սաղմոն քա սոյ. սմոն
մըմըլըա հահրահոյնյո յհիցըս զըլլեսանքիցն սապհանցրոտան յաշմոհոն զա-
նցըլըան քա ոմըլոսան զհոտոյնոմոն սըլըցննս. "նաՅուրոյոնն սղըս մոտը
ցրեո մոմանո... ոն մոմանո մըլըոմահրոմն մակ մո, հոմ բամբոյնոն, Երոմո-
նոն քա մոնՅոս ուղըն աննցնյո մտարհոմցնո, հաոն մոնո Եղբոնյոլըցնձա
մոնո քոնսանոս զանցն յհցցո" 1/ բանմընն ոչո.

հյնյոտոս սազահրո Յուրմոցոյոսն ցրե-ցրե մնոմընըլոյան սաշրտան
"ալմոսաշրոտոն սաշրտոն" նահմաբըլընքա. սղ մնանյոլընմըա մոլըո հո-
յոսնմո զրիմըլոնն քա սաձոտ Յուրմոցոյոս.

ալմոսաշրոտոն սաշրտոն հոմա զըլնանն ոս յըլըա բաշան ունոհոյո
մըլըոյնընձամո. յսմըննյոն անոտ, "ալմոսաշրոտոն սաշրտոն" յհաղցոյոլը
մըլըա մըլըոմահրոմն տրիգոտոն յըլոնսազոն դիոն ոսն Եղբոս զանտարոնյո-
լընոն մոնԷհաղցնձամո" 1/ յնոպըսոտի յսմըննյո յնոյ յըլըոմոն զսիցնից Երոյնն
մոհոտանն, նամըլըո անն մալըլոնան քա ուսաշն բահոմնոն տըլըոնըլի քո-
Յուրմալըոն տըլըաննոնն.

1/ ՍԵ.Ր.Պ.Օ.Դ.Մ1, սթր. 372-379. 1871 ց.
2/ "Как возник и развился в России восточный вопрос" 1857 ց.
սթր. 25.

հոյսերն ընդ հնչողի յոս ստորոշոցնս „ազմուսաբերչոսն նա յոսեմի“
 անուսն ըս ցրհոմոն մըլմոյ յոմմոծաք մոսննոս, հոյ սի մըսըլցմա մանց-
 ճըլաք հոտոյարոս. յն ճիցիյանմոյրո ոստրհոտչհազոնն ոն տըմոն, հոմըրոյ
 մըլտմահրոծն „յըլաբրոն ճիժոլաժո ծահճահոստծանոսն“, „ցրհոմոս-անո-
 սեան“ ըս հոմըլսայ ըզոկ յըրոնմոլըլոնցնոս ոյսարա. ԱԻՔ նալլըլոն հն-ուսն
 երդնոն մըմըլլչ ստորոշոյրո ըս մոն մըմըլլչ յրոյիցիյնլո ըս մոլոկչոյրո. յն
 տրոհոս տայոն ըհոմոյ դննանցիցմոլա ազմոսաբըլչոն մոմահո բանաբըլչոն
 աքիցսոյը մոննի աղըծտա չամահրըլչնն.

ոստրհոյոս բանորըլչոն „ազմուսաբերչոսն նա յոսեմի“ իցցմ ղնմոն
 հոմանո-ըլչի մանըլո ըս ճիցիսը- սրաշոսեյր ամսնհոտ ճիժոլա. | բանո-
 ըլլչոն անհոտ ազմուսաբըլչոն նա յոսեմի հոստոնստոյոս սոմնայս սրաշոսեյրո
 յըլլչոնն տրոտմիտրոմոնստոյոն ճիժոլան ցրհոմըլոն մեհաաղմըլլչ, ստրից
 անոյոսի հասիլըլչն եղլո ան մոժոլիցմա սրաշոսեմոլըլչմա. |

ս. յոցահրչոսն անհոտ ազմուսաբըլչոն նա յոսեմի բանաբըլչո ցրհոմոստոյոն
 մըլտմահրոծն հոստոն ճիցիցիհոյր չանշոտահրոծոն մահարոմըլչմա, մոնո ժըրոնա
 ըս մոմաբըլոն մոսմոծամո, իտլո հոստոնստոյոն տայրոսն նա հոտոնոս այրըլչմա. |

մահիսնա ըս ղնչըլեն „ազմուսաբըլչոն նա յոսեմի“ հոտըլչմա տոմոյնից
 նյախը մոհնըլա. „ազմուսաբըլչոն նա յոսեմի“ ցրհոմըլ ըմըլտմալոնստոյոն
 յըհոլ ըլըլչման, ան յոննչանցոնմոլոնն ըս յիհոմո հոստոն մոյրի յըլչ
 . մատոյոն մընանց ամոսաբըլո, ան անցնոմըլա. | ան

նա յոսեմի մահիսնա ըս ղնչըլեն մըլաք նալլըլոննմո անհրոն այլա չանշոտահր-
 ճըլո, մատ չատարոննոնցնոն մըմըլլչ մըլլչոժոնա մաշոլ ղո ոնյո ըսն յըլլչմըլչ.

Собрник политических и экономических статей, 1890 г. ст. 25

2/ անանց մոլոժըլչո ոլոս չանշոտահրոն սոցցըլչմոտ յնալլչոս հոմ „ցնոյ չանտըլ-
 ըս սրաշոսեմոլըլչման մոժոլիցմա, մըրոյ մահոյս ոչո նալլըլոն ան մոժոլիցմոսա,
 հոմըլոյ ըրոնս ըս մալահոսալան սանոյոլոլը սըլոժըլո“ | տեմ. Կ. V, թ. 11 |
 Գ. Ո. սրաշոսեմոլըլչման մոժոլիցման հըլալլչոլըլո մեհո, սրաշոսեյրո յըլլչոնն
 տրոտմիտրոմոն տայրոն մընանցմ. յնըս մըլլչոմմո, հոմ ոլոնս ըս ուշոմ չոլլչո-
 մըլոն նալլըլոննմո անհրոն այլա չանշոտահրոչմո „ազմուսաբըլչոն նա յոսեմի“
 | տե. Ո. չանշոտահրո, տեմ. Կ. V ըս Ո. չոլլչոմալլըլոն „հրըլո մըլալլըլոյրո նանց-
 ղըլո“ |

3/ С. Жигарев „Русская политика в восточном вопросе“ т. I. стр. 3.

1896 г.
 4/ Шаркс и Ингелс .соч. т. IX. стр. 339

ահա մահացո սնալըսնիլըս ծըրքըսնիլըս ևս Գրոլըս զըսնիլըս սնալըսնիլըսն չսնալըսնիլըս
 Կրոնըսն յըսնըսն մահըս, անսըսը տըրոտ տըրիլըս ևս չսնալըսնիլըս յըսնըսն
 չըսնեա մասըսն ևս տըրիլըս-ըսնիլըսն ինչմամըսն յըսնըսն մահըսնիլըս. անըստ ծնիլըս
 ծնըսնըսնիլըս սնալըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն յըսնըսնիլըսն մահըսնիլըսն ևս սնալըսն լըսնըսն-
 ևս. ևս մահըսնիլըսն հըսնըսն չսնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն ինչմամըսն ևս չսնալըսն
 մահըսնիլըսն.

1789 Մըլըսն տըրիլըսնիլըսն սըլըսնիլըսն լըսնըսնիլըսն յըսնըսն 111, հոմըսնիլըսն
 մտըլըսն հոմըսն հըսնըսնիլըսն չսնալըսն տըրիլըսնիլըսն յըսնըսնիլըսն յըսնըսնիլըսն
 ևս չսնալըսնիլըսն. ևս հըսնըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն յըսնըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն
 յըսնըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն. ևս մահըսնիլըսն 111 հոմըսնիլըսն
 չսնալըսնիլըսն. մահըսնիլըսն հոմըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն յըսնըսնիլըսն
 մահըսնիլըսն ևս մահըսնիլըսն. սըլըսնիլըսն լըսնըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն IV,
 հոմըսնիլըսն ևս սնալըսնիլըսն հոմըսնիլըսն չսնալըսն ևս չսնալըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն.
 հոմըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն տըրիլըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն.
 ևս չսնալըսնիլըսն 1857 Մըլըսն լըսնըսնիլըսն մահըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն
 տըրիլըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն, ևս չսնալըսնիլըսն
 ևս հըսնըսն մահըսն.

Մըլըսնիլըսն IV-ըսն սնալըսնիլըսն 1857 Մըլըսն հըսնըսն չսնալըսնիլըսն, ծնըսն
 չսնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն ևս սնալըսնիլըսն 111-ըսն մահըսնիլըսն,
 մահըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն. մահըսնիլըսն սնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն II ևս չսնալըսն
 տըրիլըսն մահըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն. ևս չսնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն սնալըսնիլըսն
 հըսնըսնիլըսն չսնալըսնիլըսն չսնալըսն. մահըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն սնալըսնիլըսն
 հոմըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն. ևս չսնալըսնիլըսն մահըսնիլըսն IV
 չսնալըսնիլըսն, մահըսնիլըսն ևս մահըսնիլըսն II չսնալըսնիլըսն ևս չսնալըսնիլըսն, ևս չսնալըսնիլըսն

բրովն Եղեցիպա IV-ն ըստեհրու սըրու 111 հա յո մաննը 11 ոսո տնմանու
 ըննասըրոն ցհտաըրհու սահմանըջցսըրո, ման ժաղաղըրըն ժըրհահըննա, մաջ-
 համ-նըրո յո սոլո սըրու 111-ոն հըգտհնընոն ջա-նըննանը. տըրհըտմո հըն-
 րոն ջամահըննան նըրոմոնը. սնըտո՝ տոննոն մոնոնոն ժըրըսոն սամնըրո-ձո-
 լուցոյրոն ժըրըրընոն սոսաըջցսաը յոնըրըսըլ ժաղընոն մոտըանըոննա՝ տըր-
 հըտմո. !!

Երրոտն մըջոմահըոննան հնը ոհանո ոսո. տըրըսըրոն ջամահըրոն սամոնը-
 ըն ջալմանըհոյա պընըրհաըոնընըր տոննաըր հոնըջմանտան, մոմտաննաը լոմը-
 ձոն հնա մըյոսը տահըրո մոմանը ժըրըն մոմանընընը մըրհնընընտան, մըրոն
 ման ըս մոնո սասանըր, ժըրըրո-ջըրըրոն մաննա, մառ մըս յո-ձահանըրտա սամո
 տըննա: յալըրըն, սասըրոյրո նոնըննա ըս հոննըյոյրոն, - սո հան հահմոտըջցնըս
 մանոնըրո ոհանո.

ոհանոն սամոտըրոնըրո-յոյոնոնըրո սըրըրըրոն տաըրոն ունն սայնն, ս
 մոն հոլըրոն սամոնո, ոսը սալմանը յոլըրոյոյն.

հըսըտն 11111 սալըրընընո սալմը յոյոնըս ընըմըրընոն ջամանը յոլըրոն
 տըրհըտմոն. հոլըրոն ցսըրոն սանըննա տըրհըտոն մըրըրոն ժաղա չըր յոլըրո
 սնո մըրոն մոն ոյննա ջաննըրընընըր, սոլո սոնո տալմանըրոն յոհոն տըրըն
 մեոմընըրոյոն ո-յո, մալհամ ոսոյ ժըրոտըննըն. ² | նընընընն հա տըրհըտոն
 սնը մալմանըոննան ըրոյոն սանըրմոնոյոն ը-յ-սըրընը մոլըրընըն տըր-
 մանոն ոմմըրոն ըսմընն, սըջընընըն մոնո ջաննոնընոն ջըջման, մալհամ յոյոյ
 ջըջման տան սնընն յոլըրոնոն տըրհո-յոն ընըս ըսձահոնըննըն ըրնոն
 մըսահըսըն, սըրըրըննա ըս յոննըսանըրոնոյոն. յո սալոտնմո ըրոմանըտն-յո-
 նըննընն ոնըրոնոն, սալհանըրոն, հըսըտոննա ըս յոլըրոն ոնըրըննընն. ոնըր-
 ոննա սնըտո նոննաըմըրըննոն մոնըրընընընն, սահըրըննըննա տըրհըտոն ըս
 ըսսանըրընընն սըջոլընն մոլըրոն ջամոյըրընն ըրըմըր յոյոննահըննա. սնընընը

1/ "Новая история колониальных и независимых стран" т. 1.
 2/ Маркс и Энгелс. соч. т. X/1, ч. II. стр. 9.

Ամենազմեղքածան Եղևթոն ընդ սանցը մնողս թահոն ճահնալընք ոսցնցնքս
 հյսնառն սահնճոց. "հոգուից յոմեցան լոնոյտոն, լոնց ճնոնն սցո յսին Բողո
 Սահրոն ըսթյուածնայն սահնճոն մոնսհաւոյն սայրյնիցնին ճաննալըմն
 նոնքնապրիքը ճլանցնըս հն մյնապրիոն Ժողոպոյն ըս ճոնսադոն ոսցնցնքս
 նալցից ընդ սանցը մնողս թահոն հահարընք յոյրըլըն հոնազմեղքածան".^{1/}
 ճըմօսալըցիտ հյսնառն յոյրըլըն հահարըմն սոյրըտոն ըս յայմոհընքո
 ոսց ըսնալըցիտ Բոյնիսը ճահնընցնթաւն. տրիքտաւն հյսնառն լմցոն Ելընճ
 ոնցո մյհոպընթն-նայրըս ղնքընո-հոլընայ մշարն նոմիղըց հյսնառն ըս-
 սալըցտն սանկանց, Եղո յտիմս ճահնընք հոմիցոմից սնշս սալմոտ.^{2/}

1/ 198 մըսն հյսնառն տրիքտ թահոն սահնանցընն Ամենազմեղքս ըս ընթը
 Ելըն մյհոպընք, հահարըլընքս ուսոն լոնոյտոն ճահնընքն. տրիքտ ըս-
 ճանն հյսնառն սանոն Ելընքս մյհոպընն հայրըլըն հոմեղքածան, հոմից-
 մայ մոսընն Եղևթոնն այլմադոս.

ճհարոն նյհոյցանտո ճըն յոլըյր, , հհոտոսուողըն յոմոպըն" հյսնառն
 տրիքտաւն ըս յոյրընցնթընքն ճաննալըցիքս մյսթըննառն՝ սայրոն ճհոս,
 ճննոմն Եղ, Եղարոն ըսլթսն սահնանցըտն մոնսհապընքն ըս ջնըս յոսնթո
 հոմ տրիքտո տարոն ճերանը ըրչոմահոյմն ըսնիցն; սն յնըս ըս յոյրըն
 մոնն հից ճնթընցնքս ըս հից սանթոտ ըս յոյրընքն.^{1/} 188? ըրոն 19 ոչնո-
 նն կոհըլընքն Եղևթոն ճհարոն նյնըլընքս հյսնառն ըս յոյրընցնթընքն
 տննընն ըսն ճաննալըցիքս: "հոյնո յայրընքտոն միհնալընքոն Ժողոպոյն
 մոհոտըն մոննիցոն մըլոմահոյմնքս մոնսհապընքն, հայ մյոմընքս ճաննիցընքս
 ըս յոյրընքս Ելընքն ըս յոյրընքն *status quo* ".^{2/} Են մահոտըն ոսց ոմընքս,
 հայ մըլը-
 նայս "մյոնց յոյրըտոն ճըլմոլընքն միհնալըս ոմնից, հատո տրիքտոն ոմն-
 հոնն ճաննիցն մոմնընից, մտոլըս ըս մտոլըս հյսնառն մըլընքն.^{3/}

1/ Յ. Ե. Եղևթոն, տնն. Ե. Կ 11, ճը. 26/

2/ Мәрікә һәм Եղևթոն, Եր. Կ. 188, Կ. 11, Եր. 15.

თუჩქეთი თავჯდომელებით მიყვანილნი 1798 წლის ხელშეკრულების
 მოქმედების ვადის გაგრძელებამ. ამ მიზნით 1804 წლის დანებებულ მარა-
 ვარსკვლავს დათმავრდა 1805 წლის 11 დეკემბერს სათაწაღო ფრანკო-სერბი ხელის
 მონერით. ამ ფრანკო-სერბი ხელის მიხედვით უფლებები სრულყოფილთ თავისუფალი
 მიწისპყრობისა და თუჩქეთის მფლობელობის ქვეშ მყოფ ქრისტიანთათვის პირ-
 ცუდყოფის გაწვევისა. ამავად დროს თუჩქეთში დიდ გაჯერებას საჩუქრობდნენ
 იმპერატორის ნარბიშადგენლები.

ეს გაჩემობა ნაპოლეონის სამხრობიანად მიანება მისდამი მფრედი
 დამოკიდებულებების გამონახველებად. ნაპოლეონი მრავალ ლაშქრობებს ხმარობდა
 რუსეთ-თუჩქეთ შორის მეგობრული ურთიერთობის რასაშეღებად. იმის შემდეგ,
 რაც ხელთანმა არ სყმთ ნაპოლეონის იმპერატორობა, ხელთანმა ნაპოლეონ-
 სავან მიიღო შერიდი, სადაც ვკითხვობთ: „შე თქვენს სასახლეში არა
 მყავს არც ერთი მომხრე ვაჟი და ამიყვამაც გადევნევივე პირდაპირ თქვენ
 მოგწეროთ. გაჩემებთ თქვენ უნდოთ საფრანგეთს, თქვენს ბუნებრივ მოკავ-
 შირებს, ურთიერთდაც თქვენ საფრანგეთში აღმოჩნდებოდით, რომცხვდაც მე გაგა-
 თრთბილეთ თქვენ. მე ვიყი თუ საწამდე მიღის რუსეთის დამტყვევლი ჯარები
 თქვენს წინააღმდეგო“. საფრანგეთთან კავშირის გაწყვეტის შემთხვევაში
 ნაპოლეონი იმუქრებოდა და ბოლოს უჩქვედა ხელთანს უფრო მისი მიწაშენების
 ხელთან ხელიმისა და მუსტაფას ვბით.^{3/} ამ შერიდის ახლი ხელთანმა აღუ-
 სახდრენს ვაჯგბავსა. აღუქსანდრე აფცობინებდა ხელთანს, მფდმედაც უყნობ
 ნაპოლეონის ყიღისწამებათა გაქარ-ყვებასთ. სრულებით უჭვი არ მუშაყება
 იმამი, რომ თქვენ დარწმუნებულ ხართ ჩვენს ერთჯერებაში და იმამივე რომ
 რუსეთის არსებობი იწყენსები მიოთბოვს თყობაშთა იმპერატორს კეთილდღეო-
 ბისა და მთლიანობის დაყვასთ,^{4/} და ბოლოს არწმუნებდა თამ ის/აღუქსანდრე/

1/ Богданович, М. "История..." стр. 63. 1.
 2/ Марко и Ангелс, соч. т. IX, стр. 423.
 3/ Дубровин, Н. "Три года из истории войны и владычества
 русских на Кавказе". стр. 11. 1.
 4/ იქვე, 39. 12.

Թեպ որ ինն թշուղտնուհան զստայնաբար^{1/} հյսնցոս ոմնյհատնոնս Ետիմատա
 քյմմահոսցնա՞նի սյրտանն ուսնոննյո Եւ ոմնցոսցոս զրիո ցրնդսնուսո տանձանո
 զըմուզցոնցնա՞նի աչրցնոնցն. թագհամ ցրհոմոնն յոսցոնցնցն սամուրոնոն
 ցրոցնիսպարհիս զամահյանցնցն սյրտանոն մոմոսոս: Մյահրոցն. ասնցրոնոս
 մյմը յո, սյրտանն սյնո սամուրոնոն ոմնյհատնոն Եւ թիոսո մոնո զրիո
սյնանցոնոն. սյնանցոնոնս մոնոն մյազցնը Եւ հյսնցո-տյրիցո մոնոն ոմոն զամ-
 մյայն. հյսնցո Եւ ոմնցոնո սոյրցոնոնցն մյսպարոնցոնցն սյնանցոնոն զամհո-
 ոցոնո հաստայնայն. Եմոն զամո, հոյոնցն մոննիցն զըս սմյհոն ըլնիոցոնո,
 ,, յոննցոնցոնոնս մոնոն մահոսպարհը Եւ ըմբոսմայոցն սոյրցո-տայնը յոն ձե-
 մահն, սազայ սամո սանյոննոսոն մահոսպարհը ըլնըն ոմնոնցն յոնոցնոնոն.^{2/}
 զընցոնը սյնանցոնոնս մոնոնո հյսնցո -տյրիցո մոնոն ըզջոմահոցոնոս
 զամմյայնոնս, հայ ըմտայնը 1806 Նոն 18 ըյրյոմնոն սյրտան սյրոմոնս մոցն
 հյսնցոնստոն ոսոսպարհը ոմոն զամսպնազընոս. հյսնցո զըն յոզը տանս
 ոյրայնը Եւ յոյրանոնոն ոսոնցնո սամահո մոյմըցոնոնս զան,^{3/} հյսնցոնոն ըմբոսմա-
 սոնս Ետիմը Եւ ոմնոնս Եւ տյրիցոնոն մարցոնոն զայնոսնցնոն մյսպարոն-
 ոնս հյսնցոնոն նոնալմըցն, սոյրցոնոնցն սոյրցոնոն Եւ սայտ մյսպարոնոնս Եւ-
 յոյրտան Եւ սամայոցնոնս Եւ սանանոցնոն զըս մոնոնցնան.^{4/} հյսնցոնոն, մոցն
 ոմնոնս Եւ մյայնընոն սամայո մոլոմահայնը սամահոցոնոն ցմոնսահո յոմնոն ||
 մյսպարոնցոնոն ոսոմար. տյրիցոնոն ոմնոնս մոնոնոն մյտանցոնցն հյսնցոնոն
 նոնալմըցն. ոմնոն Եւ տյրիցոնոն մոյնոցնըցն ոմնոցոն, սամյոցնոցոն, յահմըլոմանն
 ցանահոցոն, ըլնոցնոն սոսոլ ծանն, Եւ հոնոն Եւ սոյրցոնոն հյսնցոնոն նոնալմ-
 ցն.^{5/} | ոմնոցոնոն մյսպարոնոն || զամոցոնը Եւ Եմյահո նոնալմըցոնոն
 զման ըմբըցն.

✓ 1/ Ինն մահոս պարոնցոն Եւ քյմմահոսոն մոյնոցն ուս/ոն.
 Акты... т. II. стр. 876/
 ✓ 2/ Дубровини, П. "Три года..." стр. 13-14.
 Ետիմ, Ե. 11, 87, 927.
 ✓ 4/ ոյրոց, 87, 927, 933.
 5/ ոյրոց, 87, 926.

საქართველოში რუსეთის დამკვიდრების სინაღმდევს თავგამორებით
 იბრძოდა ირანი. ძიუხვდავად ამ სინაღმდევლობისა რუსეთის საგარეო პოლიტიკის
 მიჯნოყვე აღებურმა კერხმა და რუსეთისაკენ ქართველთა მიერ საშუალებად
 გახდებოდა-ხერხა საქართველო უშუალოდველი იმპერიის შემადგენლობაში
 მოაქცია. რუსეთის ორთავიანი აღნიკის ფრთხილ საქართველოში არა მარტო
 თურქეთის მთარე დაშნერდა, არამედ ირანველთა მხვე რავსუყა.

ირანი დიღხანს ვეჩი შეუჩიჯდა საქართველოს რუსეთთან შეერთების
 ფაქტს. არა ვრთხების ეჭი მემთხვევა საქართველოდან რუსეთის ხარების
 ვაქვეუბისა და საქართველოს ოკუპაციისათვის. ამ მიზნით მას ხან საფრან-
 ვეთთან შტონდა კავშირი და ხან კიდევ ინგლისთან, რომელმაც რუსეთის
 მარშალეუბის აღმოსავერეთში შეჩისა და მიძის თვარით შეწყვიტებუბ. ინ-
გლის-საფრანგეთის პოლიტიკა ამ აღმოსავერეთში-სმერდა დეხილი-მიონშია-
ყოდა რუსეთის სინაღმდევს ირან-თურქეთის ამხვერებისაკენ.¹ სმონვე ამი-
 ტომ იმ საშუალო-სასიოყობელ ბრძოლაში, რომელიც ახალი ძალით გათქდა
 1759 წლის რევოლუციის შემდეგ ისკრისსა და საფრანგეთს შორის, ირანის
 საკითხს მთამხველოვანი აღვილი ვეჩიდა. ინგლის-საფრანგეთის შეყოფობამ
 აღმოსავერეთის ბანებისათვის ბრძოლის ხრენად ირანი გახდა და ამიოვი-
 კავკასია, როგორც ამიონსა, და ვეჩიშის შემადგენლებელი ხილი, საერთაშორისო
 უჩიოვილობის ორნიღვამი მოაქცია.

ინგლისმა კახვად იყოდა რუსეთ-საფრანგეთის უყობაშეობისა და ირანის
 მიერ სინაღმდევლობის ვაქვეუბობის შემთხვევაში ოკუპაციისა ხარების
 იხროვების ვახობვეს რომ მიხვევებოდა.² მარტოაც მხვდა რა ვეთანხმებდა
 შავრე¹ და ხაშორეთის შარის, შავრეშ ვახვა ბრძანებდა დომის კამაკთა პირ-
 კის ვეამან ორთავისად იხ იხროვთში ვარამხრებამე. 1801 წერს იხგლისმა

1/ „Сияние луны Оттоманов затмилось распространением крыл дву-
 главного орла России“ / "Сын Отечества", 1854 г. № 27. ч. 166.
 стр. 31/.

2/ ვ. ი. გენიხი, თბ. ვ. XXIX, გვ. 251.
 3/ ხაშორეთის არა ვრთხების ვახუბობებდა: „... Почему французская армия
 усилена новыми войсками, не сможет проникнуть к Гапсу со стороны
 Тифлиса, и одним ударом потрясти все здание английского импудества“
 "Заря Востока", 1941г. октябрь №254

ინახთან შეთანხმებას მიიღწია რუსეთ-საყრანგეთის ჯარებისათვის მიწააღმ-
დეგობის გასაწევად და ინგოეთის დასაყაუად.

რუსეთმა რაკი ფეხი მოიკიდა საქართველოში, მან ვი შეუძლია დაემაყო-
ფილებულიყო საკუთრივ აღმოსავლეთ საქართველოში. ყოყობოვს დაევიდა ვახ-
შისა და შავი მღვის დაკავშირება სავაქრო გზით. ამ ამოყახის განხორ-
ყოილება პირველ რიგში მოთხოვდა დამოუკიდებელ სახანოების, იმერეთის
სამეფოს და სამეგრელოს სამთავროს დიკვირყოფას. ამ მიმართებლით ვადა -
დგმულ მნიშვნელოვან საბიჯს წარმოადგინდა ყოყობოვს მიერ 1804 წელს
განჯის აღება.

ყოყობოვს მიერ განჯის აღება ვახდა საბაში 1804-1812 წლის რუ-
სეთ-ინახის ომის. ომი ინახისათვის მარცხით მიმდინარეობდა. 1805-1806
წლებში რუსეთის ჯარებმა აიღეს შუქის, მიწვანის, ყარაბახის სახანოები,
დერბენცი, ბაქო და მულანი. ინახმა იწვლინა შეახსენა და მოხობოვა 1807
წლის ხელშეკრულებით მივირედი დახმარება რუსეთის მიწააღმდეგ. იწვლინო კი
თავს იკაუებდა.

ინგოეთის დაკარგვის საყრახე უკვე განუიღდა ვახებოლა იწვლინურ
დოპროდაციას, რადგან ინგოეთი დაშქრობის სურისწამდგმიელი ვადა / "დაშ-
ბლის" მსხვერპლი ვახდა, ხოლო აღეყსაწერი / და მისი ახლო მეგობრები იწ-
ვლინს ,, ბუნებრივ მეგობრად" სთუიღწინაყ დიპროდაციურ აქტებოთაყ იქნა
გაყორმებული.

იწვლინის მიერ თავშეკაუებამ აიძულა ინახი მიემართა საყრახეოთისა-
თვის, ქრომული იწვლინ-რუსეთის კოალიციის მიწააღმდეგ იბრძოდა. ინახში
იწვლინის ვადელების დაყვით ისარგებდა ნაპოლეონმა და იწახში 1806 წელს
გამოგზავნა ყობინი, რომელიც საყრახეოთის მოავრობის ხასვილით მიწააღმდეგ
მისყე ინახის შავს, შეყრა საშვილი კავშირი საყრახეოთის იწვლინისა და
რუსეთის მიწააღმდეგ. ამ საგანში ინახში დაწყებელი მორავარსეება დაშთავრ
და 1807 წლის მახში ფინკებშივილის ხელშეკრულებით. ამ ხელშეკრულების

1/ "...წელსა ამასვე 1805 ბაშახან ყევისმა მარგზავნა უღდა იმპერატორს
ბონოპარცესთან ვარისს ასკარხან ყაჯარო შოვილითა დილითა, და შოვილით ხელ-
შეიკობა არახყოთა" / დ. ბაქოვიშვილი, "მასაღები" ... გვ. 77 /.

თანახმად ირანს კავშირი უნდა გადწყვიტა იმგვინათ, საყრდნეობის ჯარი
გაუფრებინა ირანის ფრიფონიანე იბრეფთისაკენ და სხვა. თავის მხრივ
საყრდნეობი სუნობდა ირანის პრეცედენტებს საქართველოში და პირველად
ჩუხუთს ვაიძურებ საქართველო დაგითმოს.

ფინკენშეიხის ბელეჯიკრულები თანახმად 1807 წელს საპოლიტიკო ირანის
ნის შავს "... მარჯვნივ ვეწადე ლიპარიად დაქარ და თან მარაყარნი ნიქნი
შეშისგავსებურნი, და აგრეთვე სამეფო ოს-ალნი აჩვიდენიობა და ჩუხუთისა,
ჩათა ახლათ სპარსთა საქმენი სამხედრონი ჩუხულებსამებრ ფრანგულთა მხე-
დრობისა, რომელსაჲს წიდა ფრად მადლობელ იქმნა ყუენი ბაბახან, და შიფრ
დროთ იმყო განწყობა მხედრობისა ღვინისა და აჩვიდენიობისა მსგავსად კანონი-
სამებრ ვეროპიისა" 1/

ჩუხუთ-თურქეთის ომის დაწყებისას ჩუხუთი უფროდ ირანთან მავის
შოღუნვას, 1/ მაგრამ საყრდნეობის მუყადონეობით იქვემდებდა ვრუდოვე უდა
ამ მისმართულებით. საყრდნეობით და მავის მუშავე, ჩუხუთ-ირანის და მავის
ხუცს უმედა იმგვინი. ჩუხუთი დიდი მონეომებოთ უფროდ ირანისა და თურ-
ქეთის განყად ვრუბას, მაგრამ ჯერ საყრდნეობის და შემდეგში ვი იმგვინის
ჩაჩუთი უს ვერ მთახერხა. 3/

ირანის ჯარი მარცხს-მარცხში განიყიდდა, მას ვერ უშუალო ვერი
იმგვინის ოქრო-ვერუბი და და იახალი და ვერი 1810 წელს ჩუხუთის მინააღმ-
დეგ მთლად იმა კავშირმა თურქეთთან. 1812 წლის ოქტომბერში ახლანდელის
ფრანგულად ირანის ანთას დაუკარგა მუშავე. მისი მინააღმდეგობის უხანი. ერო
წლის შემდეგ, 1813 წლის 29 ოქტომბერს დადებულ გუდისუფანის ბელეჯიკრულებ-
ით ირანმა ხუდი აღოთ საქართველოს მისმართ პრეცედენტში და სუნი საქართვე-
ლოს ჩუხუთთან შეერთების ფაქტი. 4/

1/ დ. ბაგონიშვილი, ,, მახადები... ", 87. 11.
2/ აქცო... 111, 87. 331
3/ იქვე, 87. 329
4/

საქართველოს ავტონომიური სახელმწიფო უნდა იყოს

ბიზანტიის იმპერიის დასაწყისში დასავლეთს ხანგრძლივად მარცხენა
 საქართველოს კულტურულად ჩამოიხრჩობდა ამიერი მემკვიდრის ვარაუდით
 აღმოჩნდა. ეს ვარაუდია საქართველოს ეკონომიური და პოლიტიკური უნიონის
 საკვნი მთავარებდა. საქართველოში ფორმალური-ბატონიერი უნდა იყოს ანსე-
 შობა აფრინებდა ქვეყნის სასარგებლო ძალებს მემკვიდრე ვარაუდით, ირანისა
 და თურქეთს ვაძირებულად თანად და აგრესიის ქართველი ხალხი დიდი
 ანსებობას საფრთხის წინაშე აყენებდა. მისაყრბა და ვარაუდ ვაძირებულად
 და ვაძირებულად ვაძირებულად უნდა იყოს მემკვიდრე ვაძირებულად აძირებულად
 თანად დიდი უნიონის ანსებობის მემკვიდრე ვაძირებულად, მემკვიდრე
 მემკვიდრე უნდა იყოს, რუსეთისა, ვაძირებულად.

რუსეთ-საქართველოს უნდა იყოს ხანგრძლივი ირანისა. უნი-
 იონობა რუსეთ-საქართველოს დიდი რევი კიდევ 111 საკვნი იმდენად პო-
 ლიტური ფორმა, რომ ირან ვაძირებულად თანად და ირან ბატონობის
 საქართველოს კულტურის უნიონის.

ამავე დროს საქართველოს უნდა იყოს პოლიტიკა ანა ძირითად, ანა-
 მდე უნიონის სახელმწიფოებთან, პოლიტიკის, სახელმწიფოებთან, უნიონის, ირ-
 ანისთან, ირანისთან და უნიონის რუსეთისთან. საქართველო მათ უნი-
 იონად ვაძირებულად თანად. მათთან მას რევირად ვაძირებულად ან-
 სადთან ან მთელი. საქართველო მათინ უნიონის სახელმწიფოებთან სახელმწიფო
 ირანისთან აფრინის ვარაუდ ირანის. იმდენად საქართველოსათვის რევირ და-
 ბიზანტიის აღმოჩნდა დიდი უნიონის მთავარად რევირ პოლიტიკის მთავარ
 უნიონის მემკვიდრეებთან და კანონმდებლად, მთავარად მთავარად ქონისთან და-
 ყვის ირანის მთავარად კი ან უნიონის და ბიზანტიის ხევირად.

1/ იბ. მ. თამარაძე, „საქართველოს კულტურის უნიონისა“, თბილისი,
 1902 წ.

Գրիգոր-Յաննահյան Կրօնական Սրբազան Գրքալոց // ոմրընթըն ուր
 զանձանցնոստորն իրմանտա Գրիգորն սանցըն թմոկարցնոստորն 1781 թցն,¹
 ձաքհամ Գրիգորն զըհն զանոմնըրցնոսամցն Գրի հառ ու. 1782 թըն ու-
 րամնցնիմ Գրիգոր // Երևոյ ԶԵՅՈՒՆ զըհն Գրիգորնայցն, հոմընսայ արանն
 սատանալո ոմնընթըսոսն, սազայ սմիհն, հոմ հընտո ձան ըզ զանձանցն
 Գրիգորն Զահրմի Թըրցնոն հոմազմըց Թրմուզմո, ձաքհամ Ես սպմահոնս ու-
 անոն սպմահոտըրոստորն զա զմուրոմ տըրցնս ձաքհանտալո զանձանցնոստորն² //
 ոմնընթըսոսն սնը Գրիգոր // տալալ Ք. Ժուլոտ Յոյնն 1782 թըն ըցընթըրհի
 Զայքհայնա.

Սպմահոտըրոս Գրիգորնոսն Գրիգորնոսն զանձանցնոստորն հընն ըրմուրոմ-
 արնոն սպմահոտըրոս սպմիցն Զրիգորն Գրիգորնոսն զսպմայնն. 1782 թըն ը-
 րամնոն Երմիսցն թոտոտընթմո, հոմըրոս Զամուրոս հընտ-սպմահոտըրոս մո-
 հոն Կրօնական զազընոստորն, Մատըրցմո ուր, հոմ ձուրո թուրոս-ժահոտը-
 րցնոն Մայնոմոմնս հոմոն ոմնըրհոտոսն, զա Գրնոմոս, հոմ Գրիգորնոս տանա-
 սմալ Ժոհոմոնս զհն զըրո Գրըցնա ձաքհոտ³ ոմ սպմիցնիմ, հոմըրոս Ոչընն
 զմուր թըրոմըրնս Գրցնա, զա զմուրոմ հոմոն ոմնըրհոտոսն ինտոնցն Եր
 Զայքհայնա³.

178

1782 թըն Կրօնական Գրիգորնոստորն Սրբազան Գրքալոց զհ զահրցնոն,
 ձաքհամ ձառն "Գրքալոցն" Գրքալոցն սրքընթոն զհ զսպմայնն,
 ոն տալոն ,, սպմիցն" Զայքընթըն-Գրքնոն Ձաքհայնն ոմնսա զա տըրցնոն
 հոմազմըց, Մատանալոսն, սնը Զմոսազըրոմո Գրիգորն ոմնըրհոտոն ու-
 թազմըրց.

177

Զմ Յրիգորնոն Գրիգորնոսն ըրմուրոմոսն ըրոն Կրնոնցմո, հոպո Եր
 ինչընն զմոսազըրոսն սպմոտո ուր Գր սպմահոտըրոս սպմոտոսն Զամոքհոն.
 Գրիգորն ըրոն սանըրմոնոտընոսն զա հընտոն թըրմոյս սնհոպոս սնը

1/ Ձ. տանահայրոն ըսնս. Թրմո, 23. 29-423.

2/ Գրքալոցն, Ե. Բ. Եր. 26-27.

3/ Գրքալոցն, Ե. Բ. Եր. 20.

աղտոնազրկող հասնալուցները, սախախտչու սպառնալից շքի մոլորանքն ինքն
բանազրկող զբոսնում:

Գրիգորի սանդրինությունն ընդհանրապես չէր մեղադրում հա սախախտչու սախախտչու
հանցք, ոստիկանական զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
նրա մեղադրանքը հիմնականում հանձնարարականության սախախտչու զորքերն էին
մոնախանությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
միայնակ հողանքը, սախախտչու զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
/աղաքացի, մեղքը և սնվ./ Յիսակը մեղքը զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
և իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
լուծանք և ինքն ինքն սախախտչու մեղադրանքը հիմնականում հանձնարարականության սախախտչու
զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
աղտոնազրկող սախախտչու

|| Գրիգորի սանդրինությունն: "Не ринком не для вещественных, ни для духовных
продуктов, отделенная изолированная Грузия мало занимала Европу
/., "Присоединение Грузии к России", стр. 263/

Գրիգորի սանդրինությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
մոնախանությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
սախախտչու զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին

Գ. Ե. Երևանցի սանդրինությունն: "Все sic
европейския государства были слишком далеки от Грузии; не имели
никаких сношений с Закавказьем и никакого почти понятия о грузинско-
ком царстве..." /"Присоединении Грузии к России", стр. 30/

Գրիգորի սանդրինությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
Յիսակը մեղքը, հողանքը: "., Европа слишком долго спала, сто она нако-
нец проснулась, чтобы положить предел системе захватов которую
император намерен привести в исполнение на всех границах своей
обширной империи... Англия должна исполнить свою роль покровитель-
ницы независимости народов, и если овцы молчат, то пастух должен
пошерить". /"Вестник Европы", 1898, кн. 2-я. стр. 488/

Գրիգորի սանդրինությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
տոն Յիսակը մեղքը զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
"Грузия уже воспретивилась туркам и отказалась платить им дань
красивыми девушками, котерья заполняли турецкие серали". Յիսակը
Յիսակը մեղքը սախախտչու զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
об этом появился в Европе и произвел известное впечатление...
В. Петто "Кавказская война", вып. 1, стр. 89/

Գրիգորի սանդրինությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
Երևանցի սանդրինությունն ինքն իրեն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն ինքն
զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին
Յիսակը մեղքը, հողանքը: /Дубровин, Н. "История..." т. П. стр 11
հողանքը, հողանքը սախախտչու զորքերն էին իրենց հետևողներն էին իրենց հետևողներն էին

საქართველოში, მუნიციპალიტეტის, დასაქმებულთა, აღნიშნულ მისიონერებში
მიიღეს გადაწყვეტილება საფრანგეთის კონსულებთან განსაკუთრებით /საქართველოში/
საფრანგეთის სასარგებლოდ მუშაობის მიზნით; და მოლოდინს უჩვენებს უკონკრეტო
მომავლად კონსულებთან და მათს მინერ-ბიონების ადგილს ჩაგდებას!

საქართველოში საფრანგეთის ჯამეუმების არსებობას აღვსაყენებთ აგრეთვე
დაკარგულ კონსულების ნიშნები 1805 წლის 20 მაისის თარიღით მოსკოვის კონსულ-
ში, სადაც ხსენდება: „... ექვთიმოზი რომ საქართველოში და სპარსეთში არიან
საფრანგეთის ჯამეუმები; ფრანგ საშარტოებს... მას /საფრანგეთს /საქართვე-
ლოში და სპარსეთში იყავს თავისი ჯამეუმები, ამასთანავე საქართველოს და
სპარსეთში მყოფი კათოლიკე მისიონერები ექვთიმოზს აცნობებენ მას ყველა
აზარ ამბავს...“^{2/}

საფრანგეთი და ვურსიკური სხვა სხვადასხვა საქართველოს მესა-
ხეობა, საქართველოში რუსეთის სამხედრო და პოლიტიკური მდგომარეობის მესა-
ხეობა ცნობებს არაპირდაპირი ზნითავე ცნობდნენ. კავკასიაში და კერძოდ
საქართველოში მყოფი რუსეთის მისიონერებმა ვერცხვები ასეთ ცნობებს
სისუსტედა აღვსაყენებდნენ რწმინდა და თერჯოლის ხეობებში. აქვს კი
ის აღვსაყენებდნენ უფრო მეტად ხელში ვურსიკურ სახეობებში და მდებარეობს რწმინ-
დაობა.

2/ მამასხადაში, XV /1/ საეკლესიო მისიონერებთან /უფრო მეტად 1757 წლის
გომარეობის უნაქვალის მდებარე /საქართველო საფრანგეთის უნაქვალის
მდებარეობა სურსათი მოეწევა და მისი რუსეთის ხელის განხილვა მსოფლიო
რუსეთის მდებარეობა ქაჯობა განმარტებულ უსაშარტოდა აღვსაყენება.

კავკასიის საფრანგეთი, და კერძოდ საქართველოს მისიონერობა რუსეთ-
სათვის განხილვებში და არა მარტო მისი ბუნებრივი სიმდიდრეებით,

1/ Актъ... т. II. стр. 875

2/ Пактъ... т. II. стр. 886;

რს. აგრეთვე მ. მამასხადაში და „რუსეთის
კათოლიკობის საქართველოში“, გვ. 493-494.

Handwritten signature or initials.

ահամբը ունենայ, հոս ոչ ոք չընդհանրան ցարկանա զս անոան մյա, արհուր հյ-
սցոսն զս արհիյոտն մյա զս հոս ուր անոն քննմիցնըրոյանցնո ցարհոմոյրն զս
սքնապրոյրըն ճնցնո... թողրո սալոտո ոս անոն-յոն ճանմիցյոյընն Նոլոսն զս
Նոլոսն արարանոմո, քոն ճանոպընըն... քննմիցնըրոյանցն ճնցնն, հոմըր Նոյ
անոոս մյա քըրոսայրն թոոմարտընոան",^{2/} հյսնոտ ար մոսո ժամնալմըրըրն
անոանո.

հոմըրնայ հյսնոտն ոհհոյրա րահուր-յանցոտն հյսնոտան միցնողնն սալոտնո,
սալահոտըրոն թնոմիցնըրոն հյսնոտնապոն անհոս սնրազնննրոնն ոհրըրա
հյսնոտն սանըմնոպտ սանթոսն զս սանըրմըր րոմիցըրն մոհոն. սանըմնոպտ
սանթո սալահոտըրոն ցարհոմոյրն զս սքնապրոյրըն թնոմիցնըրոնն միցնալ ճա-
մըրաըրնըրն հահոպըրնոսն ոպո. մյսոն-մյսյոնո տարոն ժոնսնընընոտ ծահոտո
մյհոն քմաըրնըրն սանըմնոպտ սանթոսն տրալսանոնոն. "սանըրմըր րոմիցըրն"
րահոպըրն հո սալահոտըրոն քոյըրըրահ մնոմիցնըրոնն, սանոանոպտ րո մոհոն-
ըստ մոսո միցնողրոնն հյսնոտնապոն.

ոհոանընըրն հո սանըմնոպտ սանթոսն տրալսանոնոն սրըրոն ոհըրնոս

„Обозрение российских владений за Кавказом". սնըրա: սմոյրյայ-
յանոանո հյսնոտն մըրոնըրոնն ճանմիցյոյըննստան րհոալ հյսնոտ անոանո
միցյոսք քոնցնն մըրա զս ժոտ մոհոյրն ճալանմիցըրըրն մոլոպոյրն ճալանն
ոհ ժրոյրն մըրոնըրն սանըմնոպտ: ոհաննըր զս արհիյոտնո^{3/} ոչ ոյր սրոհոն
սնըրն, հոս "....սանըրըրն տրալսանոնոտ սմոյրյայյանոտ րհոալ սանըրըրոն
հյսնոտնապոն".^{4/}

"...ըրո սալմիյա սալահոտըրոն րըրնո հոզըրն մոսպոն, -սնըրա որո
ճալանըրն-յոնք զաննհոնն. րոնք սալահոտըրոն րոնն մոհոմաըրնըրն, ոչ ո
ըրոն միցնողրնըրն որոնոնըրն թողըն զանըրոտն զս մյոհոն անոանո զս
սրը-նըրն անոոս միցնողրն մոլոպոյրնոս սըրո հարարնըրնըրն..."^{5/}

NR3

1/ ո. սրալոնո, „ մըրոմահրոնն արարանոմո" | ճար. „ ճհարըն", 1920 Ե. 20 | X | 1.

2/ Акты... т. II. стр. 306.

3/ Обозрение российских владений за Кавказом" ч. I, стр. 7.

4/ ուրըր, ճր. 80, սմոյր տրալսանոնն Ա Ա սարըրնոն հըրազոտան ճըրնմո հյսնո
միցնողրըրն մնցնանոյ ոպալըրնըրն | ո. " Մ. Մ. Յ. Մ " 15946. X 8, X 11,
ճր. 374 |

5/ ո. ճարըր-յանըր, ճար. „ րըրնո" | 1899 Ե. 26 ճըրնմըրնոյրն 256.

հնց միջնորդա սախահտըրոս ցրահոմոյրն մնոմյնըւծան հյնցտոսատոս, զնզա-
 ջհոտ շնզո ոտխան, հոմ ոս մցնզո մյնիւնըւ ը մյնաժըրծոծան ոժըրոզ, մյնոն-
 -մյնյոնն հյնցտոսատոս սախահտըրոս ցրահոմոյրն մնոմյնըւծանից զամրոզըրծ-
 ըր անոն միոնըւ. Երոզոյրծն հա մյնոն-մյնյոնն Երոզոն սըստոնս *Резолюция*
о посылке и возвращении представителей Грузии, Мультиума и Дзума!
 րահընն մյոհից ցրոզըրհոծան, հոզընսց ըհնմյոպն սախահտըրոս ցրահոմոյրն
 մնոմյնըւծան հյնցտոսատոս, յոզըր մյնո սնցոպն ժուրոզնսնսց ոս „յոմյնհը“
 ստըրոն.

Կրո. սախահտըրոս հյնցտոսան մյնիւտընոս մյնիւցը Կրո ոմյնցտըր մոզը. սախահտ-
 ըրոս մնոմյնըւծա հյնցտոսատոս ոմյնաժը ոմյնցտոն մյնոյրտընոտ զանո-
 սանըրնոժը. ոմյնցտոսայ սալլտահո մըրոմահրոծա հյնցտոսան մյնիւտընոսայրն
 շնոժըրծը, նոսանաժըրծ մյնոտնըրծն ոս լըրիլոտոն մոնոծանո ընզո հա ըհոյրո-
 ըրոյր, տըմյն ըն ոյնընոզը Ըրոզնոտո մոյրընն մոն մյնիւցը, հոյ Երոզնսժըրոտ
 սախահտըրոս հյնցտոն մյնցրոտը, մազհոմ մոնոյ զամանաժըրոցըր զալըրնան
 ոյրոտըրծը ոս ըանժըրոտ սախահտըրոմից.

IV

Ոմյնցտո AVIII սալլյնոն մոնըրոնս զո
AVIA սալլյնոն ըաննըրոննո

AVIII սալլյնոն ըաննըրոն, մըզահընոտ Երոզնս ըրոտ սախահտըրոստոն,
 ոմյնցտոսատոս ըաննանոտըրծը հո սալլըրոզըր մյնիւտըրոն սըսանըրոն մըրո-
 մահրոծն.

Երոզնս ըրոտ սախահտըրոմի AVIII սալլյնոն մյոհից հանըրհոզան, հյնցտոսան
 սաննըրո-ժուրոզոյր ո զո սալլըրո ըրոտըրոծոն մըզոզը, մյնսաննըրոն սըրծն
 սալլըրոզըր ոմյնիւտընոս հոլըրոն մոլոյրնո. ոմյնցտո Կրո յոզըր հոնանոնոն Ըրոզ-
 ըաննոն զմանց մըզոն սանըրծնոտըրծոն ոյր ցրահոմոյրն զո մյնաժըրծո ոտխան
 ժուրոզոյրնսնսց ըրոտ զո զո զո զո զո, յոնցմ հյնցտոսան.

AVII սալլյնոն ոյր զոտոն մըրծնըն ըաննըրոտ սախահտըրոս, „... ոն մալը-
 տոն զալըրնոմ ոնց ժըրոցիզ ոմոնն տալո, հոմ ըհոտըր ցրոզնըր սախահտըրոս սն-
 մոնն մյնոյրն“ 2], „յախահտըր ցրո-ժըր հոմ ըրոտ մահոլըս“

1] Երոզոն ընզո ոյրոն Ըրոզոնոյր.
 2] Ոչ. զո զո զո զո զո: „Ըանոյրոցըրծն հյնցտոնս զո սախահտըրոս մոնոն
 [մյն-AVIII սալլյնոյրն]“ տնոլոնո, 1919 Ն. 83. 1.

უაღრესზე განსაყვდომი იყო ჩაჯიღებოდი. მისი მომავალი საბუნოზი ანის
თიანსავედრ...¹¹ / ეს ,,უაღრესი განსაყვდომი" ასე თუ იხუ ქინთვედ ხარბს
მედეამ¹⁰ (რეგა და ურდუ) გამოუთხარა მან საყუბველი ქინთველი სახვედმნიყოებრივ
დამოუკიდებლობას.

XV / 1 / საუკუნის იმერეთის ეკონომიკური და პოლიტიკური მდგომარეობის
მოგარათ მანსე მონასვირისათვის, აუყიდებელია, მდგომარეობის მიწისით, იმერეთის
ნიმნაბდე მდგომარეობასავე ზედავარდით აქარა.

ასეთმა მდგომარეობამ უნდა გუარეუბის ქვეყნის სახარბოო ძარეობის ნი-
მარა-განვიტარება ასეა მათი ჩამოქვეითება, მათთან დაკავშირებით ასარ
სამოგარეობრივ ედემიუბლებს ხვედრიოთ თანა ქვეყნის საბუნოზი და პოლიტი-
კური უბოზრეობა. ურდულივე ამის მენივეს მდგომარეობა დაუბკვერათ მოყვმე
კონკრეტულ ვითარებაში მხარის, როგორც პოლიტიკური, იხუ ეკონომიკური ნიმნაბდე
ანი ჩამოქვეითება. სამოგარეობრივ განვიტარებოთ მიმავლან კამოთმობიერებო-
თაა გამოირობებულა, თუ განვივე ფაქტორებზეა იგი დამოკიდებელი.

XV / საუკუნისაში თურქეთის აგრესიამ იმერეთის მიმართ განსაკვეთრებით
წარმოებდას მიმართ. იჩან-თურქეთ პირის 1553 წლის საბაჟო ხვედვირელებ
ამის საუკუნისა და მდგომარეობრივია თურქეთის აგრესიამ მით უფრო დაბლვი-
ველი იყო იმერეთისათვის, იხუ უფრო მეტ დამოუკიდებლობას აღნივედენ ადგი-
ლობრივ საბთავროთა განმეგებელი იმერეთის საბუნოზი ხვედვირეობასაგან.
დამოუკიდებლობისათვის მთავარსა მიმართას მხარის უქინდა და ვმმარეობდა
თურქეთი, ითს გათუ საკვედარ მდგომარეობა და მოუკიდებლობა მოპოვებულნი, ხე-
ბოღენს თურქეთისადმი დამოკიდებულნი. ასე მავარათა, ,, მიწა ღვთისა, ყმა
მიფისა, მთავარი გუნიისა" ხეგებდა ,, მიწა ღვთისა, ყმა ხვანთქინსა, ხანი
გუნიისა" ² / სწორედ ამიტომ XV / საუკუნის საბარბოობაზე სთვლიდა ვარ.
ივ. ჩავახიშვილი ქინთველი ხე სის უბოზრეობაში ,, უაღრესი გაქინრეობისა და
განსაყვდომის ხანა".

1 / ივ. ჩავახიშვილი, დასაბ. მრომა, გვ. 2-3

2 / Н. Бердзенишвили: "Очерк из истории развития феодальных отношений в Грузии (XIII - XVI)" Тб. 1938г. стр. 25.

-გლეხობის გაჩინაგებაში-ეკლემიტიკის და პოლიტიკური უაზრისაგან ძირის გაბრ-
უნებაში ფუნდამენტური საჯაროებლის ეკლემიტიკის მიწოდებას და ამით ჩინი მიუქცა
მისი სახელმწიფო-პოლიტიკური სისუფობა XV/11 საუკუნის მიწოდებისათვის.

დასაბუთო საჯაროებლის XV1-XV11 საუკუნის მიწოდებისა მიუხედავად დასაბუთო-
ებებს იძლევა ივ. ჯავახიშვილი.,,დასაბუთებელი საბიჭრობის უსაზრუნოება და
ქვეყნის ეკლემიტიკის ძლიერების საუკუნოვანი გამომწვევად ქალაქების სიძლიერე
და სიძლიერე ითვლება.-სწორად ივ. ჯავახიშვილი-საბიჭრობის მართლ ამ მხრი-
ვად მიუხედავად საკითხის რამ უფად აღიზარებულა-საბუთო საჯაროებლის საბიჭრობის
და ეკლემიტიკის უსაზრუნოების დიდი ვახსნაგება სწორებით უნდა დასაბუთო. ითვლი
დასაბუთო საჯაროებლი მიუხედავად ჩინი მიწოდების ივ. ანტონოვი და მხრ-
ელების მიწოდება, რამ საბიჭრობის სწორებით არა უნდა და ქალაქები... იმერეთის
საბიჭრობის ამ მხრივ მიუხედავად ქალაქებისა და სიძლიერის უნდა დასაბუთო
ქალაქი ქუთაისი-ივ. იმერეთის მიწოდება ივ. ჩინი მიწოდების სიძლიერის ივ. მიწოდება
200 კმ-ის მიწოდების იმერეთისა, ... ივ. რამ დასაბუთო დასაბუთებულს
საბუთის უფრო მისაგება, უფრო დასაბუთებს და საბუთის უსაზრუნოება!"

XV საუკუნის მიწოდების იმერეთის მიწოდება და ამერიკის კონტინენტის ხაზის
უხედავად საჯაროებლის საბიჭრობის უსაზრუნოების ჩინი მიწოდებისა. ამერიკის კონ-
ტინენტის ქუთაისის უნდა დასაბუთო ,, ჩინი ქალაქის ქუთაისის [Cotaxi] 1" 2 | ივ. ივ. ქ-
მიწოდების საჯაროებლის მიწოდების მიწოდების ვახსნაგების დასაბუთო დასაბუთო
მიწოდების 3 | მიწოდების უსაზრუნოება ,, საჯაროებლის... უნდა დასაბუთო 4 | ქუთაის-
ის ჩინი დასაბუთო, ივ. უნდა დასაბუთო ჩინის საბიჭრობა 5 | საბუთის [ჩინის] საბუთის
ჩინის უსაზრუნოება 6 | იმერეთის, მიწოდების უსაზრუნოება, ქალაქის იმერეთის ,
საბუთის ქალაქებისა ჩინი უსაზრუნოება ჩინი"

1 | ივ. ,, ჩინი მიწოდება" 1918 წ. № 1, გვ. 35-36
2 | ივ. ,, მიწოდება", № 1, გვ. 31
3 | ივ. ,, 33-46
4 | ივ. ,, იმერეთის" 1906 წ. № 205
5 | ივ. ,, 766

უმადეგებს იგი XVII საუკუნის ნახევარსათვის რუსეთის ვერცხვი ოსრონიანთა და ივრევი თომის ასამდე ქალაქს ასახველებში იმერეთში, რაც უდაოდ ყრიდა ჯალაქანებზე დაე უნდა ჩატვალს. ჩრდილო მანქანის გამოდის რიგი, იმერეთში ამ-ჟომბოან საფრესე ქალაქს ვახტანგის. ოსრონიანთა და ივრევის აღმათ შემდეგ ივრევი გამოდის მათგან ქალაქების ჩატვალში და მდგომარეობის მიუხაზე, ოსრონიანთა და ივრევის მიერ დასახლებული ქალაქთა ძირის გვირგვინა მადელი რიგი საფრესე; მათ შორის უაღრესე ყოველ-სამეგრესე, ჩამედრადი ან შტაინდაე ქალაქის დუნქვიბი, აჩადვ მთელა საშენებელი მასალას დუნქვიბის ახსარევილებში.

ამასთან ერთად XVII-XVIII საუკუნის მანქანე ვაქრობ-ადრეშიყობა იმერეთის დროდადრე მეურნეობასთან შედაე მუსვი მადრეშთა და ვაჟმინებელი. ის ვერი აჩივრებს მივრეშობის ხატვალური მასალის, ამოსათვის სავიტი მივრეშა ვაჩივი მადრის ჩაჩვი XIX საუკუნის დასაწყისისათვის ქვეყნის ვაკომიური და პორტოკარი ყმარებდაში. საეროე ყმობილი რამ ვაქრობა ადრეშიყობა ვერი შტამის მანქანების ახად ნუსხე, მადრამ ქვერს მთელადი ხეობს და მივრეშის მიჩიბის ახადი მანქანების ნუსხის მივრეშიმოსათვის, ხადელი საშენებელი მადრების მივრეშიმოსათვის. საშენებელი მადრის მთავარი დუნქვიბის და მთლადი მანქანე-რეხე. ქარხელი დროდადრე საშიყვალეების მადრის ვაქრობ-ადრეშიყობაში ვერი მივრეში მადრე ახადი საყრადური დუნქვიბების მივრეშის, ჩამედრადი, ჩრდილო მდრე-გრევირე შატრის საშეყვალეების ვახარეშაში და ვაქრობ-ადრეში-მადრე. ამ დუნქვიბების მივრეშის იმერეთს, აჩარს შემადი ქარხელი ხადრე აჩივრე ვაკომიური-და პორტოკარი ვრიმისხლეს ვაქრობ-ადრეში ვაჩივი მივრეშე და მადრეში და მადრეში.

საქარხელი მადრე და ვერი იმერეთში ვაქრობ-ადრეშიყობა მადრეში და აჩი ქარხელი ხადრე იგი.

ქარხელი ვაქრობას შევიმბე, ჩრდილო მადრეში. აქ, ჩასავრე-რეში, დამარევი აჩი ხადრეში, აჩი დუნქვიბის, აჩი მადრე მადრეში-მადრე-მადრეში, დუნქვიბის აჩი მადრეში და დუნქვიბის ხადრეში, მას აჩი მივრეში ვაქრობს და მანქანებისათვის ხადრის მადრეში.

"უბრძოლო ხარხი, უმოგნებობსა და ხაინძუნოების განუჩინველად, - სწედა მისივე წყალობის გლეხურ-მონური მღვდლმარტოობაშია, რას არ გააჩინოა საკუთრება, შან უნდა აძლიოს და აკეთოს ის, რაც მოესურვება ბატონს, რომელსაც შეუძლიან დააგვიჩაოს იგი, გაყიდოს და გაასაჩუქროს".

თავადამნათესაობა თაკილობდა რა საეჩივლო აღებ-მისყვამლოობაში მონაწილეობის მიღებას, ამავად რის სრულიად ბუნებრივად ხდებოდა აღებობიანებით ვაჭრობას, შეკობნილობას, " იმ უმოქაში, - სწეის მაშინა - როდესაც საშეგრილო თურქეთის მოხარკე იყო, ვაჭრობის ერთადერთ საგანს წარმოადგენდნენ ბიჭები და გოგონები".

იმეჩეთის აღებ-მისყვამლობას ამარმოებდა "სომხები და ებრაელები, უმეფესად ახალციხიდან ვადმოსახლებულნი" მეფის საცაზრო ქალაქ ქუთაისში, ხალაყ სწავლობებს ვაჭრობა, აჩის ამამდე სავაჭრო სახლი მთლიანად კათოლიკეთა.

უცხოელთა ხელში ვაჭრობა - აღებ-მისყვამობისა და მასთან დაკავშირებულ შევახშელობის მოქმედებაში განაპირობება ქაჩთურ საზოგადოებრივი უკომუნებობისა და მისი სუსტი კავშირი. აქი საეჩივლო, ვაჭრობა-აღებ-მისყვამობა, როდესაც ის ძირითადი მოსახლეობის ხელშია, მაშინაც კი ვერ შეძენის წარმოების ახალ წებს, აჩამდე ის ახეთისათვის ამბადებს მხროლო მინებებს და საქაჩთველოში ამ მინობების შექმნაც გაძნელება და ვაჭრობანური, რაკი ძირითადი მოსახლეობა აჩხებითად ვაჭრობა აღებ-მისყვამობის ვაჩემე იღვა.

ვაჭრობა ძირითად სომხური ელემენტების ხელში იყო. მათს ეკონომიური დანიანაურებას თან ხდევედა მათი დანიანაურება ნოღებრივი იუჩაჩიის კიბეზე, რის შედეგადაც მათი პოლიტიკური ვაველება საშელო ხელისუფლებაზე ჩუჩიჩიურ ვაშაჩთლება საკ მოლობდა. ეს მოვლება გულისხმობს იმ ვევედა ქაჩთურ -

1/ მ. მახარაძე, "საქაჩთველო XIX საუკუნეში", გვ. 59. (

2/ "Санкт-Петербургский журнал", 1806 г. № 1, стр. 113.

3/ ი ვ ვ ვ.

მსახურევერ თანაგაბნებურთა შორის. ამ შინაგან საბრძოლველს უსობა აქვს
 მეთაურადვერ ივსე თსუბუტონ: „სამცხენო... რაღვერ მადვესთ და თუ ვრო იყუ-
 თვენ, ვაქანენ ვაქანედაე და ურევიხათონს ჩვენიხა მუკონსა მადვესა მუბო-
 ყუბენვენი... მთარჩობა და მუკონა ბღმევიტონი... საქანოველოში ვედაე
 და ვანმევე და ამხაყინაე დავეყენილათ ნინაბრმევედაე ღუთის მჩაბევიტონს...
 რომეღენიუ იყუბენი უხაბენი მუღენი მათ უღმევი, თარგა მადვეთ ბაბუნაველი,
 ვახაველი, მთვანი და ჩეღელი, მადე აქვენ სომეხსა ამხაყინება. უმევიტონი ვან-
 ბურთს, ვახემა ვით ბაბევიტონს.“¹

რათმ ხსე ბღმევიტონს ივსე თსუბუტონ „მუკონსა მადვესა მუბოყუბ-
 ბენ“ სომეხთა ნინაბრმევე“ ამის მახუბს აქვე უმევიტონ: „სომეხთ მუბენება
 ბუნიმე მუღენი იყუბენი ჩემით“ ვეამევიტონს ივსე. ვს მუკონა ბღ. ვედა ივსე
 მუბოყუბენი მუღენი ბღმევიტონს, და უღრო ცომევიტონს და ვეამევიტონს იმ
 ნინაბრმევეტონს, რომეღენი უხეა ბნებენი იყუ სომეხთ ვახევი და მინაბენი
 სომეხთ ბღმევიტონს და ქანთველ ბუნივევიტონს „ბღმევიტონს“ შორის.

როგორც ვნით, იხე მუბოყუბ-უვანიტონ იყუ ქანთველი სომეხთ მუბენი უსობ-
 ნებონ მადვესა მადვესა საქანოველოს ვამევიტონსა უმევიტონ და მუბოყუბ
 უნიტონსდაე მათ ბღ მუბენით.

მუბენდაევე უმევიტონს ამისა XV... საუკუნის საბურჯინის იმევიტონს
 უმევიტონს და მუბოყუბენი მუბენი მუბენის ვამევიტონსა უმევიტონსა უმევიტონს
 ხედა. 1751 წელს მუბენის სომეხთ უმევიტონ ბღონს ბოქონი სომეხ მუბოყუბენი-
 ვთ მუბენი, მათმ მუბენის ბღ. მუბენი სომეხთ I. იგა ვამევიტონსთადაე
 მუბენა მათონს ბღმევიტონს ვანებე და მანაქონ ბღმევიტონსადაე ბაყუ-
 ბებენი მინოქანთადაე. მან მინიველი მანველი ბღმევიტონს უსობე და მუბენი ბღ-
 მუბენი ნინაბრმევე, ვანი ვამევიტონს მათ ბაქონს ვადევიტონს და უმევი
 მათმ. უმევიტონსა „იმევიტონსა მუბენი“. ამის მუბენსა მუბენა 175 წლის მთი
 ბუნიტონს, სომეხთ I. მუბენ სომეხთ მუბენი.

1/ თანდავანბენი ივსე თსუბუტონსა, გვ. 91.

տարածան / զո զամանայնսն Կնքաց, նազանցն յիշնոս զարգացալո-
 ընծոս ԿՆՅՆ Նըս, տարոս սղըլարոտազան ընքնունն սպարոնն հոչնն զարցոս
 շարհոնն սղարցոնն սղանցն. / Կնքոն ցլըստոս անպըջն ԾԳԿԸՈՒ զո
 ստարգարոնն սղարոն, Կոնսալճըցն ճնևարան. 1777 Նըսն ժայնոնց յստարարոն
 անսկըցն յոնոնն նոչնն սղհան ըտնոյնստոնոյն ոնոնն մցնանց, հոն զն զյ-
 սասցնցոն զայնոնն զարցն զհչարոնն, նախահոյնոս նոլարհոնն զսղը. 1
 X1: / նաշարոնն բանայննոնն ոնոնոնն ցլըստոս Կնքոսն զնոլարոնն Կոնսալճ-
 ընց, մանան ժայնոն զն զմանոնցն հո մանն զնոչն ճըոնոն ցղարհոլարո
 նըրոնսղընն մնարոն զս մնարոն զընցընն ոնոն, հոն յնժարոյնն զընոնոնն
 զարոչանն յոնոյն յոնոնոննոնն սաղըննն մցնանցն. / յանոն Կնքոնն
 ոնոն զարոտարոնն զարոնոն Կոնսալճըցնոյն զնոնոնոննոնն յոնոնոնն նա-
 արոնն ոնոնն զյոնոնոնն, զընցն: սմանոյնոն: զնոնոնոնն: նախահոլարո: զս:
 ստարգարոն: հոն: ստոնոնոնոնոնոն: զս: ան: նախարոնոնոնոն զս: զնոնոն:
 Կնքոն: Կոն: զարոնոն: ... հոն: ստարոնոն: զս: զնոնոնոն: ստարոնոն: զս:
 ստարոնոն: Կնքոն: զնոնոն: հոն: սղարոն: զն: զն: զնոնոն: զն: զն: զն:
 զնոնոն: սղարոն: նախահոլարո: զն: զն: զն: զն: զն: զն: զն: զն: զն: զն:
 տարոն զմ զնոնոն: Կնքոն: ... 4 /

X1: / / նաշարոնն նախահոլարոն յո նաշարոն զնոնոնոնն, զնոնոնոնոն
 նախահոլարոն զնոնոն զնոնոնոն: սղարոն սղարոն զնոնոնոնոն զնոնոն:

Մանան սղարոնն զս ցլըստոնն սղարոն հոնոնոնոնոն սղարոնն հոնոնն
 Կնքոսն զարոնոնն սղարոն սղարոնն զն զնոնոն, ոն հոնոնն նախահոլարոն
 սղարոնոնն զնոնոնն մանն զնոնոնոնն ոնոնոնոնն զնոնոնոնն Կնքոնոն-
 ոնոնն զնոնոն:

1 / զնոն... Կ. 1, 83. 57.
 2 / նաշարոնոն նախահոլարոն, Կ. յոնոնոնոն զնոնոնոն, Կ. 1, 83. 60.
 3 / զնոնոնոնոնն ոնոնոնոն / զնոն ոնոն զնոնոնոն զնոնոնոն սղարոնոնոն /
 զնոնոնոն սղարոն զնոնոն զնոնոնոնոն զնոն, զնոնոն մոտարոնոնոնն զնոն-
 ոնոնոնոն նախահոլարոն նախահոլարոնոնոնոն. նախահոլարոնոնն ոնոնոնոնն սղ-
 արոնոնն հոնոն զնոնոն, ոնոնոնոնն զս զնոնոն-յոնոնոնն զնոնոնն զնոնոնն սղ-
 արոն զնոնոն, զնոնոնն զնոնոնոնն զնոնոնոն սղարոնոնոն զնոնոն զնոնոն.
 4 / ստարոնոնոնոն ոնոնոն... յոնոնոնոն 93. 142.

1/ Դա՛րձի հոնահոն Եւրոպոն մընանցն. Դա՛րձի հոնահոն Զանգրահա՛յրն շնքա
 ձըղըղոնն էս զայնանընձոնն, հոմըրոս շնքընի զանցնողնանոնն նանցրընձոն
 ժյոյրը՛ ուր. Դա՛րձի հոնահոն Կրոնահոնոնն էս ողըրընի զանցնողնանն զհ
 ոնսցնհընձ. Զանցնողն հոնահոն մընհի նա՛յա՛հո Դա՛րձիսը սընս մոնցնողն
 ըն. 1/ Զ. ուսըրոնոն հոնահոն տըրոն շնքըրն Դա՛րձիսը, IX հա՛յրընոն զան
 նցոնն զանցնողն, հոմըրոս նա՛յա՛հո Դա՛րձիսը Կրոնահոն XIII հա՛յրընոն
 զանցնողն. հոմ ոն XIII հա՛յրընոն զանցնողն սընս զհոնց հոնցըն Դա՛րձի
 սըն Կրոնահոն մամոն մոն զըղընանը զամահայոն յո սըն մըրոնցընողն XIV
 հա՛յրընոն նանցրահոն.

Ե՛մ մոսանցնան զըստընընն Զանցնողն մոսանողն յհոնցընոն սնոնն,
 նանցնողն զընցընողն, 1, մոսընցընն զոնցըն սընս, մըրոնցընն զս մոսըն
 հոն ըրընն զսընանն... Ե՛մ ուստըն զըրընանընն մը-սան զոնցըն մըրոնս-ման
 նանցընն յայո, հատա մոսընն մամոն: Ե՛րոն ման Զոնոնցընն Զայնոն հոն-
 հոնն զս հոնահոն սամընն զս յհոնոն նանցընն մըրոնս զոնցընն: մամոն
 զըրընանընն զընոն-ընոն-ման մոսընն ուրոնն սընս զս զանանն մամո
 տըրոն" 2/ Զանցնողն զս սնոնն մոսընն 1629 հըրոն ըրըն.

Ե՛րոնոն 1, հոնցընն ուստընընն նանցընն զըրոն-մընըն, զանսայոնն զը
 զընանընն զընցընն զս զընոնն մոսընոն սնոն-սոնանընն նանցընն սընոն
 տըրոնցընն. զս զանոնսոնն զհոնն մոնոն զանցընն զս ուր ոն զանոնսոնն
 նոնն, հոմըրոսս ման մոսընոն տըրոնն զանցընն մընըրընն զս հոն զանոնս-
 տըն ոմըրոնոն մոնցընըրընն սնոնոն զանցընն. մըրոն մոնոն զի նանցը
 զանցընն Ե՛րոնոն սանոնսոն Ե՛րոնըն զս ոն զանոնսոնն, հոմըրոսս Սոն-
 հոնըն ուր մոսընոնն սն տըրոնն զանցընն զս զանցընն, հա՛-
 զան 1, ... մոսընոնս զըն ուր, հատա զըրընն հոնոնցընն զս զընոն
 ուր զս մոնն մոսընոն սնոն-Դա՛րձի, նոնցընն սընոնն զս տըրոնոն

1/ Զանցնողն ,, զընցընն սամըրոն սս սամահոնցըրոնն", ըջ. 154
 2/ Զանցնողն ,, նանցընողն սնոնցընն" մ. յոնցընոն, 1/ զանոն. 1912 թ.
 ըջ. 302.

1794 წლის სილოშიან // მიწის ვაყებზე მუდმივადების საბუთიდან
გოყილი, რად მან სხვაჯის მიხედვით, ამ უკანასკნელის თხოვნით, მესმინა სხ
სხვაჯის წყარო თუჩის საჭედად !!

1795 წლის სილოშიან // ჩრქვის მიხედვით უბოძა თუჩისაჭედი
ღრუდი, ^{2/} ეს ღრუდი არის წყაროში, რომელიც ჯამაყებზე მთელადვე კლდისა
და აღივსებდის წინილით თუჩითა, წყაროდან გამომავლითა, უბოძა უფრო მთა-
სწრებზე აღმოცენება. სამი თუჩი ღრუდი უბოძა, მინიშნა არაა, და უბოძებენ
ამას ღრუდის ^{3/} [იმდენადვე არსებობს თუჩის საჭედი უფრო სუბილური
ხასიათის იქნა, ამიტომ მუდმივადი და მანძილზე უფრო იმდენადვე უკუ-
თუჩს უარს მამარს მოულოდლა.

უაჭრობა-აღებობიდანის ვაყებზე მუდმივადების საბუთიდან,
მიუთხოვს მუდმივადი და ვაყებზე საჭედი რაოდენობა, მათი საჭედი
ღრუდებზე და და საჭედი საჭედი მდებარე სხვაგვარად.

№11-№111 სილოშიან იმდენადვე საჭედი საჭედი მდებარე სხვაგვარად-
მუდმივადი საჭედი და და სხვაგვარად რუსი ველებისა და უფროვე მოგზავნით
მიწის და სხვაგვარად ქართულ საბუთითა წყაროდან, მათგან მთელი
უბოძებენ მიწით მოუდგანით და ამჟამად მით უბოძებენ და უფროვე
არ არის. იმდენადვე ვაყებზე და მუდმივადი საჭედი სხვაგვარად რა-
ოდენობაზე და მათი ღრუდებზე რევნს ხვდის არ არის უბოძა და საჭედი
საჭედი არსებობს სხვაგვარად ჩუნიში საჭედი მუდმივადი საბუთიდან
სხვაგვარად უბოძებენ ვაყ. მხოლოდ №11 სილოშიან დასაწყისის ქუთა-
ისი მიმართ მუდმივადი ვაყებზე მუდმივადი იქნეს ქუთაისი მდინეის სა-
ჭედი-საჭედი უბოძა მანძილის რაოდენობა.

1/ Д.Пурцеладзе ,,Грузинские церковные гуджары/грамоты/стр.130

2/ იქვე, გვ. 123-124

3/ ვახუშტი, დასახ. შრომა, გვ. 153.

ქუთაისი, რომელიც "მჭიდროდ დასახლებულ სოფლად" ითვლება, მნიშვნელოვან საჯარო - სააღმშენებლო უწყის ნაჩამოაღვენდა იმერეთში XIII-საუკუნის მიწები და XIX-საუკუნის დასაწყისში. საინტეგრაციო ცნობაა შემონახული შემოსავალს "უნციხში", რომელიც ნუხურ მშაჩაველთან შედგენილი იმერეთში. "უნციხი" ცნობას იძლევა იმერეთის მთელი შემოსავლის ჩამოღწობაზე 1817-1818-წ.წ. "უნციხში" უაღრესად მუხლადაა შეტანილი შემოსავალი ქუთაისზე ვაჭარებისაგან და ქუთაისში მყოფი ახალციხეზე ვაჭარ - მენაჩმეთაგან. ესენი საბრუნავი თანხის ყოველ მანუთზე იხდებდნენ ერთ კაპიკს სახელმწიფოს სახარგებლოდ. ქუთაისელი და ახალციხელი ვაჭარ-მენაჩმენი სახელმწიფოს სახარგებლოდ იხდებდნენ ხელ 545-მანეთს [თუ კაპიკებს არ მივიღებთ სათვალავში], რაც ნაჩამოაღვენს ერთ პიროვნებს 54.500-მანეთისა და 9.000. ქალაქ ქუთაისის წლიური ვაჭრობის მთელი საბრუნავი თანხისა. ეს თანხა იმ დროისათვის მუცად მნიშვნელოვან თანხას ნაჩამოაღვენს და საუჭვოთ ხდის ქუთაისის შეღავებას "მჭიდროდ დასახლებულ სოფლად". ინტეგრაციის მოკლებული არ იქნება დასახლებული თანხის უფრო ნაღვერად ნაჩამოაღვენიანათვის თუ დასახლებულთ აღნიშნულ პერიოდში მისი შესაფუძვლის საგნებისა და პროდუქტების ხარჯა და ჩამოღწობა. ამ შეფარდების ვაკუუმებას თვით დასახლებული "უნციხი" გვიადვილებს, როდესაც მასში, ნაფუძვლით გადასახადის ფურად გადასახადზე გადაყვანილი საფუძვლით ნაჩვენები. ამავდროულად მშვენივრად გამოვიყვანოთ 1808-წლის ერთი საინტეგრაციო დოკუმენტი - სოლომონ II-ის "ნიხრთებების" სახელით ცნობილი.

"უნციხის" მიხედვით იმ დროს ღვინო იმერული ჩაფი, ან ნუხურლი ვერც ნაგულისხმევია 16-ფაიად, რეოსანი პირუცყვი 19-მონილით და ხავა. სოლომონ II-ს, "ნიხრთება" 9-დოქი ღვინოს ფასად 4დებს ერთ რუბლს. საში დოქი დახლოვებით იმდენივეა, რაც ერთი ჩაფი, ან საში თუნგი [უფრო საფუძვლითა, რომ მათ შორის არ უნდა იყოს განსხვავება], ამას თვით ფასიც

1/ საქ. ს.ს.ს. მ.ს.ს. კომისიისათვის არსებულ სააჩიქვო საქმეთა საშინაოველო. ფ.წ 8, საქმე № 229, ფურცელი № 4-5.

გვარკვევებს, რომელიც იყავნობს მთხვევით რაღაც მომენტს ,, უწყობს" და
 სურათში 11. სურათში 11 მითუნი საბოლოო ფასდასაზღვრის გრძელად, რეტილი ამ
 დროისათვის შეესაბამება 13 ფანას, 1/10 რეტილი უხვევად სხვაობა ურევებს
 5 ფანას. ეს სხვაობა მიწისმუშაობის ნებისმიერ დროს დასტურდება თუ საბოლოო ფასს
 მივიღებთ მხვევების მიხედვით. ხუთი ურთიერთ, რომელიც სურათში 11-ის მითუნი მიწის
 ფასსავე მივღებთ საბოლოო ფასსავე დასტურდება დასტურდება, მითხვევების
 მიწისმუშაობის შემდეგ ,, ნობს-დების" განმარტების არ ურევებოდა და მხოლოდ, რეტილი
 განმარტების უხვევად მივიღებთ, რომელიც სურათში 11 ,, ნობს-დების" უხვევად 1800
 წელს, სურათ ,, უწყობს" მიწისმუშაობის ფასს დასტურდება დასტურდება სურათ
 დროისთვის ეს განმარტების მიწისმუშაობის და ამ დროს ამ დროისთვის დასტურდება
 რეტილი ფანას, რომელიც საბოლოო ფასსავე ურევებს დასტურდება; ახლოს განმარტების
 მითხვევების მიწისმუშაობის, 1800 წელს რეტილი განმარტების ფანას, სურათ
 1811 წელს 30 120 ფანას. მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის განმარტების უხვევად
 რეტილი ფანას, რომელიც რეტილი უხვევებს მიწისმუშაობის განმარტების უხვევად
 ფასსავე განმარტების უხვევად დასტურდება, აღნიშნული მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის
 მიწისმუშაობის ფასსავე მიწისმუშაობის. 2/

1809 წელს რეტილი მიწისმუშაობის განმარტების 110 ფანას, 1805 წელს
 30-110 ფანას^{3/}, უხვევად რეტილი მიწისმუშაობის, 1811 წელს რეტილი მიწისმუშაობის 120 ფანას
 რეტილი ფანას დასტურდება მიწისმუშაობის, რომელიც დასტურდება სურათში 64-500 მიწისმუშაობის
 მიწისმუშაობის უხვევად რეტილი ფანას დასტურდება მიწისმუშაობის 115. რეტილი
 მიწისმუშაობის ამ დროს უხვევად 6 რეტილი უხვევად რეტილი ფანას მიწისმუშაობის, სურათ
 64. 500 მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის 287. 500 უხვევად რეტილი ფანას მიწისმუშაობის.

რეტილი მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის ,, უწყობს" მიწისმუშაობის 13 მიწისმუშაობის,
 მიწისმუშაობის 30 მიწისმუშაობის 50 ფანას. სურათში 11-ის ,, ნობს-დების" 30 მიწისმუშაობის
 ფასსავე უხვევად რეტილი ფანას დასტურდება დასტურდება მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის

1/ ს. ვადაძას ,, საფასის რეტილი ფანასის სა- რეტილი ფანასის მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის
 09, 5. 1. 1925 წ.

+ 2/ И. Махарадзе ,, Восстание в Имеретии 1819-20 г. г. მიწისმუშაობის მიწისმუშაობის
 3/ Акты... т. II, стр. 428 და ვადაძასის რეტილი ფანასის 111, 1925. 63. 61/

4/ Акты... IV, стр. 352.

ժողովապետներ, զոյս յնիմա սահըցըրոս տահման ձայնդոս սցեպընաճոյ զսնանըրհա-
 յոյս 30 հ-ոս եազը զըլոս եյսեցընոստոյոս զեցարձոյս 20 հ-ս ¹⁾ հոգտոս
 1871-1872 սալլայնոս սեղտհոյրո սաճըցընո զսահըցըրոյս զսսցեպընոյս ելլըմոյս -
 հալլայնոս զո տըրոտ, եւրո սահըցըրոս զաթաթըրոյոյնն հալլայնոս, ²⁾ իհոմոս ³⁾ զո
 զըրոտ.

Յանցանք VI զոյս ոսնոսցընն հա սահըցըրոս տահման սցեպընոս 12 հ-
 -180 հ-ը, հոմը սոյս զըցըրո Յիտնոս հահսըլոն, ինչոյն տայոս սահըցըրոս
 հոցնոն իտըրո հոցո ժըլոյտ սահըցըրոս տահման տայոս հոցնոստոյոս. Յանցանք
 VI ինչսահըցըրոս սցեպընոս սահըցըրոս տահման 30 հ, 24 հ, 18 հ և 12 հ-ս. զըցը-
 ընոյ տահմանը հոցն իտահման 1 հ. ⁴⁾ զըլոտհոյս սահըցըրոյս, հոմըրոս
 յոսանք VI զսահըցընոս զըցըրոտ սահըցըրոս, սահըցըրոս զսահըցըրոն տահման
 12 հ տըրոտ ⁵⁾ 1871-1872 սալլայնոս մոնըրընոս զո 12 հ սալլայնոս զսահըցըրոս
 սահըցըրո սահըցըրոյս զսահըցըրոյս սահըցըրոն տահման 12 հ-ոս զսահըցըրոյ-
 նոս զո զըլոտհոյս զսահըցըրոյս. զո տահման սահըցըրոյս սահըցըրոյս զսահըցըրոյս
 1804 թրոս տահման զսահըցըրոյս սահըցըրոյս հոցնոն մոտ իտըրոյոս տահմանոս
 սահման տահման ինչոյն տահման զո մոտ սահըցըրոյս սահման զսահըցըրոյս սահման
 տահման տահման. զոտ ինչոյն հոցն տահման սահման սահման զոտ զսահման տահման . հոտ
 իտոտ-իտոս սահըցըրոյս տահման տահման տահման տահման, յոտահման յոտահման
 զսահմանոյն զոտ հոցն ոյս. ⁶⁾ սահըցըրոն 12 հ-ոս տահման զսահըցըրոն հոցն
 զսահման 12 հ-ս սոյս սահըցըրոն տահման. հոցնոս զոտ հոցնոյս զսահմանոյն
 տոյն յոցն տոյս հոցնոյն.

1871-1872 սալլայնոս տահմանոստոյոս սահըցըրոն տահման զսահըցըրոն տահման-
 հոցնոն զո սահմանոյնոն տահմանոյն զսահմանոյն տահմանոյն տահմանոյն
 սահմանոյն, տահման տահման տահման տահման-սահմանոյն տահման, հոց-
 զոտ . . . զսահմանոյն տահման տահման, տահման զո տահմանոյն . . . տոյս տոյս

1) ինչոյս զո տահման . . . զսահմանոյն" 8 184-185
 2) ,, սահմանոյն տահմանոյն", 11, 23. 280. 281. Յանցանք VI.
 3) ինչոյս, 11, 23. 282. Յանցանք VI. . . " . . . 8 170.
 4) ,, Сборник законов царя Вахтанга VI, 1887 г. Тб. 3. . .
 5) Յ. զսահմանոյն, ,, սահմանոյն տահմանոյն զո հոցնոյն տահման տահման զսահման
 տահման տահման, սահման" 84. իտ. զսահման տահման զո յոտահման
 սահմանոյն 11, 23. 282. 191, 27. 27-28.
 6) զ. տահման տահման, ,, զսահման", 27. 18

„Կա՞նք ինչ-որ նոր, նոր հեղինակ ու լուրջ գեղարվեստագետներ, որոնք հարկում են արհեստը, կապիտալիզմը, արհեստագործական արտադրությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը...“

Գեղարվեստի զուգահեռ մեծահարմարության զանազան նպատակներով հարմարեցվելու, որտեղից էլ դուրս գալու, արհեստագործական արտադրության, միջին դասերի խնայողական գործունեության, միջին դասերի խնայողական գործունեության, միջին դասերի խնայողական գործունեության, միջին դասերի խնայողական գործունեության, միջին դասերի խնայողական գործունեության, միջին դասերի խնայողական գործունեության...^{1/} լուրջ գեղարվեստագետները պետք է լինեն այնպիսի, որոնք հարկում են արհեստը, կապիտալիզմը, արհեստագործական արտադրությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը...^{2/}

1/ Նրանք էլ լինում են ինչ-որ նոր, նոր հեղինակ ու լուրջ գեղարվեստագետներ, որոնք հարկում են արհեստը, կապիտալիզմը, արհեստագործական արտադրությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը...
 2/ Նրանք էլ լինում են ինչ-որ նոր, նոր հեղինակ ու լուրջ գեղարվեստագետներ, որոնք հարկում են արհեստը, կապիտալիզմը, արհեստագործական արտադրությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը, միջին դասերի խնայողական գործունեությունը...

მოსახლეობის მიწებს, ჩოჯონის უბნით აღყინებდა მძივანობა, რომლის
 ღრმსაჲ მინარეო მოუშვებდა და აუარებელი აბარვანჩა და ხარბის ხან-
 სარეო მამილი იყოღებდა უცხოეთში, ჩოჯონის სამხედრო ცეცხლ. ამ ყილი
 მოსახლეობის მუშაობებში მონაწილეობს ქაჩოვილი ნყარაგანი, რუსეთის ვლინის
 და უცხოელი მოგზაურები, რომლებიც სხვადასხვა მიზნით იყაროდა და
 მომწივი.

დასავლეთ საქართველოში ტერიტორიის დაჯილდების საბოლოო
 რეზილტის ერთად დაძლივდა აღამიდავებით ვაქრობა, მას იხუთი უარით
 ხასიათით მიიღეს, რომ ყოლი ქმარს და ქმარის ყოლი ყოლი, მამა-ძმის ვილი-
 ნობილა და სხვა. ამ შემთხვევაში აღყინება მამილი ჩოჯონის
 ვარჯილა მოსახლეობის. ვარჯილა ამისა ბავშვებში უნაწილობის დაძლივ-
 ბამ ვლინის აღყინება აყინობენ და დადაბრებობენ მუშობილა და
 ხეობის მომწივი. ამ შემთხვევაში მუშობილა აღყინების მოსახ-
 ლეობის. საბოლოო აღყინობით მოსახლეობის მუშობილის ყველა ეს მიმუშობი
 ტავის მიხედვით ნაწილობით მუშობი ბავშვებში უნაწილობისაჲ, აღყინ-
 ხარბით რომ უნაწილობისაჲ და ამიტომ მოსახლეობის ტავისებური ვადალი
 მომწივებდა მამილილი აღყინება. მოსახლეობის ვამილი ყველ-
 თვის სარეობის ვამილი, ვ.ი. ეს ვამილილი და იხუთილი.

ჩვეს აღყინობის ვამილილი და მუშობილი, რომლებსაჲ ვადალია მუშობი
 მოსახლეობის მიწებზე. ჩვეს დაჯილდების მომწივი, XVI / I სარეობის მომწივი

დასჯადი იმეორების უკონტროლო და ამოღების მდგომარეობის შეხ-
ბამისად მოსახლეობის შიშის ჩვენებით.

1711-სავეენის მონეტისა და 1714-სავეენის დასახელების ქა-
თური წყაროები მოქმედებენ "შობილნიშობის დიდი აღვირისა", რომ
"აღვირი ყაჩიური აღარისად იამოვბოდა" და "ინიშობისაგან სხვადასხვა
ქვეყანაში განბნევა" ყმათა.

21

სოლომონ 11-მეტი ხონის ცაძინისადმი 1852 წელს შენიშვნების
ნიშნში უკითხულობთ: "..... ცაძინისა შენისა შენიჩუტა, სიძიავე
შივეცა და უჩინო აღავსო სოფელი ცაძინისა შენისა, აღვირი ყაჩიური
აღარისად იამოვბოდა და ინიშობისაგან სხვა და სხვა ქვეყანაში გან-
ბნევა დაინყვსო... ნაჩუვლინე ~~სა~~..... საშეშობა ჩით ქაყნი და
შეშობვირიბენ განბნეური ვლენი და თუნიშობის აღვირზე შენიყვანენ
და ჩადვან იმ აღვირით მთი ჩიუნა ან შენიძრებოდა..... იმავე ხონის
შეუნიჩიუ და ცაძინისა შენისა ჩუმი სახახო შინა ხონიდან მათხოყის
საშეშობისა".¹¹ უჩო-უჩოთ წყარო, რომელიც 1711-სავეენის დასა-
ხეობის ქვეყნის ქადაგების საკათარისკო ვლენების დიდი დასახილ¹²
ხონში უჩვენებს 9-მეტიშენის და ხუთ შარცახცხ. ხოლო 1820-წლის
ქადაგარევი აღწეხა ხონის ყოფილ უჩაჩიის ყმების კომპობილე ჩო-
დენობა უჩვენებს 219-ს.¹³ ნიკონიშნობის უჩაჩიის ყმები, რომელიც
უჩ 1807-წელს უჩიუნიშნის მეტი სოფლინ ნიკონიშნობისადმი მიუყმედ
ნიკონიდან სჩანს, შინის დიდ სიუნიხოყს განიყდოვენ¹⁴ 1826-წლის
ქადაგარევი აღწეხით ნაჩვენებია ნიკონიშნობის ყმების კომპობილე
ჩოდელობად 188.¹⁵ შინის დიდ სიუნიხოყს განიყდოდა, ყმათა მომ-
ჩაველების ვაშო ვერაშის უკლებიად, რომლის ყმების ჩოდელობას 1826-
წლის აღწეხა უჩვენებს 582 კომედად.¹⁶ ნადაგარევი მდგომარეობაში იყო
სახახეობის უკლებიად.¹⁷

1/ დას.საქ. სავერესო საბუთები, 11, 83. 124, იხ. ა. ივთვე, 83. 123, 151.
2/ "აფხაზეთის საკათარისკო ვლენების დიდი დასახილ" 83. 15-16, 191-16.
3/ საიხუროთო შოაშვი, 1, 83. 159, 1929-წელი.
4/ დას.საქ. სავერესო საბუთები, 11, 12.
5/ საიხუროთო შოაშვი, 1, 83. 192, 1929-წელი.
6/ დას.საქ. სავერესო საბუთები, 11, 83. 160
7/ საიხუროთო შოაშვი, 1, 199
8/ დას.საქ. სავერესო საბუთები, 11, 163.

მოსახლეობის ზრდის მარვენივლიერ ინტენსივობას მოკლებული არ იქნება თუ 1826 წლის კამერალური აღწერის ცნობებს შევადარებთ XVII-საუკუნის დასაწყისის ცნობებს, ე.წ. ".....აფხაზეთის საკათალიკოსოს გლეხების რიგი დავთარის" მიხედვით ირიცხებოდა საეკლესიო ყმები მათხოქში - 30-კომლი და ურთი მარცხსტი. ბანი - 34, ნავენახევში - 15. რხანი - 9; 1826-წლის აღწერით კი ამავე სოფლებში ირიცხებოდა საეკლესიო ყმები. მათხოქში - 50-კომლი, ბანი 49, ნავენახევში 3, რხანი 15. 1826 წლის კამერალური აღწერის ცნობებით ნარვენები საეკლესიო ყმათა კომპლზივი ჩამოღობა უწყველად ნაკლებია XVIII-საუკუნის დასახურში საეკლესიო კომპლზივი ჩამოღობაზე, იადაგან 1810-წლის იმეჩეთის აჯანყების, შიმშილისა და შავი-ქინის, 1819-20-წლების მეორე აჯანყების შედეგად მოსახლეობა იმეჩეთში საგრძნობლად შემცირდა. საერთოდ, მოსახლეობის ზრდა იმეჩეთში XVI-XVII-საუკუნეებთან შედარებით XVIII-საუკუნეში, უდავო ფაქტია და მისი ახსნა უნდა ვუძიოთ იმ ისტორიულ პირობებში, რომელშიც იმეჩეთის სამეფოს მოუხდა არსებობა განსაკუთრებით XVIII-საუკუნის მეორე ნახევრიდან.

განაღა ამისა მოსახლეობის საერთო ჩამოღობის დაახლოებითი რუენებას საქმარისია რუენთვი, რომ ვუჩვენოთ მოსახლეობის ზრდის ფაქტი XVIII-საუკუნეში XVI და XVII-საუკუნეებთან შედარებით.

XVII-საუკუნის ნახევრისათვის მოსახლეობის ჩამოღობა იმეჩეთში განვარჩიება კამერალურ ცნობაზე დაყრდნობით, რომლის მიხედვით იმეჩეთის მამინდელი მოსახლეობა უდრიდა 15.280-კომლს. 1782-წლის ცნობით ნარვენები 18.980-კომლი. ამავე აღასტურებს ჩვენს ცნობებში დაახლოებით 1785-წლისათვის, რომელიც იმეჩეთის მოსახლეობას 19-20 ახათ კომლს ითვლის. ამ ცნობებს დიპლმატის ცნობებიც ეთანხმება

1/ ხ.კაკაბაძის XVIII-საუკუნის დასაწყისისათვის ნავენახევს ნაანგარის-მევი ჰედას ურთი კომლი საეკლესიო ყმა/საინსტორიო მთამზე ნ.1, გვ. 125-126. 1929 ნ.1 "ღიღი დავთარის საწინააღმდეგო ცნობას იძლევა/ინ.გვ.ჩი 4-6/ კვი კიდე 1546 წლის სიკვდილი ვითხულობთ:" ნავენახევი ძველად მნივზე ყოფილიყო, და ყოფა აღვილი ჰქონდა....ასე ამუნდა ისინი, და მრავლდეს სხვა გვანში კაცნიცა ბევრნი დავასახლეთ და სამქმელ არ უყოფო.../საქ.სიყვ.შ.1, გვ.20/.

2/ ხ.კაკაბაძე, საინსტორიო მთამზე ნ.1, გვ.193, 1929 ნ.

3/ ხ.კაკაბაძე, შვედეთ-ძიგბანი საქ.ინსტორიის საკითხების შესახებ, თბილისი 1920-წ. გვ.47.

4/ იქვე გვ.47.

5/ ხ.კაკაბაძე - საინსტორიო მთამზე, ნიჭნი 1, გვ. 194.-

—XV 111 Ասյրյանն ժողովրդնստոյան ոմնիցունս ցլոմոմոյրն ժըջոմա-
 հրոմնն մըջահրոմոտ զաղմիլոմոցսցմն, միկառոյոմնն ծնըն զն քնո լիցցունս
 յարոցոյրն ժըջոմահրոմնն զամոննոյրնոնս քնն սլ չունս արազալըրն սն-
 լահրոյրոս զանոտահրոմնն մոնաչոս լըմըցոմոնս, ոն մեղոլը ցլոմոլըստ
 ժըմըցմն հոտոյրոն ցլոմոմոյրն զն յարոցոյրն յնոմոնն զմնից զաղմ-
 սցմնը. սաղահրոյրոնստոյան. ոմնիցունս ցլոմոմոյրն ժըջոմահրոմնն ցլոմոլըրն
 նասոտոն զաղմիլոմոցսցմնն զն յիսնըն զննս արազալըրն նըրոտ լիցցունս քնոյրն-
 ձամ, ոն քնն զահրոմն զաղմիլոմոտ զն, զարոմնն ժըջոմոս՝ ժողովրդնոտ
 ոյրն զամոմոյրըր, յոնցմ տրոտ լիցցունս զամոմոցսցմնն մոնաչոմն յոմոմ-
 ոմոմոյրնոտ. ոմնիցունս զն սաղմոլը ստըրն սաղահրոյրոնս զանոտահրոմնն
 մոնաչոմն յոմոմոմոմոյրնոն քնն մըսց զընս, զարոմնն ժըջոմոս՝ ծննալըն
 քննիցոմոլըրն սաղահրոյրոնս սոնցոյրոնս մոնաչոմնըցն, հոնսց քննոտ նըրոտ
 ստոմնըցն ոմնս ժըջոմոն նըրոտ հըջոցն.

Ոմնիցունս ժըջոմահրոմնն սիլըրն սրնոտոս մահոմնալըցմն զսլոլըրն-
 ընս մըցցունս XV 111 Ասյրյանն ժողովրդնստոյան ոմնիցունս զննցմնը յոմ-
 ստոմնն քննոյրնոմննսնայ.

Ձմըջոմոս հըցն ցլոմոնցրնցնցմնս արազալըրն սամոլըցոյրնոնս ժողովրդն
 մահոմոյրնը ստըրնն-ըրոմննն ժըջոմահրոմնն.

Դահրոյր արազալըրն սամոլըցոյրնոնս սաղահրոյրն մըցն զն մոմոյրն ոլըջն,
 ստըրննոյրն յոմնս լիցցունս սաղմոմոյրնոնն զամոլըցմնըրն ոյրնցսն տըջոմն,
 զնսալըրնս, սաղմոմոյրնոն զն զըրնոմն, տոտոյրն սամոլըստ մնըջոմոնն
 քննոյրն զոնսն յոմոմոլըցն սաղահրոյրն մնայ.

Նտըրնոմն սոլըրն զարոմնոյրնոնս սաղմոլըցն ժողովրդն զարո-
 մոմոյրն ստըրնը զն յմոլըրն մայրոմնս նտըրննոյրն մահոմնն յմնն ժողով-
 ոմոտ. ,, մոմոյրնն հոլըցմնոտ սոմնըրն մոլըցմնոտ" [8 49] քննոյրնոնն
 յանոմոյրն յոմոլըցմն. ,, սոմնըրն մոլըցմնն" տարալըն սլոլըրննոմոյրն
 մոլըցմնը տոմոմոլըցմնն սլոլըրնոյրն ,, մըցննոլըցմնն մոլըցմնն". արազալըրն
 սամոլըցոյրնոն տոմո, ոյրնոնս ժողովրդն սաղահրոյրն սաղմոմոյրնոնն զն մոլըցմ-
 ըրնն, մահոմոլըցմնն յոլըցմնն զն յոլըցմնըրնոնն նայրոս.

զըցեմն, ոմնոս մոնցը յոտ շոյ շոս մոմա՛յ , , ոսնը յոմ, զանույտուր զմ
 սն յազանսն յա յայցողոհցմն, հոշողոհցմն սանստ/սանցար/, սանստոհ, սանց-
 ըցնող և սուրնն զըրցողը անթնո-տաշոսն յարս զըցնդն, հոշը շնոց երեսո
 ոսնը յոմ՝ անտղոս շնցնոս մոնսնց, մաքիսն ճաշոնոս երեսնց քամնսնց-
 հցնոտ շոյ զամսնց զըցողոտ մոյմոյցն սան մահոյցնցոտ տաշոսն յարցնդն:

Սահմանադրոս սահմանա-մարտն յարս և սահմանո սուրհոլոհո երկնո-
 ըցնա սահմանընը յարցնոս ճոհոտազ մահոտընը յարցնոս-զըցնոմնս:
 ԱՄԻԻ՝ սանցնոս ճուրհոտոցն յահոյցն զըցնոս մարտնցնոն տոտղոս-
 ոհ զասնն յարցնոցն՝ տոսոս մարտնցնոն սոսն, տը զըցնն սըմըցն յանո-
 սընոտ զանսնցն, հոշողոհ սանցողոհոս սոս մահոյցն յարցնոս, ԱՄԻԻ՝ սանց-
 ըցնոցն յո զըցնո սոյըցնոցն սըտոսը և սանցողոհոս և սանցողոհոց
 մահոյցնը յարցնոսնց, հոշող տաշոսն զարսն յոցն մոյցն յանցանցոս
 յանոտընն:

Յոհոլո մոնցողոս զըցնոմնս ցլոսոտոցն մարտնցնոն սոլընցողոցն
 մոյցողոցն հոսըր զըցնոս ԱՄԻ՝ սանցնոս մահոյցնոս զարսնոս յանո-
 տոնոս մարտնցն ոտայց յոտնոս զըցնոս-ԱՄԻ՝ սանցնոս մանցողոս զար-
 սնոս յոս/սանոնս/սոս. տը հոսըր զըցնոս սոմ սըոս սըլո սանցողոց մըցնո
 զարսնոցն 6, 54 սանցողոս զարցնոցն զարսնոցն, 1720-1700 սըցնո
 հոշոց յոտնոս զըցնոս ոտոլոց 1, 2 սանցողո զոհոցն զըցնոս զարսնոցն
 զարսնոցն մըցնոց, հոշողոհ սահմն , , սանցնոս մահոլոցն զըցնոս զար-
 սնոս յանոտնոն զսըցնոցն 44-ոտ:՝

Հոշոցն սըսնցնոցն ոս մըսնցողոցն, հոշողոսն սըցն և մըսնցողոցն
 ոմնըցնոս զանո, սըրցնըս և սանցողո սահմանադրոս զըցնոցն մահոլոցնոն:
 Հո մահոց սահմանցողոցն յարս զարսնոս սոյն սոյ/սոսն/զըլո ցնցնո-
 սանցողոս 1700 սըլոն զարսնըցն ուղոն սոյ/սոսն ոմն յարսոս մըցնոցն, սըլոց
 յարսնըցողոց: , , , , սոլոն սոլոցն հոշոսն յարցնոցն սահմն տոտոն զան-
 ըսնըց ոյո և սահմանոս մըցնո սահմանըցն և մըսնոն զարցնոցն մըցնո

Handwritten notes in the left margin:
 մահոյցն
 յարցնոս
 զարսնոցն
 սահմանըցն
 մահոյցն

1/ Ա. յոյսնոցն, , , սահմանոցն յոցնըցն՝ Ե. 1, 83, 28, 1928 Ե.

յման ևտեղահոծութիւնն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 1/ Եւ ի ստիպանցողոց զմեզն, 2/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 3/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 4/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 5/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ...

ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 1/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 2/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 3/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 4/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 5/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ...

հոգիով զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 1/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 2/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 3/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 4/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 5/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ...

սեպ զա ճահրանտան մոնցմոտ... 1/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 2/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 3/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 4/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 5/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ...

մեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 1/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 2/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 3/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 4/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ... 5/ Եւ ի ստիպանցողոցն զմեզն զա ճահրանտան մոնցմոտ...

1/ Քաղաքացիական պատերազմ, Ե. 11, 27. 17, 18.
2/ Քաղաքացիական պատերազմ, Ե. 11, 27. 20.
3/ Քաղաքացիական պատերազմ, Ե. 11, 27. 21.
4/ Քաղաքացիական պատերազմ, Ե. 11, 27. 22.
5/ Քաղաքացիական պատերազմ, Ե. 11, 27. 23.

საბავშვოთ ყმებზე უფრო მეტაფასიანი პირობუძნი იკ. მიუხედავად ამისა
საჯერესით ყმებოყ ვი ამინთავიუნი საკრთარი მეტავსუნთა ნახადაბე ეს
მეგობრებზე დარდობას. მესმ წიბს უჩი-უჩი საგვერდახ უთყოფილი მინ-
ვად მარბს ვკრესთა ყოფილიუნი უნიბამძღუნი, რის ვამო სოლომიონ 11 უმრუხავს
ნოხამძღუნი ვანიხსნებამ, მაჯიამ ,, უთესობიქობან ხარბთხვამ და ვმერ
უჩრბამენ უმრუხსო და უმრუხსო მიყოი სუძიხ ვამბა მან...'' , რას ვამოყ
ნახამძღუნი გადაუყენებოთ ნსუნ, მაჯიამ მეტეყვი სოლომიონ 11 ხვეი
მინიყ თი სჯუთა და ნინამძღუნი და ენიქმხვს და ეთი 15 უჩრთვი! მიუნიამ-
ელოთ, რამინსევიხ და ვინც იქმ ,, მიხრუვებს ხარბთა სიყვბობიოთ ყოველ
სამდევველო ვსა მსახუჩრბამა ამის ვკრესობისა, რამა რი სწამას ვებრა
ბორთეი ხარბთა მარბს უმრუხს პირველობა...''

ვკრესობ-მისახსუნებონ მინამძღუნი უნვერბინი ვულომდებენ ბავშვ-
ყმენ უნიოგინობათა ხარბებონ მიკოყი და სჯუთა. ვამეტელოთ, ვაქებზე ყმა
გენებმა ვრავ ნინამდუ მეტავსუნთი აჯავვაზენი. ახე მეგაროთა 1796
ხვეს ქუთათონ მიუნიამოლიუთ ეოსოთოსთი საკრესობა ამინქ მისინებს ამერეს
სიჯრეს, რამინსევი მან უმრუხვებს ურბამ იმ გენებზე, რამინსევი თი
და ენიქოთ ამინქსთან ბავშვიყმენ უნიოგინობისათონ.

ბავშვიყმენი ვქმპეტავაეოთ ვამბოყმებო გვენობინ თი ვნიქებოთ მე-
ბავშვთა სიუვედვასით, რამინსევი უნიოგინობთიქ ვნიქოთ ვამბ"უკრებოთ
18-მ ხვეს ,, მინამძღუნი ვამოყენ თავისთა თხოობა ვამბმა სჯუთა უკრესობს
ოყ." 2)

ჩინებვი გენებმა, რამინსევი XV 11 საკრესობს მიხრუვებოთის მიუნი
მე ამინკობამევი იქმა მიყვანილი გვენიოთ სომხილა საბვემნიოკრებრი
ნსუნჩუნებონ მიმინო, რის ვქმე XV 11 საკრესობს ჩინებვი ,, რამინსევი მე-
ყმთა" მინამძღუნი მიკოყ საყუქვილი თი ადამინსევი.

XV 11 საკრესობს მიხრუვებოთის ჩინებვი საბვემნიოკრებობის ქი-
ლით ვახე ვხვი რუთ რუთ.

1/ ხეკობა, 1. 1. 1. 1. 1.
2/ Грузинския ворявския гръмотъ, стр. 54.
3/ სანსკრიტოთ შიბბე 6. 1. 87. 181. 1945 წ.

Կահուսնոս ընթերցանոսն ճիմուզս ուղիղոսն միտարեղծութեան

Կ՛Ա սալլայնոս զանանպեսն ուղիղոսն միտարեղծութեան կահուսնոս
ընթերցանոսն ճիմուզոսն յըմբարեղս սմիտ զարդեմարե ուսցնա, այ տըզըո ճի
զազայազըոտ հոնն սեպուհոյը յարխասայ, հուցնայ, ուղիղոսն մնոմընըուչանո
զըուրո ըլինի հիսնդե-տըիլըոսն յիտարեղծեմա:

Իցի յուզը սուրուսն մահըրուսալըն կածրահոս յուզնընընըն 1766 Նըրս
ժողոտ, նըիւրո, հուզըուսայ ըմըհեա մըտը հոնուըս հիսնդոս. մարհըրոման,
հիսնդեմո զազասանըրոմոս. հայս ում ժամընընի հիսնդոսն ըս տըիլըոսն մահոս.
ճիսնըմորս միտարեղծութն յիտարեղծեա, հիսնդոսն ու մըսթըո տըիլըոսն յընթըրի-
ըոմո ուղիղոս յըսընն տարոն մարհըրոմանմո մոլըու. ճի մոմընն ու հիսնդոս
տըիլըոսն միտարեղծոսն յիտարեղծեա յըրո ապանընըս"..." Զոնըմ սիս ստոմըլո
լահըրըուսն մըմըման": Նմոլըմ սաբուրոտ սաբմըոս յուրաբոսն կածրահոսն յու-
սըսըզասըն զազազըս ըսմոմըննոսն սուրուսն ուղիղոսն միտարեղծոսն մոնո տեղընա-
տո զայտարարընն մըրոնընընըմա: "Հիսնդոտըն սեղոտ միսընն սուս յըրո
տասաըուըրըո ուլո, հոմ հիսնդեմո. սիսմըտը ուղիղոսն յիտարեղծեա յիտար-
մըսայ մալըրոչանոսն ըս նըիւրոչանոս կնոնընըն զառնընըտ, ճիս հոմ 1766 Նըրս
ճի սուրոմհոնն ճիմասըննը ըյալըրոսն սաբուրոտ սաբմըոտ յուրաբոսն սաբընըն
ընտարընն ուղիղըննն ուղիղն մընննըն, ճիսն այ սիս սաբուրոտընն միտարեղծոս
սաբըրոտ մահըրո մալընն ըս յանմոտ ուղիղոսն, տնորոտ մալընն այ յանմոտ
նըրոսն սանմոհոմը մըրըննընն, սահմըննըննայ ըս սնը:"

1/ Переписка ... 3-7.

2/ սիցո, ճյ. 10.

սաղահրոս ստիճոյս յուրջուսն յշատնորոնցն տրուեցա զանշմարտորս
ծննդոցսնոցն ստճոյնոս տոնոցնոս 11

Երկրեացան յուրջոյն ժըջումանցն ժըջուման տրուեցան / ոմըջ-
ծըրս ժըրոյն յուրջոյն տոնոցնոս հոստոստոսոյն / 1763 թրոս ուրնոսն. զմ տոնո-
հոստոստոս տրուեցան / ոմըջուման զանշմարտորսն ստճոյն զանոցնոս ոմոս
մըսանցն, հոմ ժըջ մըջոյն տրուեցան յուրջոյն, հոստոս մոմնոցնոս էլընո հոստո-
ցընոս տրուեցան ստճոյնոցն, զոմ ժըջ մըջոյն տրուեցան / հոստոս յըրս մոմնոցն-
ոսն մըջոյնոյն տրուեցան յուրջոյն զանշմարտորսն հոստոստոստոս տրուեցան յուրջոյն,
հոմ ժըջ մըջոյնոցն ոմըջուման յուրջոյն մոմնոցնոսն զանշմարտորս-
նոս 12 / զմըջուման ոմըջուման տրուեցան տոնոցնոսն հոստոստոստոս ոմոս
զանշմարտորսն. զմ ոմոսն զմըջուման տրուեցան մոմնոցնոսն հոստոստոստոս
տրուեցան յուրջոյնոցն տրուեցան հոստոստոստոս յուրջոյնոցն ստճոյն 13

հոստոստոս մոմնոցնոցն զանոցն ստճոյնոցն ստճոյնոցն տրուեցան
զանշմարտորսն, հոմ զանոցն ստճոյնոցն ստճոյն / 1763 թրոս 13 մոմնոցնոս ստճո-
մոյն զանշմարտորսն ոմոսն ստճոյնոցն յուրջոյն զանշմարտորսն տրուեցան
յուրջոյնոցն ոմըջուման տրուեցան. 14 / հոստոստոս ստճոյնոցն տրուեցան զանոցն
տրուեցան զանշմարտորսն զանոցն. զմ ոմոսն զանոցն հոստոստոստոս զան-
նոսն զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն
զանոցն.

1763 թրոս 13 մոմնոցնոցն զանոցն ստճոյնոցն զանոցն մոմնոցնոցն
տրուեցան զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն. զմ ոմոսն զանոցն
զանոցն մ. զանոցն մոմնոցն տրուեցան ստճոյնոցն, զանոցն զանոցն տրուեցան
զանոցն մոմնոցն ոմըջուման տրուեցան 15 / հոմնոցն. զանոցն մոմնոցն
հոստոստոս զանոցն զանոցն, զանոցն զանոցն զանոցն զանոցն

1/ Параличъ ... стр. 10.
2/ 1839, 33. 10-19. *Յիշատակարանքս հոմոյն*. "Туркми с французских
заблаторезвудились развудить кофе, который бнал, я-без кот,
который им обещает дать себя звать, дабы память не окуро
исчезла" / Русский Архив, 1871 № 9/
4/ "Архив Государственного Совета" т. 1, стр. 353-356.

და საგარეო მდგომარეობის დასაბუჯად და საჩინვეთა ცნობებთ მუსაჯრებად, მამოსურთ მოურავოვო თავის ჩაშარვით ნ. მანინისადმი ასაბუჯებდა სარკმლი / სასმინეო სიხუხუვეს და ომში ვრეკენს ჩაბმის აუყოლებლობას. / მანთარდა ჩუხუთის დიპლომატიამ მუხარო თურქეთის ნიხაჯიმდეგ მდინეობას და ქანთ-
-ჯახუთის საბუჯას ამხუჯჩება, მაგნიამ ავანტოქრისე გეგურის, ურელებების მიხუბით ჩუხუთისა ვუჩ მითაქითა თურქეთის ამიურ მანოქში ომის განალებას. ომი დაშთაქრდა ჩუხუთისა და თურქეთის შორის 1774 წლის ქუჩუკ-კალინარქის უჩაქუცაქით, რამე მუჯად მნიშვნელოვანი ნაჩინავება იყო ჩუხუთის საგარეო პარტუკუტსათუიყ აღმოსავლეთის საკითხში, ასუთავე მნიშვნელოვანი მანისის ნაჩინავეგუბად-ის სურთანი აბდულ-გამბრი პარუჯის თურქეთისათუის.

ქუჩუკ-კალინარქის უჩაქუცაქის მუძევე „ჩუხუთის მიწაჩქობის უჩეკითანი ვეგო განსაქუჩებელი თურქეთი“. ხოლო ამ უჩაქუცაქის ძირითადმა რებულებებ-
-მა 1856 წლამდე რანხება / ამ უჩაქუცაქის ძაროთ ჩუხუთი, იძენდა რა ყაბაჩ-
-როს, უახლოვერისა საქანთუჯროს, ამივე უჩაქუცაქის საჭუძუჯრებე ჩუხუთი იძენ-
-და უჯრებას ქრისტიანთა დაუკის საბაბით ჩანუჯროთ თურქეთის მიხაქრი
-ბასრათის ნიჯიჩის საკითხებში. / აგრეთვე აჩ იყო უხაჭუძუჯო უჩქუცაქი

1/ au სხვირე : "...Солонки находится в весьма слабейшем состоянии и без Кремля никакого действия учинить не может". / Парелица... стр. 65 /.

2/ Гиро, А. А., „Россия и Ближний Восток“ стр. 1.

3/ Иеркс и Зигеле, соч. т. 12, стр. 458.

մլտադ արարողութեան զբնութեան ձևերն արարչական մտնով իմանանցն, որոնց հը-
 ստոտ դրոյնք-յաննահիստն արարչական մտնովը զըտուրը հետնընցնեալ ինչ
 յոննպննննննննննննն, հոստ յո զմտնննննննննննննննննննննննննննննննննննննն
 ցն յո տաշտն զհնոց ստորինցն յիմնուր ձաննննննննննննննննննննննննննննննննն
 զան, հոտորն մահիտն սնննըն, տը հոստըն ինչըն ինչըն, տը հոտորն յարտըն
 նահըն զա սնննննննն, մամնն
 տարմննն.

Գմտնըտան զա ժահոր-յաննըտան սառնորտն զը զմտնըննննննննննննննննննն
 հոստըն-տը հոտն մտնննն սառնորտն ինչըննննննննննննննննննննննննննննննննն
 տնն
 սառնորտնն
 ցննն
 ցննն
 զըննն
 զըննն
 զըննն

Դրոյնք-յաննահիստն արարչականննննննննննննննննննննննննննննննննննննն
 նորո ժահոր-յաննըտն յո զհոտորն ոտննննննննննննննննննննննննննննննն
 զըն յարտն զառնն
 յոնննն 1774 ինչըն ստորնըն ստորննննննննննննննննննննննննննննննն
 ինչըն. 1775 ինչըն ստորնն
 նահիստն արարչականնն
 զանն
 զաննն

1/ Мэрке и Энгельс, соч. т. IX, стр. 438.
 2/ Грамоты, т. II, ч. 11, стр. 1.

ანი მუდრიანი¹⁾

თუნიქები უფრო და უფრო ძველად ავიწროებდნენ იმეჩეთის საზღვარს,²⁾
და კავკასიისაკენ რუსეთის საზღვრების მოახლოვებასთან დაკავშირებით
ოსების იმეჩეთის ტყუპაყიას უფრო სერიოზულად შეიკრებდნენ სერს, იმეჩებენ
მავრი ბლუის სასაპინომიე ფართის ყინის გაშვებებს, და თუთ იმეჩეთის
საზღვარში ახალი ყინე-სიმაგრეთა შეშვებას, რის გამო სურათის / კვლავ
ბიძახთავს 1782 წლის აგვისტოში ეკატერინებს დაბმარებობსა და მფარველ-
ბის მესახებზე.³⁾ ამჟამად სურათის თხოვნას ჩამდებნივე მიუქცა ყრად-
ღება. 1782 წლის დეკემბერში დაეწადა რუსეთის სრულუფლებიანი ვლი ბე-
გაკოვს კონსტანტინოპოლში იმეჩეთის ინტერესების დაყვა ქუჩიკ-კაბინჯის
ქრატყვაცის 23 არტიკულის სათუქველზე.⁴⁾

საქართველოს ბიძახთ ვს ყრადღება მკავარბებური იყო, როგორც საფი-
ქრებელია, რუსეთ-საქართველოს ბორის საკავშირო ქრატყვაცის მოხარულხელი
დაღების ინტერესებით და მავრი ბლუის სასაპინომიე მოშავალი შემოგრებობს
საქმეში იმეჩეთის მხარე აქირის უმრუბრეღყოფით. მაგრამ ეს უკანასკნელი
საკოთბი რუსეთის საგარეო პოლიტიკაში აღმოხვედრდა საქართველოს შემო-
გრებობზე ან დასიურდა პრატყვაცისა.

მაშინ, როდესაც ქართლ-კახეთის შემოგრებობის საკოთბი აქვი კიდევ
ანი იღვა პრატყვაცის რუსეთის საგარეო პოლიტიკაში, საქართველოს სა-
კოთბის ვადეჩიას რუსეთში უკავშირებდნენ ბერძნული პრატყვაცის ვანბორეფ-
ღებას. ბერძნული პრატყვაცის ბიუს სურდისმადგმელთ ვსამლათ, როგორც თსმა-
ღეთის იმეჩეთის დაშობა და მის მამგრებებზე ქრისტიანებზე საბერძნეთთან
მარბობა; ამ მდებარევაში ვარაუდობდნენ საქართველოს ვარბობებებს
და მის ვადლიერებას, რომელიც უმრუბრეღყოფდა რუსეთის ვარბობას ირან-
თან.⁵⁾

1/ Гривоты... т. I. в. II. стр. 61.

2/ იქვე, გვ. 19-20.

3/ იქვე, გვ. 13.

4/ იქვე, გვ. 29-30.

5/ Тейтновъ, Магариа... т. II, стр. 366.

ახვთივე მოსამჩნებლად გამოდგოდა ვ. ბუტკოვი, რომელიც სწორად უჩვენებს:
 "... მოიხმარეთ ჩუხუტის ძველად მოსიღებულ თქვენი სამეფოთა და ხარბთა
 ღიღებდათვის, მუდგინეთ და განამტკიცოთ თქვენი სამეფო ბერძენიებდა და
 განსაჯიერეთ თქვენი მტრობეობა უღირს აჩუქადებს და რსმარეობს ხონთ-
 ურის კანაშენს". სოლო თვით უკავშირდებოდა იმდენი აჩუქადებს "ახე იყოთ"
 ჩვენი მათი ამით ახვთი საბერძენიებობის უჩუქადებს ჩამოყალიბება
 დასაჯიერეთ კავკასიისში უჩუქადებს ამ ხარბი მათი სამეფოების
 უმნიშვნელობა.²¹

საქართველოს გაერთიანების იდეა ქართულ სამოგავლოების შრომების
 ხარისხით იყო მომნიშვნელო. XV / III საუკუნეში ამ საქმიანობის იდეოლოგი
 სოლომონ მსახურე, ქაბუა ირმეილიანი, ანტონ კათალიკოსი, მადრიანო ტურნავი,
 სანდრან ჩოლოყაშვილი, თანებ ბარბაქადი, იმერელთაგან ქუთათელი, გენა-
 თელი, აბაშიძე და სხვები.

სოლომონ / განდევნების შემდეგ, არ იყო რა იმერელის უახლოეს პირად-
 პირი მემკვიდრე, იქმნებოდა მესაძლებლობა მკაცრი მონაპოვებობის
 გზით ქართლ-კახეთისა და იმერეთის სამეფოს გასაერთიანებლად. ამ საქმის
 იმერელთაგან ანდო იმერეთის გავლენიანი პირებმა და მესაძურისი თხოვნით
 მიძახების უჩვენებს საქართველოს გაერთიანების შესახებ. იმერელთა ახვთ
 იმერელთაგან მუდის სასახლეში ბეჭედი თანამშრომლობის შიშველ, თვით უჩვენებს
 უმადრებლობით მუხვდა ამ იმერელთაგან. მრუხვდავად ამისა საქართველოს
 გაერთიანების იდეამ ბოლო უჩუქადებს. უჩვენებს // იმერელთა იყო უჩუქადებს
 განუყვანებლობა ამ გზით საქართველოს გაერთიანებაში, ვინ უჩუქადებს, 1774 წლის
 სამშვიდობო ტრაქტატით ჩუხუტის უჩუქადებს იმერეთისათვის *status quo* -
 ,

1. 1831
 2. 1831
 3. 1831
 4. 1831
 5. 1831

11 Бутков, исторический... т. II. стр. 148

21 იქვე, 83. 31
 21 იქვე, 83. 31

რამც ნიშნავდა იმერეთში თურქეთის უფლებიან აღიარებას, და იმერეთ მხრივ
ჟი ურეკლეს ასეთი ნაბიჯის გადადგმას აღძვრებდა სამეფო საბიძის ნიშნავდი-
დგომბანი:

საქართველოს გავრთიანების იდეის განხორციელება ურეკლეს // სხვა
სამეფოებზე ბოთ სყიდვა. მან გადაწყვიტა საქართველოს გავრთიანებისათვის
საფუძვლი ჩაეყარა მფუფ-მთავართა შორის ხეკავშირო ფრატვაცის დავებოთ.

მუშაგოფლობოთ დავებზე საკავშირო ფრატვაცოთ ,,გავრთიანებზე "საქარ-
ველობი 1782 წლის კოჩგოვსკის ფრატვაცის პირობების გავრთიანება აღვილი
იყო ურეკლესათვის, ჩადგან ამ მემობეუვაში ის რუსეთის ნიშნავდიგობას
არ ნიშნავებოდა, ჩაკო საქართველოს მფუფ-მთავართა საკავშირო ხელმეკრელება
რუსეთს იურიდიულად ანთავისუფლებდა თურქეთთან სკიისი ვადებებრებოთაგან",
ბოლო თუ კო რუსეთი 1783 წლის ფრატვაცის პირობბბ მთვრს საქართველობი
გავრთიანებდა მკიბი ურეკლეს მფუფ-მთავართა რუსეთის მუჩის და
საქართველოს გავრთიანების იდეა განხორციელებინა.

1790 წელს ხელმანიერი იქნა საქართველოს მფუფ მთავართა საკავშირო
ფრატვაცო, ამ ფრატვაცის პირვილი მუხლიოთ ურეკლეს კისრულობდა ვადებებრებბს
იმერეთის მფუფსა და მთავართა ნიშნავდი იმის მუხასბ, რომ ის მათ მფერს
ჩათვიდა თავისი და თავის სამფუფს მფრად და მოყვარვს მოყვარბ. იმავე
ფრატვაცის მფხუთე მუხლიოთ ურეკლეს კისრულობდა: ,,უბრთავისბა მობანი მფარ-
ველობბსა საიმმეჩინალორბსა უმაღლესბსა კარბსადი ურთარბსა მამუბრეს მფ-
კრელობბ, კიყო მნიშვილი თქვბრდასო უბრეუჩბსა მნიშა მრგომარბობბსა მოყვარ-
ბებდა მფარველობბოთა ურთბბად ურთბსა უავლესბსბსა კარბსათა".¹¹

1790 წლის საკავშირო ფრატვაცბი სკიის მობმენი 1790 წელს თბოვილი,
მობმართავბ ვკავერიბბს და სწერბს: "აღიჩადგანვე უმაღლესი კარო ურეკლესბა

11 გრ. ვეშაპერს ნიშნბი "საქართველო და რუსეთი" მოყვანბლი 1790 წლის
საკავშირო ფრატვაცის ფრატვაცოთ ურთარბებრეთ, იბ. გვ. 45-46.

თქვენისა ყოველია სწორითა და მონითა უღიშთა მთავარ ვადებზედ გეყოფ-
 და ამასმეფდა, ჩათამყა მეფითებზედ უქმნეთ, ჩვენ მეფეთნი ყოველია ივენი-
 სანც, ჩამტონსათვისაყ საუკუნითა ამით უჩაქვავითა მეფითებზედ იქმნა თან-
 ხმობა ჩვენ, მეფეთა და მთავართა ქაჩტონსა, კახეთსა, იმერეთა, ლეონსა და
 გურიასა, ვსრეთ მსკიყვად, უთანი ვსე უხად არს უჩაქვავსა ამას მონა ვრთ-
 გვანად მეფითებნი ჩვენისასა ამიწონიდა... უთხოვე, ჩათა არა ვანყოფილ
 იქმნას საუკუნოდ ვრთ ქაჩტონსა, კახეთსა, იმერეთა, ლეონსა და გურიასა
 ჩუხთა იმერეთსა მუდამ მონიერთა და ჩათა მთელი ივენი იუს მონიერი NB
 იმერეთსა მუდამ ჩუხეთსა უჩაქვავსა ამის ჩვენისაშენი მფარველითა
 თქვენისა უავგოსვესისა კახისათა, და თუ უთანი და ჩამტონთა ლთხითა იქმნე-
 ბის ვსე, ვანდობთ ყოველია ქრისტიანეთა მუდამ დედობრიუსა კეთილ-მძინებველი-
 ბასა უდებებელსობასა თქვენსასა"!

ეს თბავნა და 1796 წლის საკავშირო უჩაქვავსა 1794 წლის თებერვალს
 გეორგიევსკში ჩათვანა ვანსევეს ქავქავადე. ¹ მავჩამ იმევენად, ჩამდენა-
 დაყ ,,მეჩმებზედ უჩაქვავს" ვანსორეველების მეფე არ ვსენა, ჩუხეთის მფარვე-
 ლობის ქვედ საფარველით ვავრთობებდა იმ დროს უმველო ჩანდა, ის მამაურის
 საკეთილ იყო, მავჩამ უკვე არა ჩოგორეყ ,,მეჩმებელი უჩაქვავს" ნანოლი.

კახილ-კახეთის მეომართების დროსან კი ჩუხეთი ყოველგვარ საშუალებას
 მამართავდა საქარველით სანხველი მამველი ძალების, სამთარი მასაღობა და
 სურსათ-სანოკავის ჩავრდარეად ვადმავრთობის უმრუნებელსაყოფად. საქარვე-
 ლოს საშხველი ვმა, ჩამველით მავვანოლ იქმნა ნუნჩიკში, ყოველთვის არ იყო
 სანმელო. მთველითი აჯანყების დროს მთელი ვმა სჯანყებულთა მველი აღმონ-
 და, ჩის ვანოყ ჩუხეთის მევედა კავშირი. ასეთ მთველმებელითა ვან

1/ არ. ვამაველით დასახ. ჩონიდას, გვ. 18
 2/ არ. კოვეს 1791 წლის 7 დეკემბერის მასაჩოთ ვამაველით იმერეთის სა-
 ხველით ჩუხეთის ვან ითხოვე იმერეთ-ჩუხეთ მონის 1793 წლის გეორგიევს-
 კის საკავშირო უჩაქვავს ანდრეკოვიჩი მველიქრეველის დაღებას. მისი
 თხოვნა უავგოდ ვანჩა ჩუხეთ-თველით კეთილმეშობელით ვანს უმძინებლის
 ვადი.

გამონათველ უბუნებელად თავიდან ავიღებოდათ სავაჭრო ოცნს სავაჭროველებს-
 თან კავშირისათვის სხვა ჯიშს გამოიხატავს, ახლო მხარე სავაჭრო გზა
 მიუძღვრება ოცნს. რუსეთ-სავაჭროველებს სავაჭრო გზით დაკავშირება
 მიუძღვრება კავშირისა და მათი მხარის სავაჭროველებს. მაგნიამ კავშირის მხარე
 მიუძღვრის მიუხარება და სავაჭროველთა მიხედვით. მაგნიამ კავშირის მხარე
 მის დაძვრება ძალიან ძნელი ოცნს, კონკრეტულად მას დიდი უბუნებელად მიუხარება, მაგ-
 ნიამ მათ, მაგნიამ ხანს აჩვენებს და მათ დაძვრება. ბოლო ყოველთვის
 თავის კი მიუხარება ამ სავაჭროველთა, მაგნიამ მიუძღვრის-მაგნიამ-სავაჭროველებს მანკრეველთ
 ჯიშის დასახლება მიუძღვრის სავაჭროველთა დასახლება.

მაგნიამ სავაჭრო გზა მიუხარებაველთ ოცნს თავიდან-ყოფის მანკრეველთ
 მაგნიამ მიუძღვრის ყოველთა მიუძღვრის დასახლება. მაგნიამ მიუძღვრის
 მიუძღვრის კავშირისათვის დასახლება. რუსეთის ოცნს მიუძღვრის მიუძღვრის
 მიუძღვრის რუსეთის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის
 მიუძღვრის, მიუძღვრის სავაჭროველებს მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის, რამ
 უბუნებელად "ყოფის დასახლება მიუძღვრის მიუძღვრის".

ყოფის დასახლება მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის, აჩვენებს სავაჭრო
 სავაჭროველებს მიუძღვრის კავშირისათვის თავიდან-ყოფის, აჩვენებს მიუძღვრის
 რუსეთის მიუძღვრის და სავაჭროველებს მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის-
 სავაჭროველებს.

მაგნიამ მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის
 მიუძღვრის დასახლება სავაჭროველებს კავშირისათვის დასახლება. ^{1/} სავაჭროველებს ოცნს
 რუსეთის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის, რამ "ყოფის დასახლება სავაჭროველებს
 მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის 1883 წლის 12 თვისს უბუნებელად "სავაჭროველებს
 მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის
 მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის

1/ სავაჭროველებს მიუძღვრის მიუძღვრის 1725 გამოვიდნის მიუძღვრის მიუძღვრის
 მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის
 ,, რუსეთის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის მიუძღვრის

მომხრე ამაშიც უნდა ვუძიოთ იმას, რომ თუნიქეთში მთელი სამეფოეობის
მომხრე თავის პრეტენზიებზე უფრო ადრე ადრე ადრე ხედავ, უბნებში ფოთლებ.

ძალი ბოლო სანაპიროები სათვინს წარმოებულ რუსეთ-თურქეთის შინძორში
განსაკუთრებულ ყურადღება ექცევა და შავი ზღვის საქართველოს სანაპირო-
ებში. ჩუნი უბნებ რუსეთ-თურქეთის შინძორში იმის გრის, სანს დ მნიჭი სანძქოს
1769 წლის 5 სოცმზინის სხეობამე გამოცხადდა იმპერატორის ამინ იმის
მესახებ, რომ "თუ უი ქანთველები იმავე შავი ზღვის მხარეს დაეუფლებიან,
მაშინ ჩვენი გეგმბა, სანისაველივეკო ამინდის მიმთხვევაში, უბნებ საიშველ
თავმეცხადანი მივემაცებამ" 1/ სწორედ ამის გამო რუსებმა თურქეთთან შინ-
ძორი იმის გრის რჩევი სუბეცის ფოთის აღება, შავჩამ ამარე.

"მეფეშანი ამან სოლომონს იღეს იხილა, რომელი უნი განთავისუფლებიან
ფსძართა მოხებისაგან, ამისათვის ვუდინა რასობისა იმპერატორიყას უკოცვირ-
ნას, ... შანი სანაპიროებისა მხედრობა და აღიღეს ყოხე ქუთაისსა, შოჩაშხისსა,
ყუყუბუთისსა და ბაღდადისსა და შინაველი მონჩიყა... და იქმნა თავისუფალ
მეფე სოლომონ.

ხოლო მეშველამად წარმოვიდგინე იწინაშეღრეს დაეიანო და მეშველგენ
ფოთის ყოხისა, ვანმა უნი აღიღეს... და წარვიდგინე რუსეთადვე წარს ქინსვე-
სილი 1770ი 2/ ,, ნაყვრად შის | გინაფ ცოცლეშინასა, ი. ე. | შოკოლა ტეხინილი
ხუბოცილი. შონჩელი სუბოცილი შოკოლა ფოთს. ვანმა იღეს უნი უბლი დაშინობა,
უკუ ამიქყა" 3/

1/ "Архив Государственного Совета", т. 1, стр. 339.

2/ ს. დაეიანო იმეჩეთის იუსტორია", | "ივეჩია", 1879, № 7-8 |

3/ გ. შავთბაშვილი "მასალები" გვ. 18 უნდა მივენიშნოთ, რომ სოლომონ 1-მა
ცოცლეშინის მონარქადვე აღიღ ქუთაისი ქალაქი, ყუყუბუთისა და შოჩაშხის
ყოხებში.

հրեցոսն ընկերմապոսն յանջալ ոչուրա, հոսն հայտ յաշտըն նահմալցըն
յաշյաստամն սոմթյուկցնս մաշտընըն ուրնեմոլա տյ մախահոցընսա ըս հրեցոսն
մոհոսն քմիցընընսոտըն զն ուրնեմոլա միաջալմնհոյո ըս միջոցըն յամցնոյա-
սոցնո. զմ սալմցնո մնոմցնընտյանո ղըջոլո զյոհնս փոտոսա ըս ծախոսն մցնո-
ցնեցնոն սաշտոնն.

յոսնոտսա ըս մաջ մեղասմիցա լցնոցնոհոյնս մցնոցնոցնա, հոսնընոյ
սոյոտոնոցն ձիոսն ըս ղալընընըն, քմիցընընընսոտըն փոտոսա ըս ծախոսն սաշտոնն
նահմալցընոտ ջալալիսն ըս զմոտ յո սնալոտ, ջալալոյնընըն սալահոցընսա ըս
սալահոցըն յաշյաստոսն հրեցոսն միջոցըն ըս յաշյաստոցնոն սաշտոնոյ. սոյոտոնոցն
զմ մոմահոցըն ձոտ մնոմցնընտյան մահմալցընընս մոտմոն. մցնոցնոցն ըսնչոյ
սախնոյ, սալմցնընըն ըս ոմցնոյոտ, տյմիցա զս յյամնասոցըն փալթոյոհալ, զն
սոյոտնըն տաշոն զյցմիցընընտոնսն հրեցոսնսալմո, յոնալըն ըս "...ցնեցընընըն
մոհոցն զտոմնոսա, ըս ուրն ձիոսն ղանհո տոնն". սնոհոցն զմոն ղամո ոմ
մոմոլոմն, հոսնընոյ սնահմոցնըն հրեցոսնսա ըս տյմիցոն մոհոն փոտոս ղանմցնոյ,
սոլոտոնն տյնիցոնն մնահոցն ղոտմոննըն, ոս սլոլոտնըն տյնիցոն մցննահոցնը-
նոնս մաջո մեղոն սախնոցնոցն միջոցըն ըս սալահոցըն, հոսնոյ սոլոտոնն ուրն
մոմնոն ոսախալըն, չոհ զնոտ տյնիցոնսալան, հոսնոյ հրեցոսն մոնսալմցըն
մոսո ըս յաշյաստոնսալան ըսնմահոցնոն մոլոցնոն ջալալոցընընսա ըս մոհոցըն, հրեցոս-
նաշոսն սլոլոն մցնընս հրեցոսնըն փոտոն մոհոցն մալընըն ղահոցնոն ջալմո-
սնոն սալմցնո.

17
18

փոտոսն սաշտոնն, ոսն հոյոհոյ սալմցնընըն մցնոցնոցնոն սաշտոնն
ջալմոցնոն մոլոցնոն ղալընըն տյնիցոնն, մալհոցն տյնիցոնն զնալոնն զմոտ զն
սոլըն փոտոսն սոն ըս ղոտմո հրեցնոնսաշոսն, զնալմոցն ըստմոնն, զնալմոցն մոնն
ջալմոցնընըն սալալընընսալ զն ոմլոցնըն ոս. հրեցոսն ոմլոցնընըն ոչո ընկեր-
մալոցն սալալընընըն զմոլմցընըն ըս տաշո մցնընընըն տյնիցոնն ոմոնս-
լան, հոսնըն սնահմոցնընըն ղան ղոյ, յաշյաստամն սալմոտ մոլընըն զն ղանն-
ըն.

მთხზველად ჩუბუთის მიერ ჩაღებულ ქაღალტის კოლსაღრის მჩრისა, ჩუბუთის ვაჯვასით სავითომ მუთამუკოყუჩისაგის, სათხე ვჳი მუბდელ აჳ მჩრ მხზველადნი ქაღალტის გავითხროდა.

✓ ჩუბუთის სავითომ მუთამუკოყუჩისა ვაჯვასით დღითაღრე უაჩუხებულად, მთხზველად იმ უმჩრისუხობისა, ჩოქველად ქაღალტ-ვახუთის მუთამუკოყუჩისა მის აჳ მჩრ მხზველად. უჯრამულ სავითომ უაჩუხებულად ვა ჩუბუთის თონისაღრე მუხე უღრმეღრე მღრე იჩრისა ვა თუჩუთის აჩრისობისა ჩუბუთის ქაღალტ- მის აჳ ვაჯვასით სავითომ უქმნაღრე. უჯრადე აბის ვამო ყოყობათე დუკონებოთ მითომუღა სავითომ მავითომის გავითხროდას აჳ ვაჯვასით. სხვათა მჩრის ვხ ვაჩრმუღმად ვახისამღრჩავდა ჩუბუთის სავითომ პირღრეკის კუჩის იმჩრუთის მჩრისა.

მთხზველად ქაღალტისა, იმჩრუთის სავითომ მჩრ მხზველადნი პირღრე- კუჩის მჩრის მქომე ყოყობათე უჩოყუღს მავითომუღრე აბიღრე ვაჯვასით. მის ვაჯვასით უქმნა მჩრე ვაჯვასით ვა მის ვაჩრე აბიღრეხე მჩრე- უახობის ყუღრე ქაღალტის; თუჩუთის სავითომუღრე, ჩრისის მავითომუღრე, სხვაჩრუღრეს მჩრის მჩრე მავითომ 1/ ვა სხვა ქაღალტე ვაჯვასით ჩუბუთე თუჯ-აბიღრეხე მავითომ. აბიღრე უჩრის ვაჯვასით ჩუბუთის სავითომ ქაღალ- ტის სხვისუღრე აბიღრე მჩრის ხეღრესუღრე მის აჳ ვაჯვასით ჩოქველადე- რე ვაჩრუღრე აბიღრე სავითომ მის მჩრ თუჯის სავითომ პირღრეკისა. მის ვამო ჩუბუთის ხეღრესუღრე მჩრის აჩრისა იმ უჯრამუჩის ვამო მუთამუკოყუჩისა მისთრის უსაღრე დღრე სავითომ იმჩრუთის სავითომ უჩრისუჩრისა. აბი მჩრე- მის ვაჩრე მჩრე მავითომ სავითომუღრე მჩრის ჩუბუთის სავითომ ვაჩრე სავითომ იმჩრე მავითომ მჩრე სავითომუღრე მჩრის მავითომ პირღრეკისა ვა მხე- მხეღრე მჩრის მჩრე სავითომ მჩრე მავითომუღრე მჩრის მავითომ პირღრეკისა 37

1/ Берле "Присоединение Грузии к России", стр.26.

Ստորագրան 11 Եմահեղ տրոտոնց անըղըն հյստն ոմցհոտոս մոնայն
 սախմցընի հահոցոնստոնն սաճաճս. Թոհրըն անցոն սաճահն ճանջա Խորոտոն
 11 հահոցա սախահտըրոն օղոս ժոտա մոցն Կոնցոն ջաժո օղոնը ջաճաճո.
 Ստորագրան 11 Դահուր-յանցոնս իջլս յյաճահոցըն ոմցհոտոս իջլստոց ըս ան
 անցընցնալոս Կարոնըն սախահտըրոն մոցոն ժոտա սախմցընի մոսո հահոցոն
 ջամահտըրնան. հյստմայ սնոհը մոնոց անցընցնալո ջաժոսցոս ոմցհոտոս
 մոնայն սախմցընի հահոցոն ջանահոնընընը.

X Ստորագրան 11-1801 սըն 4 օղոնսլոն սնցնըն: ոմմցհոտոս օղոցնանընց
 1, հոմ 11... ոցոն ցսց յմոլըրնման յահման յընընըրնտոնս տխրոնսման,
 հոմ սանըն մոցոնոնս սախահտըրոնս. սանըն անս հոմո, -հոմընսայ Եսպահոտ
 ջանցընոնս մոցոնս ջոհոցոնսճան ըս ըսմոնանս սախոցոնս սանընսանս ջո
 ջանմահոցընընս մոցնահոցնանս մոտսա մյճհոցն յմոլըրնոց հոմըն... սանց-
 հոցոն ըս սանսոցանման մաման հոմման մոցոցնոն ոհոյն, մոլըրոմաջ
 մոցոն ջոհոցոնս, մոնցա անըրնանտ մոցոնս ոլըրնն 11... ըս տրոտ մոցոնան-
 ցս ջոհոցոն մոնցս ոլըրնոն մոցոնանս ոլըրնն, 21 ջահնս մոցոնոն օղոց մոլըր-
 իրոնտա ըս ոցոնցս անըրնոն մամոնս տրոտոնս ըս մոլըրնոնց մոցոնոնս-
 տրոն Եստմոլըրն սոսնըն մամմամանտ տրոտոն մոլըրնան ջոհոցոն ըս ոմցն
 Եսպահոտո մմոտոցն, ժոտա ըս տրոցոնս Կոնցոն ջանցըն մոլըրնոնս.

Y օմոնստոնս մոլըր-Եսպահոտ յմոլըրնոց ըս յմոլըրնոց յոլըրնոց
 Կոնցոն յմոլըրնոցնան տխրոնս, ընըն ոմմցհոտոս հոտո անո մոլըրնոց-
 հոն յոհոնս յոմոցոնան սընմոլըրնոնս տխրոնս Կոնցոնոն ցսց յոցո-
 ըրնըն մմոտա տրոտոնս ըս մոն մոլըրնոցնոն մոլըրնոցնոն սոլըրնոցնոնս

11 "Սախահտըրոն սոմոլըրնոն" X 198.
 21 Կոնցոնոն մոլըրնոցնոն մոլըրնոցնոն մոլըրնոցնոն X 11 - մոլըրնոնստոնն:
 11 հոմո մմոց, մոլըրնոցնոն ոլըրնոն ցց տխրոն մմո ջոհոցոն ան սո-նս
 ջանըրն, հոմ ոլըրնոցնոն ցց ջոհոցոնոցնոն, հոմ մոլըրնոն մոլըրնոն մոլըրնոն
 ըցս, մոլըրն անոն, անոն մոլըրնոն ջոհոցոնոցնոն ըս հոմոն մոլըրնոն. ըցընմոնոն
 Դ-յն, յմոլըրն, հոմ ոմմոցնոն մոլըրնոցնոն ոլըրնոնս մոլըրն ոլըրն ոլըրն.
 ջոհոցոն. 11... սախ. սոմոլըրնոն", Ե. 1, 82. - 21.

հիմնա, հետո մոռոտն մղտնա ուրուն, ճիշտը հիման սաղահողջրոսսման
 հյսցոտն սամցոյ յահից նալըցնազ ոտքնցնցն թայն սաղահողջրոս
 Կանտոն մցմյուրհողմոս յանոնողին քղըցնոն աղըցնազ. Գորհդոտ, սաղահողջ-
 րոսն սամցոտն ընկյուրապուզ, մատ սաղահողջրոսն նսնազ մոտհնազ. հայր
 Թոմ 11. Ողյա- ոնցոնամ յնալոտուր հոտահն, մաս մշոնոնիս յյնալոտուր մղտն
 մղնո թա թոնից- մղտնոնցոնա զահից մալըցնոն զաննոնցնոտ սաղահողջրոս
 զամիցյուրընոնոն ալսաղըցնազ. հյսցոտն նղըսնըլըցնա զմոս զամո զայնոնցնոտ
 մոտոնոյըն մղտն մղտն/ ողրոտոսա զա զահնոտոնն/ զանըլըցնան ոմոհողոզան,
 մալընամ սարոտոն 11. թայն ահողընա հյսցոտն մոտոնոյընա զալմալոտընան,
 ոն մոտոնոյընա թայն յաղըցնըլըցնոնց մղտն մղտն մոտոնց. զմալը զոտ
 սարոտոն 11. յնսնոլա հյսցոտն մոտոնըլըցն, ոմ մղ մղ մղ մղ մղ մղ մղ մղ մղ
 զանըլըցնա ոմոհողոզան, զն հղմտոնսաղ սասանըլըցն ոմոնցնոլա զյոնոտոնցնա-
 զոյո. 21. Թաղահմ գահոցո գաղթազ հիցնոլըն, սարոտոն 11. մոտոնըլըցն մատ զս
 մատն յաղըցնոյան հյսցոտն նոնաաղմըլըց.

11. Գլխոն... Թ. 1, ճ. 558. Նմ սայրոտնոյ սարոտոն 11. չոն յոլըց 1801 Նրոն
 6. խոնցիցոն մղտնըլըցնոն զաննոնցնա մոտոնըլըցն. սաղ. մ. ս. մ. յոտո-
 նահողջրոսն ահողըն սահողջրո սամոնողջրո, զանսալըցնոն մոտոնըլը-
 ցնան սաղաղըցն ոտքն, սաղմոյ 11. 186, 187, 188, 189, 190, 191 Նրոն
 21. զյուրմոնցն յըլըցն մոտոնըլըցն ոն հյսցոտն նղըսնըլըցն զմ սա-
 յոտոնըլըցն սաղմոյ: 11. մոտոն մոտոնըլըցն, սաղմոյ, ոմո հողմոնըլըցն-
 նյոնըլըցն/ ողրոտոն, ո. յ. 128 մոտոնըլըցն ոմո ահողջրոն 21. զաննոն-
 ոյոն զանողջրո սաղմոն ողրոտոն սասանըլըցն զամոլոլըցն սաղմոյ, զահ-
 սըլըցն 127-128

21. Գլխոն... Թ. 1, ճ. 348.

ამეფისგან მანაჯის სარქველში ჩაჩვენის საბაბს აღიკვეთა საბი-
-ჯობის სარქველს, "საბიჯის სარქველს 1802, -ქ-ის ვე ჩქმისა აღიკვეთდა
აღიკვეთდა მანა. ვაჩვენა ვე სარქველ-ვაძა ვე ვაბუნს სარქველში ვაძი-
-ბიჯის სარქველს მანა... ვაჩვენა ვე სარქველს! საბიჯის ვაძი, გ. 1. | სარქ-
-ვიჯის... ჩაჩვენა ვე! საბიჯის-ვაძის, გ. 1. | ვაჩვენა ვე სარქველს სარქ-
-ვიჯის მანა სარქველს ჩაჩვენა, ვაჩვენა ვე სარქველს სარქველს ვე ვაჩვენ-
-და სარქველს მანა ვაჩვენა მანა მანა-ვაძის მანა ვაჩვენა ვე სარქველს,
სარქველს მანა სარქველს მანა მანა სარქველს ვაჩვენა მანა მანა მანა
სარქველ-ვაძის" 1)

ვაჩვენა ვე-მანა ამეფისგან ვაბაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა
ვაჩვენა მანა "სარქველს მანა-ვაძის მანა ამეფისგან სარქველს მანა-
-ვის სარქველ-ვაძის სარქველს" 2) | ვაჩვენა ვე ვაჩვენა ვაჩვენა მანა მანა
14 ვაჩვენა ვაჩვენა მანა, სარქველს მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა ვაჩვენა მანა მანა | 1, საბიჯ-
-ვაძის სარქველს ვაჩვენა მანა.

სარქველს 1) სარქველს ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა

სარქველს 1) ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა
ვაჩვენა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა მანა

1) ე. ბაქრაძის მანა "მანა-ვაძის" ... გვ. 64
2) ვაჩვენა, გ. 1, გვ. 564
3) ვაჩვენა, გ. 1, გვ. 566
4) მანა

5) А. Берге ,,Присоединение Грузии к России" стр. 25.

ոմից հետոն Յոննայի սահմաններ հրեցողս Բահրջոնսայոն սահման ոմըցո-
 ղա ծրնչիոնս ցոնցմո զամնցըցըրո յոննցանցոնց զաշոտոն-մոս ճըրոց ¹¹
 յոննցանցոնցս զլրոն տոկոյն իցնցսահցմնչը ոմն զա ոմնցիակոմն ⁹
 ոյոննա մյաժըցիմրոմն սարտոտոտոս յոննցանցոնցս զանսանցոնսյալըցմն ²¹
 սարտոմոտան զամոցմնայոնցս սոյալոցո, մաքնոմ ոյոն յոն զանցրոն
 սարտոմոն, յոննցանցոնցս զանսանցոնսյալըցմնց. մոն մյժըցը ոմնցիակոմն
 զո սահմոն մոցրահրոնց սոսոմոյոն զանցրոն. զո յոննցանցոնցս յոննցոն
 հրեցողըտոս մյտաննցմն ինոմոն. զո մյտաննցոն տոնաննոց ինոմոն
 հրեցողըր զանցրոնցմն սարտոմոն ¹¹ յոննցանցոնցս զանսանցոնսյալըցմնց
 այ սոսոմոյոնս զան սոմ. մոնըցմն. զո սահմոնս յոննցողըց զա մոցրո-
 հրոնսանցոնցս սոսոմոյոնց մոցրոյոն մոնցրոն ինոմոնց ²¹ մյտոն

¹¹ Дубровин, Н. Закавказье от 1803-1806 г. стр. 185.

²¹ սարտոմոն / զանցրահրոնց մյժըցը սահմոնց լանցո զաշոտ զհրոնս-մոս
 նըրոն յոննց զանցրոյոն, մոցրոն զաշոտ զոննցոն-մոն ոնսահրոնց
 զաշոտ զհրոնս-մոն մյոնցողըցոնցմն զո հրեցողըտո զաննցոնցոն
 մոցրոն հրոնցըր սահմոնց լանցո. սահմոնց ոնցրոն յոննց ¹¹ տոնս
 մյոնցոն-մյոնցոն զաշոտ զհրոնս-մոն սահմոնցմն, զանցրոնցմն
 լանցոնց զաշոտ զոննցոն-մոն զա զանցրոնցմն զաշոտ զհրոնս-մոն,
 սարտոմոն ¹¹ սահմոն.

սարտոմոն ¹¹ 1801 մյոն մոնսոյոնցմն լանցոն հրոնցոն լանց-
 մոն, հրոն սահմոն-մոն մոնց մյոնցոնց մոնսոն մյոն զան զո սահմոն
 լանցոնց զանցրոնց մոնցոնց մոնցոնց մոնսոն... / սար. մ. ս. ս. յ. սահմո-
 նո սահմոնց սահմոնցողըր, զանսանցոնց մոնցողըրոն սահմոնց
 սոմոն, սահմոն X 186, Գ. 1801 / զաշոտ զհրոնս-մոն հանցողըցմն
 մյոնցողըր ոմնցողըր, մաքնոմ սահմոն, լանցոն յոն զանցրոն, սարտ
 մոն յոննցանցոնցս սարտոմոն ¹¹ մյոնցոնց սոմոնց մոնցողըր ոնսոն, սարտ
 յոննցանցոնցս սոսոմ տոնս յմյոնց տնոնցմն զաշոտոն, սոմոն
 մյոնցողըր, զանցրոնց, սոսոմ ոմնցողըրոն սահմոնց մյոնցողըրոն
 սարտոմոն ¹¹ - սահմոն յոննցանցոնցս զանսանցոնսյալըցմնց.

անբաժնուց թուրքացիքն յոհնելն զա ծրուցսցես ընթերցմամ ռոմս մըսա-
նըն, հոմ յոմնսանցոնցն զանուրոնսցըննսանսցը զանցմանն ցըսհնընհ-
նո, զհմըցն սուրման 11 զայնուրոնսցընս յոմնսանսցոնց ցըսըմոնցն.
հըսըտն ըմըմանս ճընմոնցն մահմադընս.

Ոմնիցոնս զա սանցհրդան ծիմուց ըրնսյուն մըմոմց յոսըննստընս,
աղիցսցն մահմադընցն սանանն ոմնիցոնս մոնայն սաթմընքնի հըսըտն
հահըցոնստընս. "սուրո ցրնանուցան մըսը ոմնիցն սուրման մահազոն սցըսն-
յոլա ցընմնա զա ըրնիցսնա զա սըրանուց զազոնսն ճրոհուրն, զմաը յմալո
վնենուրման զազոնսն ճրոհուր մըրցանա տալո տալոնո ծպահըրումանս վըցմը
հըսըտսն, զա զըսնցս յոսըմոնցընս. մնմըմըն զոննս յոսըմոնցըն արնաը մնոն-
հըրո ոմնոն, յոնս տընն սնաըլա զայնմայն ոմնիցն մըրսնս, զա զանցիւմն
հմնիցոնսն" 11 ոմնիցըն ըրնսյուն սալոնս ոմնիցըն-սանցհրդոն-սալոնսն-
ընս հըսըտ-ոմնիցոնս սալոնսն զազոնցը. սուրմանո 11 յահըզ նըրալա
հոմ ըրնիցսն մալոն մըմոմց յոսըննս սըն յոմնցըն ոսո. ման ահանցոն զանո
ցընուցոնիսն մըմոմց յոսըննս ոմնըն, զհանցը տալոնո սանցարոն մըմահ իցն-
նոս յըրմընուցն ոմնս մըմոնցը, հոս զուրոնսցընուրո զա զանսցընուրո հըսըտ
զայնցմոնըլա. զոնս զանո տուրնանս զըմնս սալոնսն հըսըտն վըցմըրումո-
նանց. սն սաթմընք ըլուրնոնց մըսընքըն զանո յո զանցմանս, սուրո զմալո
ըրոն ոմնս ըրնիցն յոմնսանսցոնսցըն սըրուանտան անահաղընցն սուրմանա-
լընսն ոմնիցոնստընս ծպահըրումոնս զատոնստնո յոլ.

Հըն յոլըց մանան, սանան զայնցմընցըն ոմնիցըն զահուր-յանցոնս
սանցարո, ոմնիցոն մըրմննս տալոնսն զահո զըրուր յանսցոն մալոնցըն մալոն-
մըրըննոնս զա սնսուրնսցըն ըրընցընըննստընս.

1800 թուոն 1 կըրկընքընս զայնո մալոնուրոնս զալոնսնցընցըն ոմն-
հըտընսն հոմ մըրոստան զալոսնսըլա զանն-մոննան ըրնո զա մըրոնս մընն
նոնս ոսըրուտան զանցմանս ոմն յայն, սուրո ոսըրոնուրոն ոմնիցոնսն սալոնս
նընան զըրկընքընցըն; ման զըրո սալոնսընուրո նմոնսն տալոնոն յհուրցիոյ

~~11 զըրո... 11, 87. 246~~
1) թ. ձալոնուրոն ,, մալաընն... " 87. 69.

ნძვრეჲთღან რსმის, რაჲ მძინხანს სურს დაუცუჲ კახეთს, აბას-მონღას-ყუბ-
ღოსს, ხოლო იძვრეჲს და ახალციხეელებს-ქაჩოღს. ეს თქვენა ბოძანი
თქვენთ და საბჭოებოჲს ორგულთ აჩივთ¹ |

საოქოთმ 17 უფრო და უფრო აღებოვრეებდა მუშაობას, რკინებდა თაუთს
განმეოთ რუსეთით უკმაყოფილო უღებრეებებს და აბსოლუტურა ქაჩოღ-კახეთის
დაბოჯუილებლობის პლე გუნას.

1802 წლის 14 თებერვლის რაშორცით დაბანგუთ აცყობსებებდა, რაჲ
მეფოს ძე აღუქსახეჩე მხანძოვებს აშორ მონეჩ-მანეჩას მეჩო-ფაშასთან
და საბჭოებსაჲს სპანსუთის დახეობას, და რაჲ მან/აღუქსახეჩეჲს| ამ რეუბ-
ში მთოლო ურჩი მუშის ხანისაჲს² |

ამავე წლის 9 მარცის რაშორცით დაბანგუთ უდასუფრეებდა კოჩინებს
ყსობას ახალციხისაჲს თურქეთის ჯარის გარდაყვანის მიხახებ³ | საში
ღობს მუშეჲს ოქოთოჯოჩისაჲს მთოვებე ყსობას დაბანგუთ 24 მარცის
რაშორცით აცყობსებებდა კოჩინებს, ოჩინოღ-ს ახალციხის მეჩო-ფაშასთან
ურჩოს მთხვრას, ხოლო მის მთეჩ ურჩოს გარდაჲს სურას მან-ხანის დაუბო-
ბებოთ იძვრეთის მეფოსთან. მან-ხანთ აცყობსებებდა, რაჲ მას დაუფსუბნის
ხარებებო თოთქის მხანს უქურს და მხარ აჩივ რუსებეჲს დაუდასბმისათვის.⁴ |

ქაჩოღ-კახეთში მუქროსა და რუსებეჲს დაუდასბმის სარჩობე უკუ
ჩეღაღჩი⁵ ბეებდა. 1802 წლის 10 აპრილს მარცობეჲს სოქოთოჯოჩის აცყობსებებდა
დაუდასბმის უკმაჲს, რაშორცით მეჩო-ფაშას და იძვრეთის მეფეს ვამჩა-
ბურა მჩინეოთ სურამბეჲს დაუდასბმა, ოჩინოღებ-ფაშბაკებე, დაუფსუბნე უბს-
-ქოშოგებე, აქჩოთეჲს აშბობეჲს დასმეჲს მანგეჲსეჲს, ახალციხის ახლოჲს და
ახალციხეჲს 3,000 რეჲს აჩივ დაუბოჯოჩოთ.⁶ |

1/ იქ... 1802. 565
2/ იქ... 83. 565
3/ იქ... 83. 565
4/ იქ... 83. 565
5/ იქ... 1802. 565

«Տեղը զիտն հա տ'մա շնորհ Երկրորդն միջոց չախն թայն յցնուցա, սման
 առիցա՝ հյսնառնն զըրբորոճիցա՝ մոնջըցմո մյհորոճոն՝ մյշոտն՝ զո միջոց-
 հատու մոնաղան, Երկրորդն 11 մառո մյշոտն զա մոռո, հատուկ: մոնո մոնաղան
 սաղմոցն մո հահյոն-ըն, հոս զամոյ 1502 նրան 20 սջոնստոս տահուո
 նոսայեա ըսմահյոն: 11 14 սջոնստոս զամիհորո միջին մառո-մեշոցորոճոնս
 սղջցնոսա 20 հոյնցմո մոշոց նյցոնա թայնոն ըոսա՝ Յոճոնառո, հոմոճոտոսս
 սոնոյո հոյն մոյհ կնոճաջ մոմիցնս զամիհորո մյշոցնոսա:

«Մյ տըջուոս սչջոնիկոնս, հոյնոնս մոշոց զանց մյշոտնոսս նոսաճահոս
 մաճա-մոճառա հոմոս, մոնառնայ մոշոց նյցնա տյոտմորոճոյո մյշոցա զ
 զամիցոյոնս զամիհորո սմոյոտոնս հոյնոսառո: 1 սնյոտոյ մոնառնոս նյհորո
 ոմայո տահուո մոնիցնս յնոհոմոցայ զա ըսմոս: 11... հաջ ոհնմոյնցնո,
 հատուկս օհ յնոյոց մյշոցնո մառո հոյն սնյ սաճոմո մյշոտնոսս հոյնոսա: 11

«Ըսմահյոնսըմո Կրիշոյոն 1502 հոյն 16 սղջոցնոնն համահոյոսն
 յցյոճորոճո, հոմ աղջսանցից մառոնմոյորո տայոն զյ-մյցնոս նահմալցոնս
 յլայմոհոնս յանջոսս սչանցնոնս մյնաճոցնոճոնս զա հոմ սղյոն մյնո հոյ-
 ոտն զա տահուոն, զյտոսմո ոմոյոցնոնս, մառ մյհոկ-տայոն մյշոցոնոն
 մոտոնս աղջսանցիցն հոհորո, սղյոնոհոյնց Կրիշոյո ըսմահյոն, հոմոտոսս
 սղջսանցից սղնոմիցնս մառ հոմ նյոն 12 մոն յայոնսռոն մյշոցնոն չախն
 զա սղյոնոն ըտայոցնոնս համոյոցնոն յանջոնս սչանցնոնս զա մոն սնիցոցնոն-
 ոն մյշոցնոն: մյշոցն զանիցնոն Կրիշոյո, հոմ օղ աղջսանցիցն զյ-ցնո մյո-
 հոյն նահմալցոնս, մոմոն մյշոց զա նահմալցոնոն սղյոն մյնո յահոնս թայն
 զայնոնոն, սնալցոնոն զամայ ըսմահոյնս, մոհոցնոն 31

«հյսնառն մոյհ զախո-յանջոնս մյմոմիջոյնն մյմոլոյց նոն հոնամյ
 զալցս նայոտնո մայո մոյոնս զա յանձոնս ուղոն սալոնոն զնոս զայոյմո-
 հոյնոն մյնանցն. օհ սալոնն մոլոյոյոյոն օս զյոտոմոյոն նասոտո միոնցն.
 ոն սմոյոյոյոյանցնոն մյոհորո զայոյմոհոյնցն հոյնառոնս զա մոն մոյհ ըրոն
 նոյնս մանալոն սալոյոն զմայ զանոնսյոնցն ուղոնոս զայնոճոյոտոյոն, նորո
 սղյոնորոճոյոն հայնոնոյն մյշոցնոյոնստայոն ոն ոմիցնոյնս սղնոտնյոն սաճմոն:

11 | օղյոցնո... 87. 573
 21 | օղյոյ, 87. 574
 31 | ... 575-576

«თავდასაბრუნებელი» ვანი მიღებულ იქნას ის/იძინეოთ, ნ. კ. / რუსეთის იმპერატორის
 ქვეშით ^{2/} გამოსულია რა ამხვეთ თვალსაშინისიდან გრადი ა. ურჩხულოვი,
 ყოყმანოვს 1803 წლის 4 აგვისტოს მიმართებით სწავლა, რომ თქვენს მიერ
 დაწყებულ საქმე იძლევა ბრწყინვალეა, რომ ის ბოლომდე უნდა იქნეს
 მიყვანილი, განაძვირეთ რუსეთის იმპერატორმა უკვე შეძენილ და მისამდე-
 ნად გამომხველ აღვლინებოთ ^{2/}

მავრამ ყოყმანოვს მამონვე არ შეუძლო მისდგომოდა ამ საკითხის
 მოგვარებას, მას თითქმის მთელი ძალები აღმოსავედეთ ამიერკავკასიაში
 შევადეა დაბაზრებულ, ხოლო მყინვე ძალებით შეუძლებლად სუბიდეა იძუ-
 რება და სამეგრელოს მიმართებას, ა. ურჩხულოვი 1803 წლის 15 სექ-
 ტემბრის თარიღით ყოყმანოვისადმი მიმართვაში სიხანურს გამოსთქვაძიდა
 იძინს გამო, რომ ყოყმანოვს ვერ აღმოაჩნდა სავსით ძალა იძინსათვის, რომ
 დაუსაჯა სოლომონ 1/ მისი მიქმელების გამო ქუთაისში რუსის განჩინი-
 თის ძეგვანით, რომლითაც სამეფომდე უნჩუხვედოფილი იქნებოდა საქართვე-
 ლი იმერეთის მხარეან. ^{3/}

სოლომონ 1/ ფრედერანი სამეფოებთი უფილმბლა ამიერკავკასიაში
 რუსეთის ძალაუფლების მიხუსეგნას; ის უყბო ძალების დაბაზრებოთ სი-
 ღავს ამხად ვილა მისი რკვერდოვი სიხანურს. ყოყმანოვს სავსით საბაძი
 რკვერდა სოლომონის ნიხააღმდეგე ვადამჭირელი მომებინს მისაღებლად. ^{4/} მავრამ
 მას ამისათვის არ ვადაჩნდა სავსით ძალები. ^{5/} სწორედ ამით სსხილა
 ყოყმანოვი ა. ურჩხულოვისადმი 1803 წ. 17 ოქტომბრის თარიღით ვაგმავთილ
 მიმართვაში სოლომონის დასჯის ვადებებებს, ის სწავრა: ,, დასჯას/ სოლო-
 მონის, ნ. კ. / მი ველებ მხოლოდ 2 შირკის მიღებად... იმერეთის დაკავებას

1/ *სოლომონის* . . . 11, 87. 352
 2/ *იქვე*, 87. 357
 3/ *იქვე*, 87. 357
 4/ *იქვე*, 87. 360

5/ რუსეთის იმერეთის მიხედვით ნიხააღმდეგეობის დასაძრევად სავსით ძალები
 ვადაჩნდა, მავრამ თქმითაა საქმის განჩინებების გამოსოლომონ 1/ ძა-
 ლები უნდა გამომიღებოდა, და ეს აფიქრებდა რუსეთის სარისუფლებას.

սոցიაլիստիկ ուղիղտան միջնորդությունն են նախընտրելու, որով ըն-
դրակցության օգնությամբ, հետագայ փոքրամասն սեփական միջոցառու-
թյուններով:

Մահաբան սոցիալիստիկ ձև սեփական մեծ մասնակցություն տեսնելով ընդհան-
րապես²¹, մաքրում մոնետար օրենքով, ուղիղտան միջնորդություն ունենալով "նյութա-
փոփոխություն"³¹, հոսանքի միջնորդությամբ արդյունավետ քննարկություն չափանշան-
ներով են անհրաժեշտ սահման փոփոխություններ օգտագործելու համար կարևոր 11
նյութի ցուցանիշները ընդունելով: Ուղիղտան, "նյութափոփոխություն" միջնորդություն
միջոցով ընդունելով սոցիալիստիկ զեքստի օգնությամբ կոնստրուկտիվ օրենք-
ներով են լինում ընդունելով, որով չարիքի փոփոխություն նախընտրելով ձևավոր-
ված օրենքով են օգտագործելով զեքստի օգնությամբ, հոսանքի զարգ-
ման միջնորդություններով օգնություններ ուղիղտան մեծ մասնակցությամբ⁴¹:

Սոցիալիստիկ տարրերի արդյունավետությունը համարվում է 1964 թվականի 25-ամյակով
համարվելով օգնություններ ստանալով 11 արդյունավետ, օրենքով են ընդունելով
արդյունավետ օգնություններ օգնությամբ 23 արդյունավետ ընդունելով ընդունելով
"միջնորդություն մի, որով 75-ը և 60-ը միջնորդություններ են սահմանվելով, մաքրում
ընդունելով արդյունավետ զեքստի օրենքով"⁵¹:

Ուղիղտան, "նյութափոփոխություն" միջնորդություններ են ընդունելով օգնությամբ
ընդունելով 11 արդյունավետ "ընդունելով", օրենքով են ընդունելով, որով "ընդունելով
ընդունելով" ընդունելով օգնությամբ միջնորդություններով, ընդունելով արդյունավետ
օրենքով են ընդունելով, օրենքով են ընդունելով սոցիալիստիկ միջնորդությամբ մեծ-
ությամբ են ընդունելով օրենքով զեքստի օգնությամբ:

11 Արդյուն, 29. 371
21 Սոցիալիստիկ մահաբանության 10.000 մահաբանության օրենքով են ընդունելով, որ-
ով մեծ մասնակցությամբ միջնորդություններով են ընդունելով օրենքով են ընդունելով
[Արդյուն... 11, № 2023]
31 Արդյուն, 29. 378
41 Արդյուն
51 Արդյուն, 29. 405; 75-ը և 60-ը միջնորդություններով են ընդունելով 11, օրենքով 60-ը և 75-ը
ընդունելով օրենքով [Արդյուն... 11, սեր. 380-386]

1884 წლის 25 აპრილს ვრამიანურის ცნობილი იმერეთის მთავარ
გადაწყვეტილ ამოყენად დაყენა ამოგრიკავრისგან რუსეთის ძალაუფლების
ნიმუხადმდე ბრძოლის საკითხი. მთავარ მხრივ კი, ამოგრიკავრისთვის საჭირო
ახდომის მიზნადგება მამა-ხანის საჯაროებში ჩაბეჭდვით და მას თავის
შეიქმნად და აღიქმად მისი ბაჟონში პირი მნიშვნელოვანი კარგობით
საქართველოსკენ ვამოხსენებ.

კვირ კიდევ 1884 წლის აპრილადვე მიიღო ყოველნაირი უნარი რუსეთის
მთავარადმდე ჩინის მთავარს შეხატვამ. ამასვე დროს აღიქმად მისი ბაჟონი-
შეიქმნად საქართველოში თავის თანამოაზრეთ ჩინის საშეხატვის
შესახებ. ის სწერდა: „მთავარ მთავარადმდე საყვანჯლოთ მოგვიკითხეთ
მოხილეთ თანად და მუშაობთ ახლა ჩვენს ამისკენ ყველაფერს თანად-
დებოთ ყოველნაირს კარგობით მამოქმნეთ და დროს მოწყობდით სათქმელად
ახლს ჩვენში საქართველოში შეიქმნათ. და დროს მოწყობდით უნარს ყველა
დახმარებთ იმისა“. ამ წერილს მარტინის ქვედა კუთხეში აქვს მითხარი
„ხანის ვამბათ იყავით და თუ შეიქმნათ აქვენი ხარ მთავარადმდე...“
დასაჯერებელი კი სურათში 11 უმნიშვნელო საქართველის ქართველთა რუსეთის
ძალაუფლებას. სურათის კავშირში მოხილეთ ჩინის და თანამოაზრეთ უნარ და
უნარ აქვენი ხანისთვის შეიქმნათ.

„იმერეთ-სამეგრელოს აღმწერა“¹ | რუსეთისკენ სწავლა, რომ აჩვენებთ
მეგრეთის კავშირს იმერეთისა ჩინისა და თანამოაზრეთ, რომელიც რუსეთის
იმერეთში შეიქმნის ყოველს კახის მიხედვით და რომ მეგრის ახალეობის
დაშლისთან თავის კავშირით დროს ვართვის აქვს ყოველი და ყველა-მეგრე...
ახლს მოგვიკითხეთ ყველა მის საჯაროებას, ვამოხსენებთ

1/ თან. დ. ს. ს. კ. სასაქმლოთ სამსახურად, ვამოხსენებთ საჭირო
ყოველი, სქემა N 4, გ. 252.

2/ იმერეთ-სამეგრელოს აღმწერა რუსეთისკენ ყოველნაირს საჩუქრისა
1884 წლის 25 აპრილს.

გავლით განვიხილავთ რუსთოს სიკეთესა და სიძინეს. ¹ ამის
 გარდა თუნივეთმა აღგორთმინი ვაქმის მიუხაზნაველად თავისი უმისანი ვაძი-
 გბიავნა. ამ პერიოდში არა მარტო რუსთოს იქნა დაიშვირესებური მიგორხული
 ურთიერთობის შენახ რეგულაციის, არამედ თუნივეთის, ² თუნივეთ ამისათვის
 სავაჭრო ურთიერთობების მიმართავე, ასე, მაგალითად, კონსტანტინოპოლისა
 და ვენეციის ფინანსების, რუსთოს ახალციხის დასახ, ისე თუნივეთის სხვა
 ქვეყნების, რუსთოს იქნავე ქართლ-კახეთის სამეფოს, იმერეთის და სამე-
 გრეთის მიხედვით, რათა დაეწყინა რუსთოს თავისი ბაზრების და არ
 იმეფათ სავაჭრო რუსთოსათვის დაეძინა რათავე სარეზონის წაყვებისა. ³

რუსთო-თუნივეთის ურთიერთობა ასეთ სიმართლით მიმდინარეობდა 1806 წ.
 მიუძღვრება. მიუძღვრება რუსთო-თუნივეთის ურთიერთობაში მიუხაზნაველი
 ბრძოლა გარდაცვლა. 1806 წლის 18 აგვისტოს ბარონ ბუბნოვი დაეძინა
 გუბერნიის, რომ უძინა მინისტრის რამდენადაც თავისი ბრძოლი უბრ-
 ვი, მაგრამ ის არ იმეფება რუსთოს იმერეთის, ამიტომ მის მიუძღვამი
 იმერეთისა უარი განაყვანა, ამას მიუძღვამი რომ თუნივეთის, და ამიტომ
 ამიტომ იმერეთის, სავაჭრო თუნივეთის ფინანსის მიუძღვამი. ამასთან
 ურთოდ ავად იმერეთის თუნივეთის დაეძინა გარდაცვლილ, რათა თუნივეთ-
 თამ მიხედვით რომ ის რუსთოს ეს გარდაცვლილი დაეძინა, რათა სულთანი თავის
 თავს მიუძღვამი დაეძინა გარდაცვლილ დაეძინა, აღმოსავლეთის რუსთოს მიხედვით
 და ამავდროულად რუსთოს მიუძღვამი თუნივეთის და არათვის ბრძოლის მიუძღვამის
 რუსთოს მიხედვით. ⁴ გუბერნიის მიხედვითავე დაეძინა ნაბოკო ბუბნოვი
 სარეზონის დაეძინა მიუძღვამი. გუბერნიის 1806 წლის 18 აგვისტოს
 თანამართ ავად იმერეთის ბარონ რუსთოს, დაეძინა სარეზონის დაეძინა
 თუნივეთის მიუძღვამი, რათა მიუძღვამი დაეძინა დაეძინა ურთოდ
 სარეზონის დაეძინა, რომ რუსთოს და თუნივეთის მიუძღვამის ვა-
 ნეუვიამ მიხედვითავე. ⁵

1) იმერეთ... 11, 63. 863
 2) იმერეთ, 83. 870
 3) იმერეთ, 83. 863
 4) იმერეთ... 11, 83. 510
 5) იმერეთ, 83. 527

ბაზონ ბუღბუღი 20 ამავე წელს 25 სექტემბერს ავადობდა კუროვლის
ინფანტერიის უნივერსიტეტის დაბრუნებას და ბაზონ-ბაზონს ვადამდინებას.
ამასთან ერთად ავადობდა თერაპიის ფაქტორის მონსიონის და თერაპიის
თმის დასწავლის მემბრევენი რუსეთისადმი თერაპიის ყველა კუროვლი ადგი-
ლებს მათი მტვის სანაპიროში მათ შორის ბათუმის, ფოთის, ანაპოლისა და
სხვათა მემბრევენი^{1/}

1806 წელს 16 სექტემბერს თანოლოთ ბაზონ ბუღბუღი აფილანსებდა
კუროვლის, რომ თერაპიისა არ დაკავშირდეს რუსეთის მთლიანობა და
ამოცოდი უბრძანა მიხედობის ვადამდინება სანაპირო და დაქირაოს მოდერნული
და ვადამდინება, მაგრამ ეს ყველა არ მომხდარს მისი თანობისად ვადამ-
ცხადებასთ და ამოცოდი თერაპიის კუროვლებს უბრძანა. იქნებ^{2/} კუროვლის
არ დასქირავებოდა დიდხანს დიდობი, 1807 წელს 7 თებერს თანოლოთ ბუღბუღი-
საგან მიიღო უბრძანა რუსეთ-თერაპიის შორის მისი თანობისად ვადამ-
ცხადებას^{3/} ბუღბუღი კვლავ ავადობდა თერაპიის სანაპიროების ვადამდინებას
და ბაზონთან მათის მიღებას. ეს ავადობები იყო, რადგან რომელი
ბუღბუღი სწავლა კავკასიის სანაპიროებისადმი არ შეიძლება ჯანის უბი-
რესი ნაწილები ვადამდინებას არ იქნება მარტინობები ვისდას მხრდას
ბაზონთანცხადებას^{4/}

თერაპიის, რომელიც სანაპიროების ნაქირავებოა ჩავსა რუსეთთან მამი
მარტინობები აღმოჩნდა, მის შემდეგ ჩავ 1807 წელს ცოდნობის რუსეთ-სანა-
პიროების შორის მხრდა დასწავლება. თერაპიის მისი სანაპიროების რუსეთის ნიშანდ-
ეფს სანაპიროების დასქირავებოთ დიქობდა. რუსეთ-სანაპიროების დასწავლების
შემდეგ თერაპიის არ შეიძლება იმერეთისადმი კუროვლი დასქირავების აღმო-
ჩნდა.

სალომონ 11 ვერ შეხდოდა ანტირუსული ძალების დაჩაბება კავკასიაში.
მას ხერხ უძირდა მოვლენათა რუსეთული ვადამდინების მიხედ მიწაგანი
დოგოვა.

1/ იქნებ 21. 227
2/ იქნებ - 11, 23. 227
3/ მისი ვადამდინება 1806 წ. 16 სექტემბერს
4/ იქნებ... 11, 23. 531-532

Երկրորդն ծագոս մըմըջ, հոմըժայ հազրմա հհան-տըրյցոսն ըս
 մատնը զամուրըցնըր յոհընոս մտըր զըջմընո, զսրըրյեսըր ժաընո
 տաընանտ ոմըջընն ոնջըրոսն զանժահըննն զմըջահըննն. զըրյանըրհը
 ծախոնոմըրո սախահտըրոմո տաընաժաննաըհոննն սնըրընն: ,, սոցընըրն
 տըրյեսնոստընն հհա մըրյոնըրընն սոցընըրնն հըմնա յոըրհըրոսն զաժո-
 յոնննհըրո տըրյան յոըրըննազանն յընտըրոնն" ... զս ծոմաըրյեսն զանմըջը
 ոս ,, սաժոնա ժըրըրտա ըս ըրըտա կըրմնոպըտա ժաըր ըս նաժոննա սըրըրոն
 հհաննա, ոննաժոննա, ըս ոնջըրոննա զանոննաժ տըրյանն իըրտազանն յընտը-
 տոստա" 1/

Վըրյանըրհը ծախոնոմըրո հի յմըջընն հիյ զնտ սըրնաըրհըր մըմոնը-
 յան հըսըտոն ժաընաըրընոն զանաննոմաժ յաըրյանոմո: ոս սըրըրոնն զաժոյ-
 ցընընոնն զըրնտա ախանըրնաժո ըս հըսըտոնն սազահըրո Յըրոկըրյոհի զահտը-
 րըննաժ. ոմըրհըտոն 1840 նըրոն ախանըրնա մոնտընն սըրնաըրհըր զահըմոյնն
 նահմաըրըրնն. մնջաընո ախանըրնոն զամոմըջըրյանն սըրըրոնն զաըրտընն ըս
 յանըտմո մըմըջ հհանոնն զահընոտ սախահտըրոնն ըս յաըրննա ըս ծազհախոննոն
 ըրննախոնն զըր զընն Յըրոնն զաննհանըրո. հըսըտոնն զաննաըրոսըրա հա
 իըրընն սախահնըրոննազանն, մտըրո տաընոն սըրհաըրըննա տըրհըրոմըր ըս մաըր
 մըրոնն սանաժոհոննա մըրոմըրհըրնն զաըր զոննաժ. հըսըտոնն ոմըրհըտոնն յըրո-
 ցըրոննաժ յոըրյո յոըրոնն զմնընաըրընն տոտոնն սըրըննաժոնն սախահտըրոնն
 սանաժոնն ոմըրհըրոնն հըսըտոնն ըրըժաըր զահըննն զաըրմոյրյանն" 1/ սըրըրոնն

1/ "История Россия в XIX в." т. II, стр. 510

2/ ձոնն զամո տաըրոնն սահոյրահոնն լըրհոմոնաըրնաըրոնն սնըրընն սըրըրոնն 1/ :
 "Երկրորդն զամո զըրոննաժ զաժոյցըրննաժ զաժոյցըր յըրմըրտա մոհոնն, հոնն ոըջընն սաժոյ-
 ցոնն հըմնա մըրհըր սահոյրոնն մնըրոննոնն հոյա զնտոնն սոյոյո յաըր, սաժոյնն
 մը մըրնըրոնն ըս զաըրոյըրնն մաժոհոնն զնտոնն սոյոյոնն յաըրոնն, սըրըր զնո
 սաժոյնն մը հհա մնըրնաըրնն յաժոննաըրնն հըմընն զաժոնն սոմիհաըրըր մնըրոնն-
 նա" 1/ ոնն. սաժ. մ. Կ. Կ. յ. սահոյրոնն սաժոյհոնն յըրո, Կ. Մ. սաժմըր յ 187, Կըր.
 72-73/ ձոնն զամո լըրհոմոնաըր յմանըրնըրն սըրըրոնն:

"А именно вам известно, что с приобретением Поти
 нужно там иметь и войска" (1879, սաժմըր յ 22 / Կըր. 30).

պարզ մեկը մըցաբերեցաւ զայն յընտան Երանտար, հատա ոմըրդտը զան
զայցանա հյստն չահո. մազհամ ցս Երանտարնեստրոն, տը մնըրըրժաժի
սեյա հառնցն զի թոյրտընտ, մըրըրըրըր ոչո՛ւ 1806 նըրզան տըրըրտոսն
սառմահո մըրըրժահոմոնս զս սորոմոն 11 զհայրտըրզանն յոմըրըրնն զամո.

1809՝ նըրն Երանտարմա դոտոն սնաըրժաը զանգիւղն ձըրըրցսյոն
ըրըրտո յուրյոն սեհո սնըրըր, ոհո յաժահոնցիոն զս զհոտ զըրհոտ հուցս
սաժահոտ հաղըրնոնն զհըրըրհոտ 1՝ " ... զս մոյրնցիոնս սուրնս չհոտը
զաբոսոնսանս մտաչիոննս ուրոմոննս մըրոն չոհրչոս սնըրնս նոննս, հատ
ցսյոն ճըրհոլըրն մնըրհոմոտ տըրոննոտ զս մահըրնցն. զս աւուրոն. սոնց
տըրոնս; հոմըրոնս զԴըրնըրտըրհոտ տրոնժ զս մազհոմըրըր". 2՝

ցս ժաըրժո ժոննց զըր չամըրջս սայժահոնտ դոտոն չահնոմոնն
նոննաւմըրջոմոնն զսնաըրջաը. Երանտարմա զոմոյհո ոհնըրոնն տնըրոն-
զան չայցմաւնս չըրնաըրհոտ յուրյոն յոլըր ոհո ձաւըրոմոն. "մնմընըրման
սոննման մըրըրման սորոման, հոմըրնսյ աԴըրնըր յոհո մոսըրըր տըրհոտ
տանս զս սնաըրզայս հյստն յնցժս, յնհմանս մըրմոմնհոն սահըզնս նըրդտըրն
ժոննոննոն, ժընս յաժընսանս, հատա մահըրըրն զս մոյրնցնս հյստն մոն-
ըրնո ոչո/սառմահո մասաըր, ո. յ. / սուրն... մոնըրոնս զըրոյաննս զոնոննց-
յոն չնանըր յոյնաժըտ զս սնաժոնոտըր, ժոնս նըրմոննըրտոտ, յըրցն
մըրն զսնման հյստն... զս մոյրըրնս յուրըրն մոննոյն մառ ոմըրհոտ զս

1/ "Славянин" 1828 г. ч. VII, стр. 271

2/ Զ. ձաւըրոմոնըր "մասաըրժո... Ծ. 85. յըրըր յնըր մըրըրնոմոտըր հոմ զըր.
"Славянин" սնոմոնտ " ... Поги была защищена 34-мъ пушка-
ми и тремястами турок" /, "Славянин", 1828 г. ч. VII,
стр. 272

զաբոսոննս սնոմոնտ յո՞... ոչո սոնցնս ման սոնս ձառմոնն ձըրո զըրնըրըր
ձահրաժոմըր զս ձըրնըր զս մըրնոմոննըր զըրնսնո յայտ ոննաըրոնս" / ոն. զամ.
" յըրհոտ", 1871 թ. № 121 մազհայ ձաւըրոնըր զոն սնոմոնտ" ... տոտո ոչո
զորզ զանգիւղըրո ոննաըրտազան զս տրոտ տոտոյս զոնն զս չմըր զոննո
մազհո, համըրտըր զհոտնս մնոտ աԴըրն մըրն մոհըրմըրո, սորո ոհոնս մնոտո
ըրնն զորնո մըրժահոն զս մըրնաըրնս մնահընս աԴըրն յառոն զս սաժըրա
ըրոն, յորնց առն զըրնաժըր" / ոն. "սնաըրն տոմնհոմա", Ծ. 109/.

Մաշու ժողովի կանաչահողից հրեշտոս զանազան ցանց յայտնող
պրծնա մտի մըջումահողի յայտնում, ¹ հաջորդ Մաշու ժողովի կանաչահողի
հրեշտոս նյւթի զորի ստիպողը ինքնանընդան իրազե, մոս ստիպող-
ընդը մնոմնընդան զոր զը առանց ընդընդ, հոյս սնցից:

„Մաշու ժողովի կանաչահողի միայն ընդընդ զա մոս սնցից
ստիպոս, ցոյցի մատչան սանցիցի տալանսայոյ յոմոսոս իրմոս... զմ
սնցիցի զանցից զըջոլան/ մեղոլը մընսահոյ հառոսոս յըն ընդընդ
ցայոս կանաչահողի/ տալանսայոյ ոմո մընցից զոր կանաչահողի
մոմնոմահողից յընդընդ զհոմոս կոմալմը յը/ հաջորդ մոմնոս մըջոլ-
նոս, մեղոլը մընցիցընո/ յոմոսոս մըջոլըն մընցից սնցիցըն. ² |

հրեշտ-տընցից մոմնոս ոմոս զանցից մըջոլըն ոմոմնոս կանաչահողի
ընդընդընդ զա ստիպոս ¹ | զանցիցիցնոս սնցիցի յայոյ զանցիցըն
յանցիցընդընդ զ. 1807 ընոս 18 տընցիցընոս սնցիցըն մոմահողից զըջոլոյն
հոյցոս զանցիցըն ստիպոս ¹ | զանցիցիցնոս. ² | մըջոլ տընցիցըն
զըջոլոյն զպիտնոլընդ ստիպոս զա ինցիցըն սընցիցըն նընցիցըն
զալընցըն ⁴ | „ զանցից / զըջոլոյն, ո. յ. / միայն զըջոլ զնոս հմոմնոս
մըջոլ ստիպոս, հատա մըջոլըն ընդընդընդ սնցից հոսոսս հմոմնոս
զա զանցիցըն ընդընդընդ մոմնոս զանցիցըն զա մոմնոս սնցիցըն
միայն. զանցից զնոս հնցից զա զնցից յայոյ զմոմնոս հոսոսս ոմոմնոս-

¹ | հրեշտոս յայտնում տալանս մըջոլմահողից զանցից յայտնող սնցից
մահոյն ¹ | սնցիցիցնոս մահոյն զոր ընդընդ սնցիցընդըն Մաշու ժողովի
զանցից մոյցըն, զնոմը, յոմո զըջոլանց, յոմոմնոս յանցիցըն զնոս.
² | ... հրեշտոս մանցից-սնցից զանցից 1814 նընց-սնցը ստիպո հոմ
յնցիցըն, ոմոս զանցիցըն, հոմ մատ տալանս մըջոլմահողից սնցիցըն-
ընդընդ մըջոլըն զնոմնոս զա ժողովի կանաչահողից զանցիցըն մո-
լընդըն զանցիցըն զնոմնոս ¹ |

² | մահոյն զա ընցիցըն „ ծոլմընցիցըն“.

³ | *Արմեն*... 8. 111, 83. 131

⁴ | 839, 83. 139.

ლორისა, და მუყაღისგან და თუ რომელიც ღონისძიებდით განვირის რუსეთის
ყმობისაგანა 1/

სხვა მხარეა რომ მიზნის უსაყ საკუთარისი საბაბი იყო სოლომონ მუყის
განსაღებებზე და საბიჭოს რიკვირ დაყოფისათვის. 1807 წლის 4 დეკემბერის
გუბერნიის სწავლა გრად რეზოლუციის, რომ იმერეთის და აგრეთვე მასში
მყოფი ჯარების სიმძვირისა და უშიშროებისათვის საიმედო საშუალებად
უყობ, რათხ სოლომონ იმედი სხვირად განიღებდით იმერეთის მმართველობი-
დან, რომლის უი ზღვრისაგანელი მუგობი უნდა მოგუყყმათ. 2/ ამის საშასუხოდ
1808 წლის 15 თებერვლის თარიღით მიიღო გუბერნიისა უმინავისი ბრძანებდა,
სადაც აღეჭსანბერი 1 სწავლა: ,, მიუ ანა მარყო უნაანსმედი თქვენს
ამის, იმერეთის მმართველობიდან მის განსღებამი, ანამდე გიბრძანებთ
თქვენ მუედგეთ მას დაუყოფნებლიუ" ეს უნდა მომსდარისყო მუედგეთ პირო-
ბით:

1. იმერეთის ყოფილი მეთუ, ფახისის მუქვირნი და მთელი მისი ოჯახი
უნდა განსაგებოლიყო რუსეთში.

2. იმერეთში უნდა დაუნესებოდათ იმერეთის დროებითი მმართველობა
გუბერნიის თავმჯდომარეობით.

და 2. გუბერნიის უკისრებოდა იმერეთის მხარის ყველა სოლებათა და-
მოშობიებდა იმპერატორის საბერიით საბერიით დაპირებოთ, რომის სესახებ, რომ
ყველანდარნიებთან თავიანთ პირდაბდე უდებებში და უპირაყყობით. 3/

ამგვანად შინსუიპიარებდა უკვე გაღამყველილი იყო იმერეთის-საბი-
ჭოს რიკვირდაყის საკუთის. მისი პრაქტიკვირად განსოჩყოვიებდა უი საკ-
ბაოდ განიკანბერი, ჯერ კიდევ უმინავისი ბრძანების მიღებლიც რვა დღის
მუედგეთ გუბერნიის თებლობის რეზოლუციის სერიის და უნიკვის თავი მუი-
კავის და ან მისყუთ თუქვითს საბაბი დროებითი მავის/რომელიც ის-ის

1/ მიკო დალიანი, "იმერეთის ისტორია", ,,კვირია", № 9

2/ იქ... 111, 87. 144

3/ იქვე, 87. 154

ույր ըստ կրօն-տրիքի մահու/ընկալանքի/

Խորհուրդ 11 ժողովի մեմբերները կրօնի նկատմամբ ըստ
1859 թվականի քրիստոնեական ճշմարիտությանը, համար
հիմնական ընդհանրական ճշմարիտությանը համարված 20.000
միլիոն... ըստ ստանդարտի չափը հարձակվել են նրանք ընդդեմ
նկատմամբ չափ, քանզի ստանդարտ ըստ իրենց համարված ընդ-
հանրական ընդհանրական մեմբերները

Խորհուրդ 11 ըստ ընդհանրական, համարված ըստ ընդհանրական
միջոցառումների մեմբերները ընդհանրական, ընդհանրական մեմբերներ
կրօնի նկատմամբ մեմբերները ընդհանրական, ընդհանրական
ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական, ընդհանրական ըստ
ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
կրօնի նկատմամբ

Ընդհանրական կրօնի նկատմամբ ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական

Ընդհանրական կրօնի նկատմամբ ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական

1/ 11... 111... 155
2/ 11... 111... 147

3/ "Մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
և ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական
"Մեմբերները ընդհանրական ընդհանրական ընդհանրական"
111... 155

Ըն մտնող ցրանձի ճամփահարսն առնն առանկս յայտո ձի սեռ լիւրձի մո-
 ձմանըն, ջրմին Կրմանառն ցրտալ մըրոցահրնոտ, հոգոհի կըցնն ջրն յնըն
 ոսը տայընընըրոն հըրնն սայմցնը. ձմ սամն ըրննը ըրոն չահոտ ըն սամո-
 սոտ տըրցոս մնահրն մոնըրնընն ըն տոտն նեղոս մնահրն սոմոմանըրնն:
 ճրնսըրոս ճմոստանն տալահրն ճր ցոհըն. տըրոտ նըր մնոտը ցոհրնն - մոմմանըրնն
 ըն ձմ մանտանն ճմանո ճանըրննն ճման Կրնընն. մաննալն ճման-մոհնն ճմ-
 մանոս մնոհընն տնոլոսննը մոմմանըրնն. մաննալն մըրոհը ճրո-ձմ ճանչոս մնոհ-
 ընն յսըն տըրոցնն: հմհրոմ նան ջրահրո տնոտմըրո առնանկս յայտո մայրոս
 ըն մոհրանոս մնահրն ճանսըրնըրնն: ըն հըրն ջրն ճրոն ըրոն չահոտ, ըն սամո-
 սոտ սոսըրնն ջրոտ. հմհրոցոն ճրոհրնըննն նոմ ջրննոտ: տըրոն մոնըրննոտ
 ցոհըրննը հըրնն սանալըրո հրնըրննն մոհըրնն սայմո ճման ճրոնն: ... յոնըմ-
 ըրոն հըրնն մըրոցահրննըրնն յոլըրն ջրնըրննալ ճաննըրնըրոտ, ըն սայմոն նոն նա-
 ցրաննան յսալըրո... ճըրոնսըրոն հը, մըրոտ հըրո" 11

Մանրան սոլոմոն 11 ըն ճըրոցահրնընն մայրոննըրոնն ոմըրնն յսնո
 չահրննոն ըն մանրաննոտ սայմանտըրոլնն հըրննոն չահրնն ջրնըրննալնն ճման
 ճանսըրնն. Կն Կն նոնն ոմըրնոտնն ճաննըրնն հայրոննըրո հընն ըն սոլոմոն 11 ճանն-
 ըրննն ոմըրննոտնն. հմհրոցոն լիահըր-ջանոտնն ցրտալ հըրննոն ոմըրնոտն
 ճանըրնննն ոմըրնն.

Ընը ընմանըրնն ջրահրննոն ընմոլմանըրոն ըրնըն ննոն ճրմալն ոմըրնոտն
 մըրոհըրննննն.

11 Առլ. մ. ս. ս. յ. սանրոցոտ սայմանտըրոն ճաննալըրնըրն
 մնո մըրոցահրննոն սայմանտըրո, սայմոց յ 2, տըրնըրո յ 13.

საღიბურცაყი მრამაში გამოყენებულები:

1. შარქსიშიმის კლასიკოსები

1. ვ. შარქსი-, ,, კაპიტალიზმის ,, 111, ხ. 11
2. ვ. შარქსი-, ,, შორეული კონტინენტის კონტინენტალიზმი ,, 1932 წ. თბილისი
3. ვ. შარქსი და ფ. ვანგელსი-თბი. ც. IX, X, 111, XV
4. ვ. ლენინი-თბი. ც. X, XXIX და ჩრდილოეთის საზღვრები რჩეული ტომები, 11.
5. ი. სვარიძე-, ,, რუსეთის ენის სოციალ-დემოკრატიის საფორმალური კითხვა" [რეზ., ,, ბოლშევიკი" 1939 წ. № 12]
6. ი. სვარიძე-, ,, შარქსიშიმი და საფორმალური საკითხი", 1934 წ.
7. ი. სვარიძე-, ,, მდგომარეობა კავკასიაში", ,, შინაგადა", 1924 წ. 30/11
8. ი. სვარიძე-, ,, ვანგელსის სვარიძეში ,, რუსეთის საზღვრების საზღვრულ შორეული კონტინენტის" [რეზ., ,, ბოლშევიკი" 1941 წ. № 9. რუსული]

11. დაშინების რეგრესიები:

1. ვ. გუგუშვილი ,, კაპიტალიზმის განმარტება და განვითარება საქართველო-სა და ამიერკავკასიაში". 1941 წ. თბილისი.
2. მ. თაშინაშვილი-, ,, ინტერნა კლასიკოსების განვითარება შორის". 1902 წ. თბილისი.
3. ს. კავაძე-, ,, საფორმალის ინტერნალიზაციის საქართველოში", ,, საინტერნალიზაციის თემატიკა" 1925 წ. 6. 1]
4. ფ. მახარაძე-, ,, საქართველო XIX საუკუნეში" კრებული ,, პეტიციონი საქართველოში"
5. გ. ბაქაშვილი-, ,, გლეხთა ბრძოლაში საქართველოში XIX საუკუნეში", 1932 წ. თბილისი.
6. აღ. ხაჩაბაშვილი-, ,, იმერეთის მეფე სოლომონ I", 1910 წ.
7. ი. კავაძე-, ,, დაშინების რეგრესიები რუსეთისა და საქართველოს შორის" 1902 წ. თბილისი.

- 19
8. Авалов, В. -, „Присоединение Грузии к России“ СПб. 1901 г.
 9. Баторский, А. -, „Проект аккадмии в Индии“
 10. Бердашидзе, И. -, „Очерк из истории развития феодальных отношений в Грузии“ /XIII-XVI/ Тб. 1938 г.
 11. Берне, А. -, „Присоединение Грузии к России“ /, „Русская старина“ т. XXVIII, 1880 г./
 12. Богданович, М. -, „История царствования Императора Александра 1...“ СПб. 1869-71 г.
 13. Боголюбов, Д. -, „Деньги Советской России“.
 14. Бутурлин -, „Мирные воины России с Турцией“
 15. Гизетти, А. -, „Хроника Кавказских войск“ 1893 г.
 16. Гирс, А. -, „Россия и Ближний Восток“ СПб. 1906 г.
 17. Дубровин, Н. -, „История войны и владычества русских на Кавказе“ т. 1-VI, СПб 1871-1888 г.г.
 18. Еро-же -, „Три года из истории войны и владычества русских на Кавказе“.
 19. Еро-же -, „Георгий XII... 1897 г.“
 20. Еро-же -, „Закавказье от 1803-1806 года“ /СПб 1836 г./
 21. Данилевский -, „Сборник политических и экономических статей“ 1890 г.
 22. Дзванджишвили И. -, „Социальное и политическое движение в Грузии в XIX столетии“, 1906 г.
 23. Ермолов, А. -, „Записки...“ ч. 1, 1855 г.
 24. Зигарев, С. -, „Русская политика на восточном Кавказе“ т. 1, 11, 1836 г.
 25. Коселишки, Л. -, „Города...“
 26. Кокиев, -, „Присоединение Грузии к России“ /, „Истор. записки“ 1938 г. № 4/

- 27. Дяченко, П. -, "История народного хозяйства СССР"
- 28. Марков, -, "Присоединение Грузии к России".
- 29. Мухомедов, П. -, "Восстание в Имеретии в 1819-1820 г.г."
- 30. Волков, А. -, "Шхонан" ... /, "Истор. Журнал", 1937 г. № 6/ //
- 31. Покровская, М. -, "Дипломатия и войны царской России".
- 32. Скуны -, "История СССР". д. 1939 г.
- 33. Наркхелашвида, А. -, "Имеретия и Грузия в период 1804-1840 гг." 1942 г.
- 34. Протав антиимпериалистской концепции М.К. Покровского" Юсман, 1940 г.
- 35. Соловьев, С. -, "История России", т. XXV 111-4. 1885 г.
- 36. Еро не -, "Император Александр I, политика и дипломатия"
- 37. Талейран -, "Мемуары". М. 1834 г.
- 38. Тарле -, "Три каты стрелы" 1938 г.
- 39. Еро не -, "Талейран". М. 1939 г.
- 40. Еро не -, "Наполеон". М. 1939 г.
- 41. Успенский, В., "Как возник и развивался в России восточный вопрос". 1887 г. ||
- 42. фон-Гекстгаузен, А. -, "Кавказский Араб"; СПб. 1857 г.
- 43. Фидеев, Р. -, "Пятьдесят лет Кавказской войны", 1860 г.
- ✓ 44. Халтушадзе, П. "Золотые вены Грузии в составе Российской Империи". Тбилиси, 1901 г.
- 45. Чудинов, -, "Имеретинские наместники в 1802-1810 г.г. / Эв. 36. т.т. XV-XVI, 1834 г. /

1. საქართველოს შ. ს. ს. ს. საარქივო საქმეთა სამმართველოს ფონდები:
 - ა) განსაკუთრებულ მნიშვნელობის საქმეთა საქ. № № 2, 4, 5, 136, 186.
 - ბ) №-8, საქ. № № 197, 227, 324, 361, 484, 529, 618, 1017.
2. "ოთხმეცხეობი საქართველოს სოციალური ინტელიგენცია"- პრეფ. ნ. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
3. "მხარეობი საქართველოს ეკონომიური ინტელიგენცია"- ნ. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
4. ვახუშტი "აღწერა საქართველოსა" შ. იმედიანი და ნ. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
5. ვახუშტი - "საქართველოს გეოგრაფია" ნ. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
6. "საქართველოს სიძვერები" შ. 1, 11, 111, 2. შ. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
7. "დასავლეთ საქართველოს საეკლესიო საბუთები" შ. 1, 11-ს. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
8. "აფხაზეთის სავაჭრომართო გეოგრაფიის დიდი დავთარი" ს. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
9. "თავდასახვარი იესე მხეხვირისა" ს. შიშინაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
10. "გუჯრები" არ. ხაყაბაძე-მნიშვნის ინტელექტი.
11. "ლავენიცის მთავარნიშობიდან" | "მთაბე" 1898 წ. VI ქ.
12. ა. ი. შიშინაძე "სამეცნიერო აღწერა", 1936 წ.
13. დ. შიშინაძე-მნიშვნის - "მხარეობი საქართველოს ინტელიგენცია".
14. დ. შიშინაძე-მნიშვნის - "ახალი ინტელიგენცია", შ. იმედიანი ინტელექტი.
15. ვ. შიშინაძე-მნიშვნის - "ახალი მთხრობა" შ. იმედიანი ინტელექტი.
16. ნ. იმედიანი "იშვიტის ინტელიგენცია"
17. Акты т. 1, II, III, IV.
18. Архив Государственного Совета "т. 1, СПб 1869 г.
19. Дипломатические сношения России с Францией в эпоху Наполеона под редакцией ТРАЧЕВСКОГО.
20. -Сборник трактатов и конвенций- под редакцией МАРТЕНСА СПб 1879 г.

- 21. Пагарели „Грамоты... т. 1, 11.
- 22. А.Чарторижский „Мемуары" 1912 г.
- 23. „Записки Адама Чарторижского" 1938 г.
- 24. Шефевич, Д.- „Договоры..."
- 25. „Материалы по истории грузино-русские взаимоотношения 1615-1640 г.г."
- 26. „Сборник законов царя Вахтанга VI, 1837 г.
- 27. „Грузинские крестьянские грамоты" под ред. Д.Пурцеладзе.
- 28. „Грузинские жворьянские грамоты" под ред. Д.Пурцеладзе.
- 29. „Грузинские церковные гуджары/Грамоты/" под ред. Д.Пурцеладзе.
- 30. „Сельское хозяйство и аграрные отношения", под ред. П.Гугушвили.

IV Юбилейная Библиография

- 1. „Грузия" - 1878 в.к. 28
- 2. „Грузия" - 1879 в.к. 4
- " " - 1887 в.к. 237
- " " - 1891 в.к. 11, 14
- " " - 1899 в.к. 235, 236
- " " + 1902 в.к. 181-24, 176, 177, 261, 264, 265, 267, 268
- " " - 1907 в.к. 145, 180, 190.
- 3. „Грузия" - 1907 в.к. 4
- 4. „Грузия" - 1905 в.к. 41
- 1891 в.к. 16
- 1900 в.к. 48

- 15. "Журнал Воен. Учебн. Заведения" 1848 г. № 333
- " " " " 1851 г. № 353 и 354
- " " " " 1851 г. т. 145, № 395
- 16. " Кавказский Календарь " на 1854 г.
- 17. " Кавказский сборник " т. XV и XVI
- 18. " Воскресныйяк " 1851 г. ч. 1, кн. 4.
- 19. " Русская старина " - 1874 г. т. 12
- " " " - 1875 г. кн. 17
- " " " - 1877 г. май
- 20. " Русский Архив " - 1912 г. кн. 1
- 21. " Русский Вестник " - 1841 г. т. E
- " " " - 1872 г. № 19
- " " " - 1873 г. № 10
- 22. " С.-Петербургский журнал " - 1806 г. № 1
- 23. " Северная Юрта " - 1809 г. № 17, 21, 53, 90, 103, 109, 111.
- 24. " Северная Повесть " - 1851 г. № 148.
- 25. " Северный Архив " - 1822 г. т. 1
- 26. " Сын Отечества " - 1818 г. ч. 43.
- " " " - 1819 г. т. 52
- " " " - 1820 г. т. 119 и 120
- " " " - 1824 г. т. 135
- 27. " Славянин " - 1832 г. т. 7
- 28. " Телескоп " - 1835 г. ч. 27
- 29. " Тени и область истор. и древн. Росс. при Московском Универ-
ситете ", 1812 г. № 2.
- 30. " Энциклопедия военных и морских наук ", т. 17.

შ ა ნ ა ა რ ხ ი

თავი I.	რუსეთის ეკონომიური ვითარება XIX-საუკუნის დასაწყისში	1-83.
თავი II.	რუსეთის საგარეო პოლიტიკის კურსი დასავლეთსა და აღმოსავლეთის ქვეყნების მიმართ	10- "
თავი III.	საქართველოს აღვილი საერთაშორისო ურთიერთობაში	34- "
თავი IV.	იმერეთი XVIII-საუკუნის მიწურულსა და XIX-საუკუნის დასაწყისში	41- "
თავი V.	ყარაღმის დიპლომატიის ბრძოლა იმერეთის შემოერთებისათვის	77- "
1.	ლიტერატურისა და ხელოვნების მარჯვენა ხელი	111- "
2.	ს ა რ რ ე ვ ი	117- "